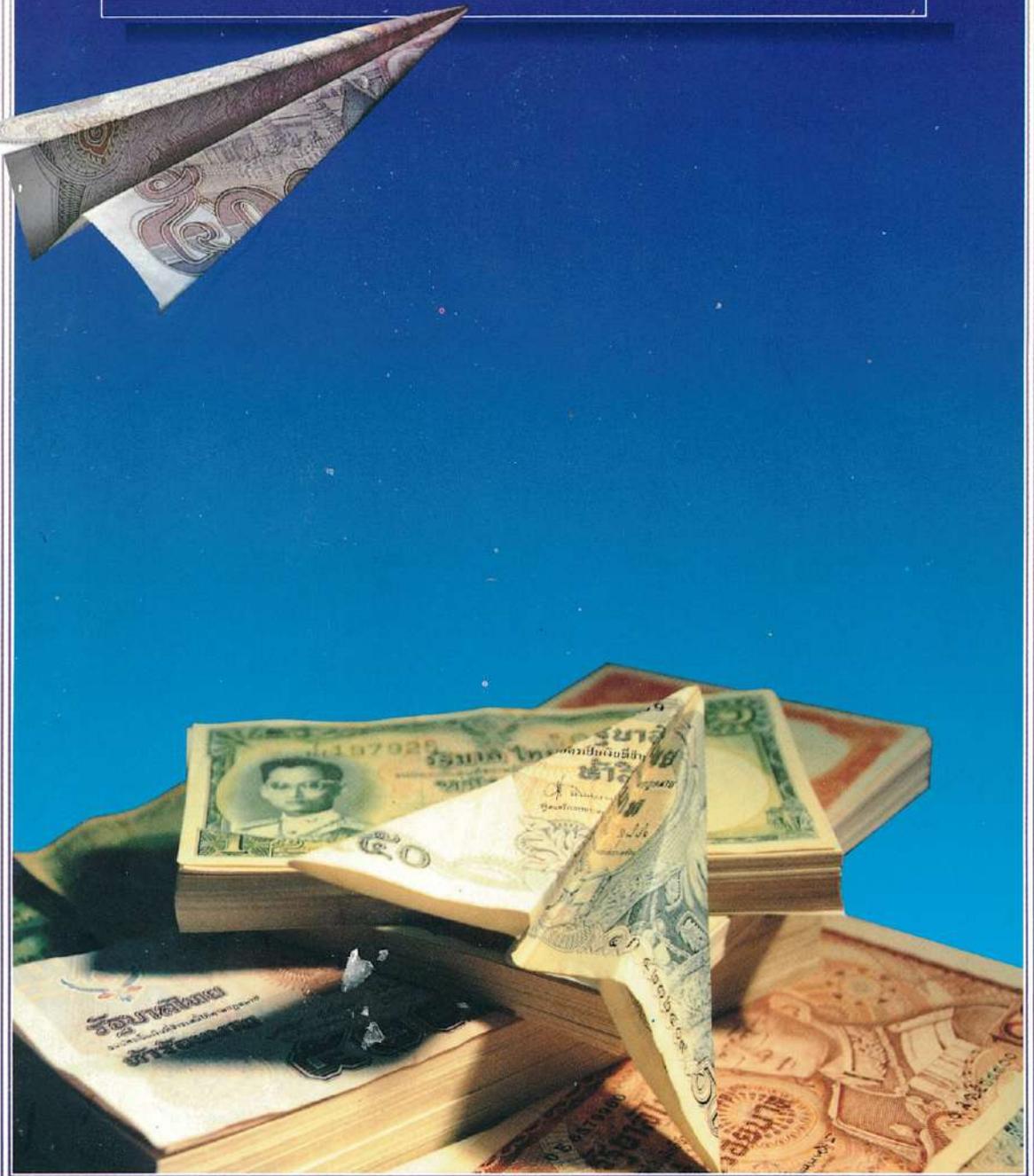

ส ท ธิ ป ริ ท ั ศ น์

๑ SUDDHIPARITAD Vol. 11 No. 34 JUNE - SEPTEMBER 1997 ISSN 0857 - 2670

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓๔ มิถุนายน - กันยายน ๒๕๔๐ ราคา ๔๐ บาท

ฉบับ "เศรษฐกิจไทยยุคค่าเงินบาทลอยตัว"

สุ ท ธิ ป ริ ท ์ ศ น์

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓๔ มิถุนายน - กันยายน ๒๕๕๐ ISSN 0857-2670 ราคา ๕๐ บาท

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

๑๑๐/๑-๔ ถ.ประชาชื่น ห้างสองห้อง คอนเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทร. ๙๕๕๘-๗๓๐๐ (อัตโนมัติ ๓๐ เลขหมาย) ต่อ ๓๒๓

โทรสาร. ๕๙๑-๓๑๕๕

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ
๒. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารทางวิชาการ
๓. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เสนอผลการค้นคว้าและวิจัย
๔. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ และนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงาน
๕. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย ในฐานะสถาบัน
อุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

คณะที่ปรึกษา

อาจารย์ประเสริฐ ประภาสะโนบล

ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์

ดร.สุนทรี ศาสตราสาระ

รองศาสตราจารย์ ดร. นวนิตย์ อินทรามะ

อาจารย์ประกาศ วัชรภรณ์

คณบดีทุกคณะ

บรรณาธิการ : ผู้พิมพ์และโฆษณา

รองศาสตราจารย์ วิจิตร ภักดิ์ศรีคัน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์พิพัฒน์ ศิวายพรามพันธ์

อาจารย์พัฒนา แจ่มจรัส

ฝ่ายการเงิน

อาจารย์สุวิศร โทนทอง

อาจารย์สมนึก กิตติธีรานุรักษ์

นายพัฒนาพงษ์ อภิเดชพัชรกุล

ฝ่ายจัดการ

อาจารย์สมศรี วีระภาพ

กองบรรณาธิการ

ดร.อรชร อรรถบรรพพิศาล

อาจารย์วิศรุต สุวรรณวิเวก

อาจารย์ปรียาภรณ์ เผือกผ่อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศพร ภาระสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เกื้อหนูณ

อาจารย์อัมพร เทียงตระกูล

อาจารย์อำนาจ ศฤงศิลป์

ดร.อติลลาล พงษ์สิทธิ์

อาจารย์ชุตีระ ระบอบ

อาจารย์อุษา สุกใส

อาจารย์คณีย์ มุสา

พิสูจน์อักษร

อาจารย์เวเนยพจน์วาทิน สุระกาญจน์

ออกแบบรูปเล่ม

อาจารย์ก่อเกียรติ ขวัญสกุล

ถ่ายภาพ

อาจารย์ศุภชัย สายจตุร์กุล

จัดทำหน้าย

ศูนย์หนังสือธรรมศาสตร์ โทร ๒๒๑-๐๖๓๓

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โทร. ๙๕๕๘-๗๓๐๐ ต่อ ๑๒๕, ๑๒๖

ประชาสัมพันธ์

ศูนย์ประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โทร. ๙๕๕๘-๗๓๐๐

ต่อ ๕๙๕, ๕๖๐, ๕๐๕

พิมพ์ที่

บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โพรตักส์ จำกัด โทร. ๙๗๑-๗๐๑๘ - ๒๔

กำหนดออก

ราย ๔ เดือน

**บทความของผู้เขียนทุกท่านที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสุทธิปริทัศน์ทุกฉบับ
เป็นทัศนวิจารณ์อิสระ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และคณะผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย**

ส ๑ S

การบรรยายพิเศษ เรื่อง "เศรษฐกิจไทยหลังค่าเงินบาทลอยตัว"	๗
โดย นายแพทย์ พยอมยงค์ เรียบเรียงโดย ไพรินทร์ นาคจัน	
Special Lecture "The Thai Economy after Floating the Baht"	7
by Payab Payomyon. Edited by Pirin Nakjun.	
วิกฤตปัญหาสถาบันการเงิน : ความเป็นมาและผลกระทบ	๒๕
รองศาสตราจารย์ จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล	
Crisis of the Thai Financial Institutions : History and Impact.	25
Assoc.Prof. Jarin Charoensriwattanakul.	
ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่น	๓๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉวีวรรณ สายบัว	
Confidence : Truth and Strategies.	35
Asst.Prof.Dr. Chaveewan Saybua.	
ซึ่งหรือยังว่า...ทำไมสถาบันการเงินจึงต้องมั่นคง	๔๒
กฤตยา แลพวงมาลัย	
Requirements for Financial Solvency?	42
Kritiya Lapingmal.	
จากตะกร้าเงิน สู่นโยบายลอยตัว	๕๒
จิตรภาณุ สรวงสิงห์	
From Basket Managed Floating.	52
Chitpanu Suangsingha.	
An Economic Survey of Thailand.	59
Koichi Yoshihara	
สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย	๕๙
โคอิชิ โยชิฮาระ	

ม ๑ ญ

ผลกระทบค่าเงินบาทลอยตัว	๖๕
จุนินทร์ ศรีจรรัตนกุล	
The Impact of Managed Floating System 's Policy.	65
Jurin Srithonratkul.	
เงินบาทลอยตัว : ผลกระทบการนำเข้าและการส่งออก	๗๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย ต้นศรีสกุล	
Managed Currency Floating : Impacts on Imports and Exports.	71
Asst.Prof. Sittichal Thansriskul.	
วิกฤติการณ์ด้านแรงงานไทย : ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว	๘๒
ชุตีระ ระบอบ	
How does the Managed Floating Policy Impact the Thai Labor.	82
Chutira Rabob	
บทคัดย่อการวิจัย ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ...	๘๓
ณัฐสิทธิ์ พุฒิวินาสารทภาคย์	
A Summary of the Abstracts of Thesis Submitted for Degree in M.A. of	
Economics / DPU.	93
Nattasith Puttvisartpak.	
พาณิชย์นาวีไทยและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	๑๐๓
ศาสตราจารย์ ธนสรณ์ แขวงโสภา	
Thal Mercantile Marine : Balance of International Payments.	103
Prof. Thanasan Kwaengsobha.	

บรรณาธิการแถลง

วันนี้ (๒๒ กันยายน) เมื่อสามปีที่ผ่านมามี มหาวิทยาลัยสุโขทัย ได้สูญเสียบุคคลสำคัญยิ่งของมหาวิทยาลัยไปอย่างชั่วนิรันดร์ บุคคลท่านนั้น คือ อาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์ ผู้ก่อกำเนิดและอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัย ซึ่งเริ่มก่อร่างสร้างสถาบันแห่งนี้มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๑ และพัฒนาก้าวไกลมาจนถึงบัดนี้ นับเวลาร่วม ๓๐ ปี... ๓๐ ปีที่สถาบันแห่งนี้ผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมประเทศชาตินับพันนับหมื่นคน ถือเป็นคุณูปการอันสำคัญต่อวงการศึกษามืองไทย

ปรัชญาเมธีหลายคนกล่าวว่า "การสูญเสียของบุคคล มีทั้งหนักแน่นตั้งขุนเขาและแผ่วเบาเหมือนขนนก" การละจากโลกนี้ของ อาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์ ได้ทิ้งมรดกอันมีค่ายิ่งไว้กับแผ่นดิน เป็นมรดกทางการศึกษาสำหรับรองรับเยาวชนของชาติให้ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ความคิด ประสบการณ์ได้ตัวเพื่อเผชิญกับภารกิจในสังคมโลกกว้างต่อไปในอนาคต เป็นแสงเทียนอีกเล่มหนึ่งทีจุดประกายและทอแสงแวบวัน ทาบทอ ฉาบฉวยไปแทบทุกอนุในปริมณฑลแห่งการศึกษาไทย ด้วยคุณงามความดีของอาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์ ที่ได้กระทำจนประจักษ์แก่สังคม ณ วันนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยได้จัดพิธีเปิดอนุสาวรีย์ของท่าน เพื่อเป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่จะอยู่คู่กับสถาบันการศึกษาแห่งนี้ตลอดไปและตลอดกาล

วารสารสุทธิปริทัศน์ อันเป็นวารสารทางวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัย ได้ถือโอกาสอันสำคัญนี้ นำเสนอเรื่องราว บทความ ข้อคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ทางวิชาการเกี่ยวกับ "เศรษฐกิจของไทย" โดยมีเจตนาประสงค์ประการหนึ่ง เพื่อรำลึกถึง อาจารย์ไสว สุทธิพิทักษ์ มหาบัณฑิตทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และอีกประการหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่กำลังประสบปัญหาทรนแรง ยากที่จะเยียวยาของประเทศอยู่ในขณะนี้ วารสารฉบับนี้ได้ระดมนักคิด นักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในและคนอาจารย์ในมหาวิทยาลัย นำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาและ/หรือ แนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในแง่มุมต่างๆ พิมพ์รวบรวมไว้เพื่อเป็นวิทยาทานทางปัญญาแก่ผู้สนใจทั่วไป ให้ได้รับทราบถึงที่มาที่ไปของเศรษฐกิจที่ถดถอยในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อการปรับตัว ปรับพฤติกรรม อันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีในวิถีแห่งเศรษฐกิจของประเทศที่ตกต่ำในขณะนี้

สุทธิปริทัศน์ ฉบับนี้จึงอัดแน่นไปด้วยเรื่องราวทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ เริ่มด้วยเรื่อง "เศรษฐกิจไทยหลังค่าเงินบาทลอยตัว" โดย รองเลขาธิการสภาพัฒน์ อาจารย์แพทย์ พยอมยนต์ "วิกฤติปัญหาสถาบันการเงิน : ความเป็นมาและผลกระทบ" โดย รองศาสตราจารย์ จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล "ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว" วิเคราะห์โดย อาจารย์จรินทร์ ศรีรัตนกุล "ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่น" นำเสนอโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวีวรรณ สายบัว "จากตะกร้าเงินสู่เงินบาทลอยตัว" โดย จิตราภาณุ สรวงสิงห์ และพุดถึง "วิกฤตการณ์ด้านแรงงานไทย : ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว" ซึ่งวิเคราะห์เจาะลึกโดย อาจารย์บุษิระ ระบอบ เป็นอาทิ เหล่านี้ มีรวมถึงบทความประจำอีกหลากหลายทัศนะมุมมอง หลากหลากทัศนะวิจารณ์ ที่สุทธิปริทัศน์รวบรวมนำมาเสนอผู้อ่านอย่างครบครัน ทันเหตุการณ์

สุทธิปริทัศน์ ฉบับหน้า เพื่อให้เกาะติดสถานการณ์การณปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง จึงขอนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ "สถานการณ์การเมืองไทยหลังรัฐธรรมนูญใหม่" ครบครัน ครบเครื่อง อัดแน่นด้วยสาระความรู้ตามแนวทางของสุทธิปริทัศน์ พบกันอีกครั้งฉบับต่อไป

สารสังเขปกความ

- การบรรยายพิเศษ เรื่อง เศรษฐกิจไทยหลังค่าเงินบาทลอยตัว โดย นายแพทย์ พยอมยนต์ หน้า ๗
 เศรษฐกิจไทยได้ผ่านยุคทองไปแล้ว เข้าสู่ช่วงนี้ชะลอตัวลงมาก เพราะจากการเปิดเสรีทางการเงิน
 จนเกิดปัญหาขาดสภาพคล่อง รัฐบาลจำเป็นต้องให้ค่าเงินบาทลอยตัว ผ่อนคลายความตึงตัวของเศรษฐกิจ
- วิกฤตปัญหาสถาบันการเงิน : ความเป็นมาและผลกระทบ / รศ.จรินทร์ เจริญศรี หน้า ๒๕
 ในสถาบันการเงินต่าง ๆ ของไทยส่วนใหญ่เกิดจากการทุจริตของผู้บริหาร
- ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมั่น / ผศ.ดร.ฉวีวรรณ สายบัว หน้า ๓๕
 เศรษฐกิจเสื่อมโทรม จนประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการบริหารเศรษฐกิจของรัฐ ยุทธศาสตร์
 การหาคนดีมีฝีมือมาแก้ไขให้คนในประเทศและต่างประเทศเชื่อถือ
- ซึ่งหรือยังว่าทำไมสถาบันทางการเงินจึงต้องมั่นคง / กฤตยา แลพวงมาลัย หน้า ๔๒
 แทบทุกครั้งที่ธนาคารหรือทรัสต์ถูกปิด แท้จริงแล้วทุกธนาคารหรือทรัสต์นั้น ขาดความมั่นคงมาก
 กว่า (ทางการเงิน) ความมั่นคงของสถาบันการเงินวัดกันอย่างไร ใครบ้างที่มีส่วนสร้างหรือทำลายความ
 มั่นคง
- จากตะกร้าเงิน...สู่เงินบาทลอยตัว / จิตรภาณุ สรวงสิงห์ หน้า ๕๒
 อัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ
- An Economic Survey of Thailand. / Koichi Yoshihara. หน้า ๕๘
 รัฐบาลควรดำเนินการอย่างไรกับสภาพเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศไทยในปัจจุบัน
- ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว / จุรินทร์ ศรีธรรมรัตน์กุล หน้า ๖๕
 วิกฤตการณ์ในสถาบันการเงินของประเทศไทย เกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล
 ของธนาคารแห่งประเทศไทย วิธีปรับปรุงและแก้ไข

เงินบาทลอยตัว : ผลกระทบการนำเข้าและการส่งออก / ผศ.ดร. สิทธิชัย ตันศรีสกุล

หน้า ๑๑

ประเทศไทยปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของประเทศเป็นแบบลอยตัว ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของผู้นำเข้าและผู้ส่งออก

วิกฤตการณ์ด้านแรงงานไทย : ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว / ชูติระ ระบอบ

หน้า ๘๒

การที่รัฐบาลประกาศปรับปรุงระบบแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศมาเป็นระบบลอยตัว ทำให้เงินบาทมีค่าลดลงต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ และส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของประเทศ ตลอดจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ด้านแรงงานติดตามมา สร้างความหวาดวิตกแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิกฤตศรัทธาในระบบเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

พาณิชย์นาวีไทยและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ / ศ. ธนสวรรค์ แขวงโสภา

หน้า ๑๐๓

ประเทศไทยขาดดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณปีละสามถึงสี่แสนล้านบาท เป็นระวางที่ใช้เรือต่างชาติปีละกว่าหนึ่งแสนล้านบาท ซึ่งรัฐบาลก็ได้วางมาตรการหลายอย่างเพื่อแก้ไข

การบรรยายพิเศษเรื่อง

* "เศรษฐกิจไทยหลังค่าเงินบาทลอยตัว"

โดย นายพายัพ พยอมยนต์

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียบเรียงโดย

*ไพรินทร์ นาคจั่น

ในการที่จะกล่าวถึงเศรษฐกิจไทย หลังค่าเงินบาทลอยตัว ก็ขอสรุปประเด็นต่าง ๆ ให้เห็นภาพที่เป็นระบบ วิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจถึงประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เพราะว่าข่าวที่ออกมาเป็นช่วง ๆ และมีมาตรการต่าง ๆ ออกมาตลอดเวลา จนไม่ทราบว่ามีมาตรการอะไรบ้าง และมาตรการต่าง ๆ เราก็ไม่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าสามารถไปแก้ไข ปัญหาในเรื่องอะไร เพราะฉะนั้นก็ขอสรุป

ประเด็นต่าง ๆ ให้เห็นภาพที่ชัดเจน

ประเด็นที่สำคัญที่จะกล่าวถึงก็มี ประมาณ ๔-๕ ประเด็น

ประเด็นแรก พื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทย ว่ามีความอ่อนแอ แข็งแกร่ง หรือมีความมั่นคงอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ สาเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ค่าเงินบาทลอยตัว

ประเด็นที่ ๓ เมื่อเกิดวิกฤตการณ์

* เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๐

**อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ : ศ.บ. (เกียรติยศอันดับ ๑) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ

และจะแก้ไขอย่างไร ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF

ประเด็นที่ ๔ วิเคราะห์ถึงภาวะเศรษฐกิจที่ IMF เข้ามาควบคุมว่าเขาจะทำอะไร และมีผลอย่างไรต่อเศรษฐกิจไทย

ประเด็นแรก

พิจารณาว่าฐานะทางเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างไร ในทางเศรษฐศาสตร์ก็มีสิ่งบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ ๔ ตัว ที่สามารถวัดเศรษฐกิจว่ามีความมั่นคงหรือแข็งแกร่งอย่างไร สิ่งบ่งชี้ทางเศรษฐกิจตัวแรก คือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวของประเทศไทย ในทศวรรษที่ผ่านมาหรือปี ๒๕๒๕-๒๕๓๕ หลังจากที่เศรษฐกิจของไทยได้มีการฟื้นตัวหลังจากที่มีการลดค่าเงินบาทในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๗ เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวและรายได้ต่อหัวนั้น จากการรายงานของธนาคารโลก ได้ประกาศยกย่องประเทศไทยว่ามีการขยายตัวสูงที่สุดในโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา คือ มีการขยายตัวสูงถึงประมาณร้อยละ ๘.๔ ต่อปีโดยเฉลี่ยในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา และในเดือนกันยายน ๒๕๓๕ ในการประชุมประจำปีที่วอชิงตันดีซี ธนาคารโลกและ IMF ได้ประกาศว่าให้ประเทศต่าง ๆ นั้นควรจะดูประเทศไทยเป็น

ตัวอย่างของความสำเร็จในการพัฒนา มีฐานทางเศรษฐกิจ มีการรักษาในแง่การขยายตัวทางเศรษฐกิจและมีเสถียรภาพ ดังนั้นเมื่อเศรษฐกิจขยายตัว ทำให้รายได้ต่อหัวของประเทศ จาก ๒,๑๐๐ บาทต่อหัว/ปี ในปี ๒๕๐๔ ขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๗๗,๐๐๐ บาทต่อหัว/ปี หรือ ประมาณ ๓,๐๐๐ ดอลลาร์ ธนาคารโลกได้ประกาศให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนา ก้าวเข้าสู่ประเทศกำลังพัฒนาที่มีความก้าวหน้า และในนั้นต่อไปก็จะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือเป็นเสือตัวที่ ๕

สิ่งบ่งชี้ทางเศรษฐกิจตัวที่ ๒ ก็คือทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ สิ้นปี ๒๕๓๕ ประเทศไทยมีทุนสำรองเงินตราต่างประเทศถึง ๓๘,๔๐๐ ล้านดอลลาร์ เป็นประเทศที่มีทุนสำรองติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของโลก ประเทศที่มีทุนสำรองสูงที่สุดในโลก อันดับที่ ๑ คือ ประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือประเทศจีน อันดับ ๓ คือ ไต้หวัน เยอรมนี สิงคโปร์ ตามลำดับ ประเทศไทยนั้นอยู่ในอันดับ ๑๐ และคิดเป็นมูลค่าการนำเข้าประมาณ ๖.๓ เดือน เพราะฉะนั้นเสถียรภาพภายนอกในด้านอัตราแลกเปลี่ยนก็อยู่ในฐานะที่มั่นคง

สิ่งบ่งชี้ทางเศรษฐกิจตัวที่ ๓ ก็คือเงินคงคลังหรือฐานะทางการคลังของรัฐบาล

ปรากฏว่าเงินคงคลังเมื่อสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๓๕ มีอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือเท่ากับ ๒.๒% ของรายได้ประชาชาติ การที่มีเงินคงคลังอยู่ในระดับสูงเป็นผลมาจากประเทศไทยมีงบประมาณเกินดุลติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาถึง ๕ ปีต่อเนื่องกันมา จึงสะสมออกมาในรูปเงินคงคลัง และเราใช้ประโยชน์จากเงินคงคลังในเรื่องการผ่อนชำระหนี้ทั้งหนี้ภายในประเทศ และหนี้ต่างประเทศ จนประเทศไทยได้รับชื่อเสียงมากว่าเป็นประเทศที่สามารถชำระหนี้ได้ก่อนกำหนดแก่ธนาคารโลก จนธนาคารโลกไม่ยอมรับการชำระหนี้จากประเทศไทย ที่เรชำระก่อนกำหนด เพราะไม่รู้ว่าจะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้ที่ไหน เพราะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า เพราะฉะนั้นฐานะทางการคลังอยู่ในฐานะที่มั่นคง เพราะบางที่มีการเกินดุลคือ เกินภาษีเกินกว่าทางด้านรายจ่าย บางทีเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท เพราะว่าเศรษฐกิจได้มีการขยายตัวค่อนข้างสูง เพราะฉะนั้นฐานะทางการคลังก็มีความมั่นคง

สิ่งบ่งชี้ทางเศรษฐกิจตัวที่ ๔ ฐานะทางด้านหนี้สินของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้ของรัฐบาล จากการที่ฐานะทางการคลังของเราดี ก็มีการชำระหนี้คืน หนี้ภายในประเทศซึ่งเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วมีประมาณ ๑

แสนล้านบาท ก็ลดลงมาเหลือ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาทในปัจจุบัน หนี้ต่างประเทศซึ่งมีหลายแสนล้านบาทก็เหลือเพียง ๑ แสนล้านบาท แต่หนี้ของรัฐบาลถ้ารวมรัฐวิสาหกิจก็ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท แต่เป็นหนี้ของรัฐบาลโดยตรงและชำระจากเงินภาษีอากรของประชาชนนั้นมีเพียง ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท อีก ๒๐๐,๐๐๐ กว่าล้านบาทเป็นหนี้ของรัฐบาลที่กู้มาขายงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจในด้านสาธารณูปโภค ไม่ได้เกี่ยวข้องกับชำระหนี้ของภาครัฐบาล เพราะรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ชำระเอง ถ้าดูภาวะการคลังของรัฐบาลตรงนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญก็คือ ก่อนหน้านี้ในปี ๒๕๒๘-๒๕๒๙ ในช่วงนั้นในการชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ย ทั้งหนี้ภายในและหนี้ต่างประเทศคิดประมาณ ๒๔% ของงบประมาณรายจ่าย ซึ่งการพัฒนาประเทศก็มาจ่ายในเรื่องนี้ แต่ในปัจจุบันนี้หนี้ของรัฐบาลที่ชำระหนี้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น คิดเป็นสัดส่วนเพียง ๓% ของงบประมาณรายจ่าย และเราก็คาดหวังว่าภายในระยะเวลา ๔ ปีประเทศไทยจะทำลาย RECORDED คือหนี้ภายในประเทศ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท เราจะชำระให้หมดภายในระยะเวลา ๔-๕ ปี และประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ไม่มีหนี้ภายในประเทศ กล่าวโดยสรุป ฐานะทางเศรษฐกิจ

ของประเทศไทยในระยะทศวรรษที่ผ่านมา กล่าวได้ว่าเป็นในลักษณะที่มีความมั่นคงและมีความแข็งแกร่งค่อนข้างมาก ในแง่ของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาครัฐที่อยู่ในลักษณะที่ดีมาโดยตลอด

ประเด็นที่สอง เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจเป็นอย่างนี้ แล้วทำไมจึงเกิดเหตุการณ์ในวันที่เกิดขึ้น ซึ่งมันไม่น่าจะเกิดได้ มีนักวิชาการบางท่านบอกว่าเศรษฐกิจไทยจนถึงปี ๒๕๓๕ นั้นมีความมั่นคงมาก บุคคลใดก็ได้สามารถบริหารเศรษฐกิจไทยต่อไปได้ ถ้ารัฐบาลชุดใดสามารถทำลายเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งของประเทศไทยได้ รัฐบาลชุดนั้นเก่งมากที่สามารถทำลายจุดแข็งในระบบได้ จากจุดนี้ทำให้เราอยู่ในความประมาท ถ้าเราใช้หลักในเชิงบริหารธุรกิจ หรือ Business Cycle มาเป็นตัววิเคราะห์ จะเห็นว่า Cycle ของประเทศไทยตลอดระยะเวลา ๓๕ ปี ประเทศไทยมีเพียง ๓ Cycle เท่านั้น และแต่ละ Cycle จะใช้เวลาที่รุ่งเรืองยาวนานถึง ๑๒ ปี และเมื่อรุ่งเรืองแล้วอยู่ในสภาพที่ตกต่ำก็จะมีเวลาฟื้นตัวไม่เกิน ๒ ปี เพราะฉะนั้นทำให้เราอยู่ในภาวะที่หลงระเริงทั้งภาคธุรกิจ และประชาชนที่จะจับจ่ายใช้สอย เพราะโดยปกติในส่วนของ Business Cycle หรือวัฏจักรธุรกิจของประเทศต่าง ๆ จะมีระยะเวลาก่อน

ข้างสั้น อย่างในประเทศญี่ปุ่น Business Cycle จะอยู่ประมาณ ๕-๖ ปี และชะลอตัวลงมาต้องแก้ไขให้ฟื้นตัวใช้เวลาถึง ๓ ปี เพราะฉะนั้นญี่ปุ่นจึงอยู่ในภาวะที่ต้องระมัดระวังมาก แต่ Business Cycle ของไทยค่อนข้างจะยาวนาน จนลืมความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๒๗ เราได้มีการลดค่าเงินบาท เหล่านี้เป็นข้อวิเคราะห์ในเชิงวิชาการในส่วนของ Business Cycle ของประเทศไทยถ้าหากว่าสั้นเข้า ก็อาจจะทำให้คนเริ่มตระหนกกว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่อยู่ยาวนาน

สาเหตุที่เกิดวิกฤตการณ์ในวันที่มีสาเหตุที่สำคัญในเรื่องใหญ่ ๆ

๑. สาเหตุพื้นฐานในเรื่องของช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน เป็นการวิเคราะห์ในเศรษฐศาสตร์มหภาค การที่เกิดช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน สิ่งที่เราเข้าใจผิดก็คือว่า ประเทศไทยมีเงินออมน้อยจนเกิดช่องว่างนี้ไม่จริง เพราะว่าการออมของประเทศไทยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติอยู่ใน ๓๕-๓๖% ของรายได้ประชาชาติ เป็นระดับการออมที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระดับการออมสูงก็อยู่ในระดับ ๔๐% ของรายได้ประชาชาติ เพราะฉะนั้นเงินออมของประเทศไทยไม่ต่ำ อาจจะยกเว้นสิงคโปร์ มี

เงินออมถึง ๔๕% ของรายได้ประชาชาติ เพราะมีในเรื่องของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ, กองทุนบำนาญ ซึ่งเป็นการออมผูกพันในระยะยาว สำหรับเงินออมของประเทศไทยจะมีปัญหาอยู่หลายส่วน

ส่วนหนึ่ง ก็คือภาครัฐบาลกับภาครัฐวิสาหกิจใน ๑๐ ปีที่ผ่านมา เงินออมในภาคนี้มีมาก เพราะรัฐบาลมีงบประมาณที่เกินดุล และส่วนของรัฐวิสาหกิจมีการปรับปรุงประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นรัฐวิสาหกิจจะมีกำไรสุทธิปีหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท เราอาจมองภาพรัฐวิสาหกิจว่าขาดทุน แท้จริงรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนในปัจจุบันมีเพียง ๗ แห่ง ที่เห็นได้ชัดก็คือ ขสมก. รถไฟ ก็ขาดทุนรวมกัน ๗ แห่ง ก็ประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาทกับกำไรในภาพรวม ๕๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท เพราะฉะนั้นนี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเงินออมที่เข้าสู่ระบบ

ส่วนที่ ๒ ในเรื่องของธุรกิจก็ออกมาในรูปกำไรสุทธิที่มาเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ส่วนที่ ๓ แต่ส่วนเงินออมที่ลดลงก็คือ ภาคประชาชนหรือครัวเรือน ซึ่งในช่วง ๑๐ ปีมีเงินออมลดลงถึงครึ่งหนึ่ง จาก ๑๕% ของรายได้ประชาชาติเหลือเพียง ๗% ของรายได้ประชาชาติในปัจจุบัน สาเหตุที่เงินออมของภาคครัวเรือนลดลง

ปัจจัยแรก คือ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยยังเป็นเกษตรกรหรือชาวไร่ชาวนาอยู่ประมาณ ๕๗ % ของประชากรกลุ่มเหล่านี้อยู่ในสถานะยากจน จึงมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะมาออม

ปัจจัยที่ ๒ เนื่องจาก Business Cycle ของเรายาว ประชาชนก็หลงระเริง มีการจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ฟุ่มเฟือยมากขึ้น ทำให้เงินออมลด

ปัจจัยที่ ๓ วิถีชีวิตของคนไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากอยู่แบบไทย ๆ ก็ไปปรับในเรื่อง Globalization หรือกระแสโลกาภิวัตน์ อารยธรรมต่าง ๆ ที่เข้ามาทำให้มีการบริโภคเลียนแบบ ทำให้มีการใช้จ่ายมากขึ้น ถ้ามองในแง่บวกก็ดี คือ ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น มีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น แต่ถ้ามองมุมกลับวิเคราะห์ในทางเศรษฐศาสตร์ การใช้จ่ายในการบริโภคมีมาก ทำให้เงินออมในภาคครัวเรือนชะลอลง

เพราะฉะนั้น การขยายตัวของเงินออม ขยายตัวค่อนข้างต่ำ แต่ยังถือว่าสัดส่วนต่อรายได้ประชาชาตินั้นยังถือว่าอยู่ในระดับสูง ประเทศไทยได้มีการรอบแนวคิดในการพัฒนา คือ ในเรื่องของ การขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูง เงินลงทุนจึงไม่เพียงพอกับเงินออม ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่มี

ความสำคัญ ทำไมประเทศไทยจึงต้องมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง อย่างน้อยก็ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘ หรือใกล้เคียงกับ ๘ เหตุผลเบื้องหลังแนวคิดตรงนี้ก็คือนั่นคือว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ในระยะที่แล้มาเรามีการขยายตัวของประชากรมากกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพราะฉะนั้นในระยะที่แล้มามันก็จะสะสมมาเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ ๑๓-๑๕ ปี ประชากรที่เคยเกิดก็เข้าสู่ตลาดแรงงานปีละประมาณ ๖๕๐,๐๐๐-๗๐๐,๐๐๐ คน ในการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่จะรองรับให้เกิดการจ้างงานเต็มที่ต้องอยู่ในระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘ จึงจะทำให้เกิดการจ้างงานเต็มที่ เป็นจุดที่สำคัญในแง่ของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เราจึงใช้เงินลงทุนค่อนข้างมากเกินกว่าเงินออมที่เรามีอยู่ จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเงินออมกับเงินลงทุนประมาณถึง ๖% คือมีการลงทุน ๔๑% ของรายได้ประชาชาติ และทำให้เราต้องใช้เงินออมจากต่างประเทศเข้ามาในรูปแบบต่าง ๆ และสะท้อนออกมาในรูปการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด จุดนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างที่จำเป็นต้องให้ขยายตัวในอัตราที่สูงไม่เช่นนั้นเราจะต้องมีการว่างงานในอัตราที่สูง ระยะที่แล้มาการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่อยู่ ๘% และของประเทศไทยเกินกว่าร้อยละ

๘ ก็เกิดปัญหาจากการขยายตัว ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ช่างฝีมือ วิศวกรมากมาย เกิดการขาดแคลนในด้านสาธารณูปโภคประเภทต่าง ๆ สิ่งที่มาคือการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด คือเงินออมจากต่างประเทศที่เรานำมาชดเชยช่องว่างระหว่างเงินออมกับเงินลงทุน

๒. ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้เกิดขึ้นในช่วงของปี ๒๕๓๓ หลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ก็ได้เกิดกระแสใหม่ขึ้นในโลก เรียกว่าเป็นการจัดระเบียบใหม่ของโลก (New World Order) และใน New World Order ก็ได้มีกระแสสำคัญคือกระแสประชาธิปไตย กระแสเศรษฐกิจเสรี กระแสสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิสตรีและสิทธิเด็ก และการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจก็คือนโยบายเศรษฐกิจเสรี ประเทศไทยก็รับกระแสเศรษฐกิจเสรีมาใช้ในรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ได้ประกาศในลักษณะเรารับพันธกรณีข้อที่ ๘ ของ IMF พันธกรณีข้อที่ ๘ ของ IMF คือจะให้ประเทศไทยเปิดเสรีในเรื่อง การเงิน การค้า การลงทุน เพราะประเทศไทยถึงแม้จะเป็นสมาชิก IMF ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ แต่เราขอยกเว้นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีหรือข้อบังคับข้อที่ ๘ หรือ Article

เศรษฐกิจของไทยช่วงก่อนขยายตัวผลตอบแทนสูง เงินก็ไหลเข้ามา เมื่อตลาดหุ้นของสหรัฐเริ่มฟื้นตัว ตลาดหุ้นของไทยชะลอตัวลง เพราะฉะนั้นเงินที่มาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของเราก็ไหลไปที่สหรัฐ นี่ก็เป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยขึ้นอยู่กับที่ไหนให้ผลตอบแทนสูงเงินก็จะไหลไปที่นั่น และก็ได้มีการผ่อนคลายเป็นให้มีการนำเงินลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไปสร้างฐานวัตถุดิบที่จะส่งมาสู่ประเทศไทย

เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจฟองสบู่ก็เกิดขึ้นมาจากการเปิดเสรีทางการเงิน การเปิดเสรีทางการเงินก็เป็นส่วนหนึ่งของกระแสโลกาภิวัตน์ข้อที่ว่า ในเศรษฐกิจเสรี รัฐบาลต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบ ภาวเอกชน มาเป็นเพียงผู้กำกับดูแลสนับสนุน ส่งเสริมและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชน ประเด็นตรงนี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อต่อแนวความคิดในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศไทย คือให้ลดบทบาทของภาครัฐบาลลง เงื่อนไขของการกำกับดูแลก็ให้ดูแลน้อยลง แล้วเอกชนจะดูแลตัวของตัวเอง เช่น ก่อนที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เงินกู้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้กำหนด และเมื่อเราใช้นโยบายการเงินเสรีคือ ให้เอกชนเป็นผู้กำหนดคือให้สมาคมธนาคาร

ไทยเป็นผู้กำหนด โดยใช้ระบบเดียวกับสิงคโปร์คือ มีดอกเบี้ยอ้างอิง โดยใช้ธนาคารไทย ๕ ธนาคาร เป็นผู้กำหนดดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินของประเทศไทยแทนที่จะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทยเหมือนกับสมัยก่อน ก็ออกมาเป็นดอกเบี้ยอ้างอิง ในการผ่อนคลายเป็นเรื่องปริวรรตเงินตราต่าง ๆ ก็เปิดเสรีแบบไม่มีเพดานเลย เช่น ในกรณีก่อนที่เราจะมีการควบคุม ๑,๐๐๐ ดอลลาร์ออกไป ต้องขอแบงก์ชาติ แต่ระยะหลังก็นำเงินออกไปไม่จำกัดวงเงิน หรือก่อนนี้ผู้ส่งออกเมื่อได้รับ Letter of Credit มาต้องเอาไปแลกเป็นเงินบาท ภายใน ๗ วัน เราก็ผ่อนคลายเป็น ๑๘๐ วัน ผู้ส่งออกก็สามารถได้รับเงินตราต่างประเทศมาเก็งกำไรกันได้ นี่ก็คือการผ่อนคลายเป็นตามกระแสโลกาภิวัตน์ ในส่วนของรัฐบาลเป็นเพียงแค่กำกับเท่านั้น ให้เอกชนดูแลตัวเอง และเมื่อเอกชนดูแลตัวเองก็เกิดเหตุการณ์ขึ้นมา ๑ เหตุการณ์ ก็คืออัตราดอกเบี้ยในตลาดตราถุก อัตราดอกเบี้ยในประเทศไทยนั้นมีราคาแพง ฉะนั้นจึงเป็นแรงจูงใจในการที่จะเข้ามาในประเทศไทย เงินก็หลังไหลทั่วสารทิศมาสู่ประเทศไทย อย่างในประเทศไทย ญี่ปุ่นอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ๐.๕% อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แค่ ๓%-๔% ประเทศไทยมีส่วนเหลือของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับเงินกู้สูง

มาก ส่วนเหลือประมาณ ๕-๖% ทำไมส่วน
เหลือระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก
สูง เหตุผลก็คือขนาดของแบงก์ของประเทศ
ไทยมีขนาดไม่เท่ากัน มีแบงก์ขนาด
International มีสาขาในต่างประเทศ มีแบงก์
ขนาดกลางเรียกว่า National Bank ที่มีสาขา
ทั่วประเทศ และมีแบงก์ขนาดเล็กที่เรียกว่า
City Bank คือมีสาขาเฉพาะในนครหลวงเท่า
นั้น เมื่อมี Bank อยู่ถึง ๓ ขนาดส่วนเหลือ
ของอัตราดอกเบี้ยก็ต้องให้ Bank เล็กสามารถ
อยู่ได้ เพราะต้นทุนสูง จึงทำให้อัตราดอกเบี้ย
เงินกู้ของเรามีส่วนเหลือสูง ในช่วงที่เงินจาก
ที่ต่าง ๆ ก็ไหลเข้ามา ประกอบกับฐานะทาง
เศรษฐกิจของเรามีความมั่นคง สถาบันจัดอัน
ดับเครดิตไม่ว่า S&P หรือ Moody ได้เลื่อน
ฐานะการจัดอันดับเครดิตของประเทศไทย
เป็น AA ถือเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงน้อย
มากที่สุดที่จะให้ประเทศไทยกู้ ทำให้เงินไหลเข้า
มาในประเทศมาก ถ้าเมื่อก่อนจะผ่านมาทาง
สถาบันการเงินหรือ Finance แต่เมื่อเปิดการ
ค้าเสรีก็ผ่านทาง BIBF ได้ และเมื่อเราเปิดเสรี
บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่มีใช้สถาบันการเงิน
ก็สามารถกู้เงินได้โดยเสรี เงินก็เข้ามาใน
ประเทศ เงินตราต่างประเทศที่เข้ามามีทั้งคุณและ
โทษ เข้ามามาก ๆ นั่นดีแต่ว่าจะดีก็ต่อเมื่อเอา
มาใช้ประโยชน์อะไร ก่อให้เกิดผลผลิตหรือ

เปล่า ถ้าก่อให้เกิดผลผลิตก็จะช่วยส่งเสริม
การขยายตัวทางผลผลิต ก่อนหน้านี้แบงก์ชาติ
จะดูว่าเงินที่เอาเข้ามามาใช้อย่างไร ถ้าเอาเข้า
มาแล้วไม่ก่อให้เกิดผลผลิตก็จะไม่ให้นำเข้า
มา แต่เมื่อเปิดเศรษฐกิจเสรี จึงทำให้เกิดการ
นำเงินเข้ามาโอนไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูง เช่น
มาสร้างสนามกอล์ฟ สร้างแหล่งบันเทิง ศูนย์
การค้า อสังหาริมทรัพย์ เหล่านี้คือเหตุผลของ
การไหลเข้ามาของเงิน ปรากฏว่าการใช้เงิน
เกิดปัญหา ในข้อที่ว่า แต่ก่อนเงินตราต่าง
ประเทศเข้ามา ๑๐๐ บาท มันจะสร้างผลผลิต
ขึ้นมา ๔๒ บาท แต่พอเข้ามาลงทุนในสิ่งที่
ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต เงินตราต่างประเทศที่เข้า
มา ๑๐๐ บาท ก็จะสร้างผลผลิตเพียง ๒๕
บาท ผลผลิตหรือรายได้ต่ำลง เพราะไปลง
ทุนในสาขาที่ไม่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ
ผลตอบแทนของเงินตราต่างประเทศจึงไม่ได้
รับผลประโยชน์เท่าที่ควร พอเอกชนขอดูแล
เอง เงินก็ไหลเข้ามาตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ในสิ่ง
เหล่านี้ IMF ก็เข้ามาทุกปี เราเป็นสมาชิกกอง
ทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF กับ
ธนาคารโลก ในแต่ละปี ธนาคารโลกก็จะส่งผู้
แทนมาประเมินสถานการณ์เศรษฐกิจ และ
IMF ก็จะเข้ามาอีกเป็น Mission หนึ่ง แยก
ต่างหากจากธนาคารโลก จะเข้ามาประเมิน
สถานะเศรษฐกิจทุกปี และในแต่ละปีก็มีการ

ส่งคำเตือนว่าขอให้ระมัดระวังในการบริหารเงินในแง่ของนโยบายการเงินเสรี ขอให้เงินมาลงทุนให้เกิดผลผลิตและก่อให้เกิดรายได้ เราก็รับฟังหูซ้ายทะลุหูขวา จนกระทั่งเกิดเหตุในปี ๒๕๑๕ เศรษฐกิจของโลกนั้นตกต่ำ เกิดชะลอตัวลงมาเหลือประมาณ ๒% ตรงจุดนี้เองทำให้เศรษฐกิจไทยชะลอตัวตามเศรษฐกิจโลกในแง่การขยายตัวทางการส่งออก ประเทศไทยนั้นพึ่งการส่งออก มีกำลังการผลิตมากเหลือเฟือ เราผลิตแล้วก็ส่งออก การส่งออกจึงหยุดชะงัก เมื่อการส่งออกหยุดชะงัก สายป่านที่เรามีอยู่ก็สะดุดเพราะว่าการส่งออกเราขยายตัว = ๐ คือเท่ากับปี ๒๕๑๕ เงินตราต่างประเทศที่ได้จากการส่งออกเริ่มชะงัก สายป่านนี้หยุดชะลอตัว ทำให้ระบบเศรษฐกิจของเราเริ่มปรับตัว โดยธนาคารจะไหวตัวเร็วกว่าโดยระมัดระวังเรื่องเครดิตโดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์ เพราะฉะนั้นธนาคารจะเสียหายน้อย แต่ที่ปรับตัวไม่ทันก็คือพวก Finance ต่าง ๆ พอปรับตัวไม่ทัน ก็โยกไปสู่ในเรื่องของเมื่อตลาดหุ้นตกต่ำอำนาจซื้อลดลง สิ่งฟุ่มเฟือย อสังหาริมทรัพย์ก็ไม่มีคนซื้อ ก็โยกสะท้อนกลับไปสู่พวก Finance ต่าง ๆ อีกที ก็เป็นลักษณะที่เรียกว่า ฟองสบู่แตก คือ หยุดชะงัก เพราะฉะนั้นก็เลยตื่นตระหนกกันไปในเรื่องนี้ นี่ก็จุดที่เป็น

สาเหตุทำให้หมดความเชื่อมั่น พอความเชื่อมั่นทางด้านการเงินหมด ก็ลงมาสู่เรื่องการลงทุน ในด้านการลงทุนก็เริ่มมีความไม่แน่ใจว่าเศรษฐกิจของไทยฐานะทางเศรษฐกิจจะไปไม่ไหวแล้ว เขาก็ชะลอตัวในการลงทุน ในเรื่องการลงทุนของ BOI หรือลงทุนด้านหลักทรัพย์ ทำให้ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลงมาก มูลค่าการตลาดในส่วนของ Market Cap ก็หายไปตลอดช่วงระยะเวลา ๒ ปี เงินหายไปเพราะมูลค่าหุ้นลดลง ดัชนีหุ้นจาก ๑,๓๐๐ กว่า ลดลงมาที่ ๔๐๐ Market Cap ในตลาดหายไป ๒ ล้านล้านบาท ก็โยกสู่ปัญหาสภาพคล่องต่าง ๆ พอถึงตรงจุดนี้อะไรต่าง ๆ ก็เป็นแนวลบ จึงโยกไปสู่ฐานะทางเศรษฐกิจในแง่ของทางด้านเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว เพราะเงินเราเริ่มมีการขาดดุลการชำระเงิน ซึ่งเราเคยเกินดุลมาตลอด ถึงแม้ว่าเราจะขาดดุลบัญชีเดินสะพัด แต่เราเริ่มขาดดุลการชำระเงิน พอเราเริ่มขาดดุลการชำระเงินทำให้ความเชื่อมั่นในค่าเงิน เงินทุนสำรองเริ่มลดลง ความเชื่อมั่นในเงินบาทเริ่มลดลง และเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของสหรัฐฟื้นตัว ค่าเงินดอลลาร์สูงขึ้น ตอนที่เราลดค่าเงินบาทในปี ๒๕๒๗ เราใช้ระบบตะกร้า เงินก็หลั่งไหลสู่ประเทศไทย เข้ามาสู่ในระบบตะกร้า ในตอนแรกระบบตะกร้าจะมีเงินดอลลาร์ประมาณ ๕๐% พอ

เงินเข้ามามาก ๆ สัดส่วนในตะกร้าเงิน เพราะเงินดอลลาร์เข้ามามาก เงินดอลลาร์ก็ขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งครั้งสุดท้ายประมาณ ๘๐ กว่า% ในตะกร้าเป็นเงินดอลลาร์ ก็เลยทำให้ในส่วนของค่าเงินบาทเป็นผลกระทบอีกระลอกหนึ่ง ค่าเงินบาทเลยสูงตามเงินดอลลาร์เพราะว่าถึงแม้ว่าเราจะไม่อิงเงินดอลลาร์เพียงสกุลเดียว ในระบบตะกร้า แต่นำหนักของเงินดอลลาร์มีสูง ทำให้ค่าเงินบาทสูงเกินความเป็นจริง ตรงที่เมื่อค่าเงินบาทเทียบกับเงินเยน เงินบาทแข็งกว่าเงินเยน คนก็เกิดความสงสัยในค่าเงินบาทว่าแข็งกว่าเงินเยนได้อย่างไร แข็งกว่าเงินมาร์คได้อย่างไร ค่าเงินนี้คือตัวที่เป็นสิ่งบ่งชี้เริ่มตระหนักว่า เกินความเป็นจริง จึงนำมาสู่ในเรื่องการเก็งกำไร ว่าสักวันหนึ่ง เงินบาทจะต้องลดค่าอย่างแน่นอน เพราะเป็นไปไม่ได้ว่าเศรษฐกิจไทยจะแข็งกว่าญี่ปุ่นและเยอรมัน นี่ก็คือที่มาตรงนี้ พอเกิดการเก็งกำไร เราก็ไปทำในเรื่องการทำสว๊อป คือไปแทรกแซงซื้อเงินบาทในตลาดต่างประเทศ และเอาเงินทุนสำรองคือไปแทรกแซงซื้อเงินบาทในตลาดต่างประเทศ และเอาเงินทุนสำรองเข้าไปโดยตรงและสูญเสียนทุนสำรองตรงนี้ จนกระทั่งหมดหนทาง ก็คือเราคงใช้ใน Step แรกคือคงไว้และลดค่าเงินบาท แต่ว่าการเก็งกำไรยังมีอยู่ จึงปรับมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงิน

บาทลอยตัวก็คือ จะแตกต่างกันคือ ถ้าหากอัตราแลกเปลี่ยนในระบบตะกร้า อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ จะคิด Cost Rate ไปยังสกุลอื่น ๆ โดยเอาเงินดอลลาร์เป็นตัวตั้ง แต่ถ้าเงินบาทลอยตัวนั้นขึ้นอยู่กับ Demand และ Supply ของเงินตราแต่ละสกุล และเป็นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน อัตราแลกเปลี่ยนใน โลกนี้ที่ IMF กำหนดมี ๓ ระบบ

ระบบแรก คือ ในเรื่องด้านอิงเงินตราของตัวเองกับอิงดอลลาร์เพียงสกุลเดียว เป็นค่าคงที่เรียกว่า เป็นลักษณะ Fix หรือ เฟ็ด ที่กำหนดไว้คงที่

ระบบที่สอง คือแบบตะกร้า ก็คืออิงเงินตราหลาย ๆ สกุลโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศคู่ค้า

ระบบที่สาม คือ ค่าลอยบาทให้เงินของตัวเองลอยตัวตาม Demand และ Supply หรือตามกลไกตลาดคือ มองเงินตราคือสินค้าชนิดหนึ่ง เคลื่อนไหวตาม Demand และ Supply แต่ว่าระบบนี้ถึงแม้ว่าจะมีประสิทธิภาพใช้แรงของระบบเศรษฐกิจเสรี แต่เป็นการบริหารยาก ที่บริหารยากก็คือ เศรษฐกิจต้องเป็นลักษณะที่ไม่มีมีการผูกขาด และมีการแข่งขันโดยสมบูรณ์พอสมควร จึงจะทำให้กลไกตลาดทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่

ระบบของเราเป็นระบบที่ธนาคารพาณิชย์มีลักษณะที่มีการผูกขาด เราจะเห็นว่าขณะนี้เราจะซื้อเงินตราต่างประเทศแต่ละ Bank ไม่เหมือนกัน Bank จะกำหนดของเขาเอง ตรงนี้ที่ใช้คำว่า Manage Float คือ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาแทรกแซงได้ โดยปกติแล้วธนาคารแห่งประเทศไทยต้องทำหน้าที่ในลักษณะที่มีอัตราอ้างอิงหรืออัตราชี้แนะเพราะแต่ละ Bank ไม่เท่ากัน ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องออกมาชี้แนะว่าอัตราแลกเปลี่ยนในแต่ละสกุลขณะนี้ชี้แนะเท่าไร แต่ขณะนี้ก็ขึ้นลงตามในแง่ของการเก็งกำไร ตรงนี้สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในเศรษฐกิจเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการส่งออก และให้ลดการเก็งกำไรของเงินบาทให้ลดน้อยลง แต่เหตุการณ์ไม่กลับเป็นอย่างนั้น การส่งออกก็ดีขึ้นแต่ว่าการเก็งกำไรยังมีอยู่ เงินก็ค่อย ๆ ออกไปเรื่อย ๆ ในทุกสัปดาห์จะมีการถอนเงินประมาณ ๒,๐๐๐ ล้าน-๑๕,๐๐๐ ล้าน พอความเชื่อมั่นหมดก็ไม่รู้จะแก้ไขด้วยตัวเองอย่างไร นี่คือการมาถึงแม้เราจะแก้ไขเองเคยใช้ค่าเงินบาทลอยตัวก็ไปไม่ไหว ก็เลยขอความช่วยเหลือจาก IMF ตรงนี้เป็นจุดที่เข้ามาสู่ในแง่ของ IMF

ประเด็นที่ ๓ เราเป็นสมาชิก IMF หน้าที่ของ IMF จะทำหน้าที่เหมือนธนาคาร

กลางของโลก แต่ละประเทศเหมือนกับเป็นธนาคารพาณิชย์ ในการบริหารทางการเงินการเงินจะเป็นไปตามกฎ กติกาของธนาคารกลางคือ IMF นั่นคือในเรื่องของการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ก็คือจะใช้ระบบไหนก็เอาใช้ระบบหนึ่ง IMF จะเป็นผู้กำหนดกติกาของโลกนี่คือจุดที่หนึ่ง จุดที่สอง IMF จะให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการต่าง ๆ แก่ประเทศสมาชิก จะเห็นว่า IMF จะไม่ยุ่งเกี่ยว เพราะถือว่าประเทศต่าง ๆ เป็นประเทศเอกราช มีอำนาจอธิปไตย IMF จะมีการกำหนดกติกาในกรอบใหญ่เท่านั้น จนกระทั่ง IMF จะเข้ามาเกี่ยวข้องก็คือ ประเทศใดมีปัญหาและจัดการกับปัญหานั้นไม่ได้ ไม่สามารถบริหารด้วยตัวเองได้ ก็ต้องไปให้ IMF มาช่วยโดยต้องทำแผนความช่วยเหลือขอความช่วยเหลือจาก IMF และเมื่อขอความช่วยเหลือแล้ว หน้าที่ IMF อนุมัติแผนของเรา ณ วันนั้นคือตั้งแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๐ IMF จะทำหน้าที่เป็นพนักงานควบคุมความประพฤติว่า จะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เข้ามาบงการในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศไทย ตรงจุดนี้คนเข้าใจผิดคิดว่าพอเศรษฐกิจไม่ดี IMF จะเข้าแทรกแซง แต่จริง ๆ ไม่ใช่เราต้องขอความช่วยเหลือให้เขามาดู เพราะเราเป็นประเทศเอกราชมีอำนาจอธิปไตย ขณะที่ IMF

จะส่งคณะผู้แทนมา IMF ต้องขออนุญาต ประเทศไทยว่าคณะ IMF จะมาวันใดประเทศไทยสะดวกหรือไม่ ถ้าไม่สะดวก IMF ก็มาไม่ได้ ประเทศต่าง ๆ ที่เข้าไปขอความช่วยเหลือจาก IMF ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่บริหารต่อไปไม่ได้ เนื่องจากเกิดวิกฤติการณ์ศรัทธาหรือขาดความน่าเชื่อถือ จนไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงไปหา IMF คือ IMF จะเป็นทางเลือกสุดท้ายของทุกประเทศ แต่บางประเทศเมื่อรู้จุดวิกฤติเข้าจะแก้ไขปัญหาดัง ๆ IMF จะเข้ามาสู่ทางด้านวิชาการเท่านั้น ไม่ต้องเข้ามายุ่งเกี่ยว เขาก็สามารถไปได้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ วิกฤติศรัทธาที่เกิดขึ้นกับคนภายในประเทศ ในเชิงการบริหาร รวมทั้งนักลงทุนต่างชาติ ในส่วนของ IMF ก็เป็นในลักษณะที่เข้ามาเราจะต้องยื่นข้อเสนอไป พอยื่นข้อเสนอไปเขาจะดูว่าข้อเสนอของเราที่เราจะทำอะไร เขาจะเอาไปเข้าคณะกรรมการบริหารของเขาว่าข้อเสนอของเราจะแก้ไขปัญหาคือได้หรือไม่ ถ้าหากผ่านการพิจารณาต่าง ๆ ก็สามารถทำได้ แต่ในเรื่องการแก้ไข IMF ที่เป็นสมาชิกของ IMF อยู่ในขณะนี้ ๑๔๕ ประเทศที่เกิดปัญหาดัง ๆ ไม่ได้หมายความว่า IMF จะประสบความสำเร็จในแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในทุกประเทศ บางประเทศ IMF เข้าไปยิ่งล้มหนัก

เพราะเขาไม่ใช่เทวดามาจากไปไหน IMF จะให้เป็นแนวคิดว่าจะทำอะไรต่าง ๆ ไปตามแนวทางที่ IMF ชี้นำ ส่วนการบริหารในรายละเอียดต่าง ๆ เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย แต่มีประเด็นใหญ่ ๆ ๒-๓ ประเด็น

ประเด็นแรก มองในแง่เศรษฐศาสตร์มหภาค อันนี้เป็นหัวใจสำคัญของ IMF ที่จะทำให้เกิดขึ้นในทุกประเทศที่มีปัญหา ๑. ในเรื่องของทางด้านที่เป็นเงื่อนไขในเศรษฐกิจมหภาคคือ ในเรื่องของ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ก็ให้ลดการขยายตัวลง เพราะเรามีช่องว่างของเงินออมอยู่ระดับถึง ๖% และโยงไปสู่บัญชีเดินสะพัดถึง ๘% เพื่อที่จะลดแรงกดดันในเศรษฐศาสตร์มหภาค ก็ให้การขยายตัว ๓-๔% ในภาวะเงินเฟ้อ เราเสนอขอให้เงินเฟ้อ ๘-๙% IMF บอกว่าสูงเกินไปขอให้อยู่ในระดับ ๗-๘% เข้มงวดในการคุมเรื่องเงินเฟ้อ เพราะเป็นห่วงในเรื่องทางด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน เพราะขณะนี้คู่แข่งกันของประเทศไทยมีภาวะเงินเฟ้อต่ำกว่า ๕% ถ้าเราอยู่ใน ๘-๙% จะมีขีดความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกจะน้อย ขยายของไม่ได้ ขอให้อยู่ในเพียงร้อยละ ๗-๘ ในด้านทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเราขออยู่ในระดับประมาณ ๓.๕ เดือน IMF บอกควรจะอยู่ในระดับ ๔ เดือน

ที่ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ = มูลค่าการนำเข้า ๔ เดือน ตรงนี้คือในกรอบของทางด้านมหภาค และสิ่งสำคัญคือในเมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว การขาดดุลบัญชีสะพัดที่อยู่ในระดับร้อยละ ๘ เมื่อปีที่แล้ว ในปีนี้ให้อยู่ในระดับร้อยละ ๕ และปีหน้าให้อยู่ในระดับร้อยละ ๓ ของรายได้ประชาชาติหรือ GDP นี่คือเงื่อนไขเงื่อนไขเหล่านี้เมื่อเราปฏิบัติตามเงื่อนไขมันจะสะท้อนออกมา จะมีผลข้างเคียง

ในด้านการเงิน ให้มีระบบในแง่ความมั่นคงของสถาบันการเงิน ก็คือในเรื่องการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากที่จะคุ้มครองเงินฝาก และไม่ให้เราไปอุดหนุนหรือค้ำจุนในเรื่อง สถาบันการเงินที่ไม่มี ความมั่นคง

ในด้านการคลัง ให้มีการตัดทอนรายจ่ายและยังคงให้มีงบประมาณเกินดุล อย่างน้อย ๑% ของงบประมาณ นี่คือการดำเนินการในส่วนของการรัฐและรัฐวิสาหกิจการที่ในส่วนที่งบประมาณตัดทอนแล้ว ถ้าตัดทอนแล้วให้มีงบประมาณเกินดุล ถ้าเราทำทางด้านรายจ่ายตัดทอนเยอะ ไม่น้อยกว่า ๑ แสนล้าน เพื่อที่จะลดโครงการต่าง ๆ ที่จะไปผลักดันในเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชนก็คงใช้ภาษี ก็คือการปรับภาษีมูลค่าเพิ่มจาก ๗% เป็น ๑๐% ในส่วนด้านการคลังอีกอย่างคือ ปรับค่าบริการของรัฐวิสาหกิจ ให้สอดคล้อง

กับต้นทุนที่แท้จริง จะปรับต้นทุนที่แท้จริงไม่มีการอุดหนุนอีกต่อไป สิ่งที่ต้องปรับคือ

- ไฟฟ้าปรับแล้วโดยใช้สูตรอัตราดอกเบี้ย ถ้าตัวแปรคือ น้ำมันขึ้น ไฟฟ้าขึ้นโดยอัตราดอกเบี้ย

- นำประปาในส่วนภูมิภาค จะไม่ให้เดือดร้อนคือขึ้นหน่วยละ ๑๐ สตางค์ เป็นเดือน ๆ ไป และกำลังพิจารณาสำหรับคนที่อยู่ในเขตประปานครหลวง

- รถเมล์ ต้นทุนขณะนี้คือ ๕ บาท ๓๐ สตางค์ เราคงจะเก็บ ๕ บาท/และที่ต้นทุนที่ไม่สอดคล้องที่แท้จริง ยังมีอีกหลายอย่างเช่น พวกค่าไปรษณีย์ภัณฑ์ รัฐบาลอุดหนุนที่ขาดทุนประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท เราคงไม่อุดหนุน ในแง่เครื่องบินภายในประเทศ ซึ่งขณะนี้เก็บค่าค่าเครื่องบินผ่านสายภายในประเทศในอัตราที่ต่ำไม่สอดคล้องกับต้นทุนการบินไทยก็ต้องเอาค่าไรของสายบินระหว่างประเทศมาชดเชยในสายการบินภายในประเทศ ซึ่งต้องดูต้นทุนที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร ขณะนี้เราได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อดูว่า คำว่าต้นทุนที่แท้จริง เป็นต้นทุนที่มีประสิทธิภาพหรือเปล่า เพราะประชาชนยอมรับว่าต้นทุนสูงขึ้น แต่ที่สาธารณชนไม่สามารถยอมรับได้ก็คือ ต้นทุนที่บอกว่า

เป็นต้นทุนที่แท้จริงที่มีประสิทธิภาพหรือเปล่า เป็นต้นทุนที่มีรูรั่วหรือเปล่า ในส่วนที่จะผลกระทบในความรู้ประสิทธิภาพของ รัฐวิสาหกิจในการบริหารงานที่ทำให้ต้นทุนสูงแล้วผลกระทบสู่ประชาชนนั้น ก็คงไม่ทำอย่างนั้น เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เมื่อเราดูตรงจุดนี้แล้วในเรื่องเงื่อนไขต่าง ๆ แล้วเราต้องปฏิบัติตาม ภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยในระยะ ๑-๒ ปี จะเป็นอย่างไร เราดูภาพรวมจากภายใต้เงื่อนไขของ IMF เศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น จะกลับไปสู่ที่เดิม เราคาดว่าใช้เวลามากกว่าในปี ๒๕๒๗ คือใช้เวลา ๓๖ เดือน

และจุดวิกฤติที่จะมีมาตรการออกมาในระยะแรก คือในระยะ ๓ เดือนแรก และหลังจากเดือนที่ ๑๘ ค่อย ๆ ผ่อนคลายขึ้นอยู่ กับว่าเราปฏิบัติตามเงื่อนไขได้อย่างชัดเจนหรือไม่ เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าเราสามารถทำได้เร็ว เราก็คงไม่มีพนักงานมาคุมความประพฤติของเรา เหมือนขณะนี้เราอยู่ในโรงเรียนแต่ถูกคุมความประพฤติ ถ้าเราประพฤติตัวดีก็จะหลุดจากการควบคุม

ประเด็นที่ ๔ ภาวะเศรษฐกิจนั้นเป็นอย่างไรและมีผลกระทบในเรื่องอะไรบ้าง ในระดับมหภาคเศรษฐกิจเหลือ ๓-๔% แต่ในระยะ ๑-๒ ปีข้างหน้า ๓-๔% เมื่อ ๓-๔%

เศรษฐกิจของเรานั้นจะขยายตัวใกล้เคียงกับร้อยละ ๓ จึงเกิดการจ้างงานเต็มที่ สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือการว่างงาน การว่างงานจะมีออกมาในการวิเคราะห์จะมี ๓ ลักษณะ

ลักษณะแรกคือ ถูกปลดออกจากงาน คือมีงานทำแล้วถูกปลดออกจากงาน กลุ่มที่ ๑ คือกลุ่มที่เป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ กลุ่มที่ ๒ ที่จะถูกปลดออกจากงาน ก็คือกลุ่มผู้มีวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม Finance ที่ใน ๕๘ แห่ง ซึ่งมีคนทำงานประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน จะถูก ปลดออกจากนั้นไม่ต่ำกว่า ๑๐% คือประมาณ ๓,๐๐๐ คน จะว่างงานเป็นอย่างต่ำ พวกนี้มีการศึกษาบางคนจนถึง MBA กลุ่มนี้จะ เป็นในลักษณะที่เรียกว่า กลุ่มจนเฉียด ถ้าหากมีความเชื่อมั่นเร็วก็อาจประมาณ ๒๔ เดือนเหมือนกับในปี ๒๕๒๗ แต่ว่าที่เราเป็นห่วงมากคือ ในความเชื่อมั่นนั้นมันอยู่ในระบบการเมืองด้วย ในสมัย ๒๕๒๗ เป็นลักษณะที่นายกรัฐมนตรี ไม่ได้มาจากพรรคการเมือง คือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ไม่ได้มาจากพรรคการเมือง สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเด็ดขาด และมีลักษณะของความเป็นผู้นำที่จะสั่งการอะไรต่างๆทุกพรรคการเมืองให้การยอมรับ แต่ในปัจจุบันนายกฯ มาจากพรรคการเมือง การที่ออกแนวนโยบายต่าง ๆ หรือการดำเนินการที่ไปสู่การให้

ปฏิบัตินั้น มันก็จะมีผลกระทบต่อพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล จะทำอะไรจึงจะสามารถสานประโยชน์ของพรรคร่วมรัฐบาลและทำอย่างไรในการบริหารเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยโดยส่วนรวม เพราะมันต้องประสานประโยชน์กันทั้ง ๒ อย่าง ตรงนี้คือจุดสำคัญในการบริหารประเทศ ถ้าหากการบริหารงานเป็นการประสานประโยชน์เฉพาะพรรคร่วมรัฐบาล โดยให้ความสำคัญในส่วนของประเทศชาติเป็นอันดับรองลงมา ถ้าเป็นเช่นนี้ประเทศไทยก็อาจจะตกต่ำไปสู่วิกฤติการณ์เหมือนกับเม็กซิโก ในแง่ของระบอบประชาธิปไตยที่เราเคยบอกว่า เราเป็นระบบเผด็จการเราต้อง Play Cost มาก อันนี้เป็นบทเรียนให้เราทราบว่า ในการที่เราจะใช้ระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่ Play Cost ในบางกรณีอาจจะ Play Cost มากกว่าระบบเผด็จการก็ได้ ในเหตุการณ์ที่เราใช้ระบอบประชาธิปไตยที่คนเรียกร่องประชาธิปไตยนี่คือจุดที่ในแง่ของสิทธิเสรีภาพ

เราจะเห็นในกรณีของมาเลเซียนั้น เป็นในลักษณะที่ค่อนข้างเผด็จการ หรือจะเป็นในลักษณะที่อินโดนีเซีย ซึ่งสามารถผลักดันให้ประเทศจากไม่มีอะไรอย่างอินโดนีเซียก้าวขึ้นมาเป็นในฐานะประเทศกลุ่มอาเซียนชั้นนำประเทศหนึ่ง แต่เขาใช้ระบบเผด็จการ

แต่ประเทศไทยบอกว่าเราเกลียดเผด็จการเรารักในระบอบประชาธิปไตยทุกคนก็ต้องยอมรับว่า เราต้อง Play Cost เหมือนกัน ไม่ใช่ไม่ Play อะไรเลย อันนี้ก็คือเป็นคำตอบที่ ๑ ว่า ขึ้นอยู่กับในเชิงระบอบประชาธิปไตยที่มีการประสานในเรื่องของทั้งในส่วนของพรรคร่วมรัฐบาล และการประสานประโยชน์ของประเทศไทยโดยส่วนรวม เพียงแต่ว่าน้ำหนักนั้นอยู่ตรงไหน

ในประเด็นที่ ๒ ถ้าเป็นสมัยก่อนเศรษฐกิจจะเป็นลักษณะที่อิสระไม่มีลักษณะที่เชื่อมโยง ในขณะที่สมัยก่อนปี ๒๕๒๗ ประเทศไทยจะตาย ประเทศอื่นไม่เกี่ยวเพราะไม่ได้รับผลกระทบอะไรเลย แต่ในขณะนี้ในระบบเศรษฐกิจเสรีและประเทศไร้พรมแดนเศรษฐกิจของโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประเทศไทยประสบปัญหาในเรื่องด้านค่าเงินบาท แต่เศรษฐกิจในเอเชียหรือในเศรษฐกิจของโลกมันเชื่อมโยงกัน เมื่อเศรษฐกิจในประเทศไทยประสบปัญหาในเรื่องของเก็งกำไรในค่าเงินบาท ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ก็ได้รับผลกระทบจากการที่ประเทศไทยในลักษณะวิกฤติการณ์ทางการเงินเช่นเดียวกัน ขณะนี้ประเทศอินโดนีเซียต้องลดค่าเงินรูเปียลงไปประมาณ ๒๐% มาเลย์ต้องลดค่าเงินริงกิตไป

ประมาณ ๑๐% ฟิลิปปินส์ต้องลดค่าเงินเปโซ ๑๐% และถ้าหากไม่มีการแก้ไขให้ประเทศไทย หรือประเทศเหล่านั้น มันจะเกิดเป็นทฤษฎีโดมิโน ในแง่ของระบบการเงินในเอเซียนั้น เกิดในแง่ของการที่จะล้มละลายไปในเชื่อมโยงต่าง ๆ มันเกิดความเชื่อมโยงกัน เราจะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ แม้กระทั่งประเทศจีนซึ่งตัวเองก็ไม่ค่อยมีสตางค์ มีแค่แสนล้านเหรียญ แต่ใช้ได้แค่ ๒ เดือนหรือประเทศอื่นๆ ที่เราไม่คาดคิดอะไรต่างๆ ทำไมเขาต้องมาลงขันในแง่ที่จะมาช่วยประเทศไทยในแง่ของ IMF เพราะว่ามันช่วยประเทศไทย ประเทศไทยล้มไปมันจะมีผลกระทบในแง่ของโดมิโนไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียนโดยทันที เขาต้องพยุงประเทศไทยไว้ นี่คือให้เห็นจุดในแง่ของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงในเรื่องของการที่ประเทศใดที่จะได้เปรียบหรือไม่ได้เปรียบในการแข่งขันนั้น จะคู่กัน ๔ เรื่อง

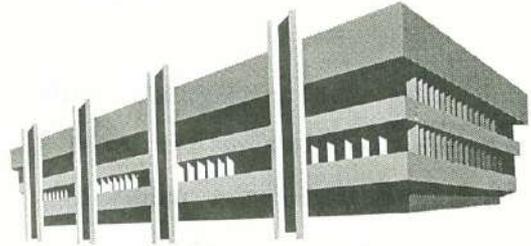
๑. ในแง่ของคุณภาพของแรงงาน
  ๒. ในแง่ของคุณภาพของการจัดการ
  ๓. ในแง่ของคุณภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  ๔. ในแง่ของคุณภาพของเทคโนโลยี
- เราจะเปรียบเทียบตรงนี้นี้กันแล้วในข้อได้เปรียบในการแข่งขันใน ๔ เรื่อง ถ้าเปรียบ

เทียบกับประเทศคู่แข่งกันในประเทศเอเชียต่าง ๆ ประเทศไทยนั้นไม่ด้อย ในสังคมเศรษฐกิจโลกขณะนี้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับที่ ๒๐ ของโลกในองค์การค้าของโลก ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าอาหารเป็นอันดับที่ ๔ ของโลก และขณะนี้เราได้มีการปรับปรุงประเทศไทย ในเรื่องด้านอาหารต่าง ๆ ถ้าเราสามารถทำได้ในระยะ ๑-๒ ปี เราตั้งสถาบันอาหาร ประเทศไทยจะเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก เป็นอันดับที่ ๒ รองจากสหรัฐ สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่เราได้มีพื้นฐานต่าง ๆ เอาไว้ในเรื่องของการแข่งขันที่มีการปูพื้นฐานต่าง ๆ ถ้าหากว่าเรามีพื้นฐานไม่แข็งแกร่ง เราคงไม่สามารถเข้าไปสู่เป็นประเทศในแง่ผู้ส่งออกชั้นนำในเรื่องต่าง ๆ ได้ในสิ่งเหล่านี้ ในเรื่องการแข่งขันที่เป็นห่วงอย่างเช่น ในกรณีที่ดินค้าเกษตรในกรณีของเวียดนาม อันนี้ไม่เป็นห่วงเลย อย่างเช่นกรณีเรื่องข้าว ข้าวของเวียดนามเป็นข้าวคุณภาพต่ำ แต่ข้าวของเราถ้าปรับปรุงเป็นข้าวชั้นดีก็ไม่ได้แข่งกับเวียดนามแต่ประการใด ในส่วนนี้ในเรื่องการแข่งขัน กล่าวโดยสรุปว่าเราคงไม่สามารถแข่งขันกับสหรัฐอเมริกา ได้ในเรื่องเทคโนโลยี แต่เราสามารถแข่งขันกับสหรัฐอเมริกา ได้ในเรื่องของทางด้านสินค้าที่ใช้ระดับเทคโนโลยีปานกลางที่ส่งมาขาย แต่

ประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกันแล้ว ประเทศไทยอยู่ในสภาพที่สามารถที่มีขีดความสามารถในแข่งขันได้ดีพอสมควร สิ่งที่บ่งชี้ในจุดนี้คือ ไม่เช่นนั้นประเทศไทยคงไม่สามารถที่จะขายสินค้าได้เป็นสัดส่วนประมาณ ๑.๑% ของการค้าขายของโลก ซึ่งประเทศเหล่านั้น มีมูลค่าในประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน มีมูลค่าในส่วนแบ่งการตลาดในการค้าของโลกอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามีส่วนแบ่ง Market Share ต่ำกว่า ๑% ของมูลค่าการค้า

ของโลกทั้งนั้น แต่ที่เรามาพยายามเปรียบเทียบเราเปรียบเทียบในบางเรื่องเป็นลักษณะบางเรื่องเป็น Commodity หรือเป็นบางพืชหรือเป็นบางสินค้าชนิดนั้น อาจจะใช้แต่ถ้ามองในภาพรวม ฐานะในการแข่งขันในเวทีโลกก็ยังนับว่าอยู่ในสภาพที่เทียบเท่าเทียมได้ในแง่การแข่งขันได้ดีพอสมควรในภาพโดยส่วนรวม แต่อาจจะด้อยในบางจุดที่เป็นระดับ Micro หรือระดับจุลภาค □□

วิกฤตปัญหาสถาบันการเงิน : ความเป็นมาและผลกระทบ

*รองศาสตราจารย์จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล

บทนำ

วิกฤตปัญหาสถาบันการเงินที่เกิดขึ้นในช่วง ๑ ปีเศษที่ผ่านมา เริ่มต้นจากกรณีการทุจริตของกลุ่มผู้บริหารในธนาคาร กรุงเทพพาณิชย์การจำกัด (มหาชน) หรือ BBC ที่ปรากฏเป็นข่าวเกียวกราวในช่วงต้นปี ๒๕๔๕ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน การสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์ ๑๖ แห่ง เมื่อ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ และการสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์อีก ๔๒ แห่ง เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ ล้วนเป็นเหตุให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินของประเทศ โดยเฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นครั้งหลังสุดนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงมาก ดังจะเห็นได้จากเหตุ

การณ์ที่ประชาชนแห่กันไปถอนเงินจากสถาบันการเงินที่ไม่ได้ถูกทางการสั่งระงับการดำเนินกิจการหลายแห่งกันอย่างเนืองแน่น จนรัฐบาลต้องออกมาตรการรับประกันเงินฝาก จึงสามารถลดกระแสวิกฤตศรัทธาได้บ้าง

ความเป็นมาและผลกระทบ

หากหันกลับไปทบทวนเหตุการณ์ที่ทางการสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์ ๑๖ แห่ง (ตารางที่ ๑) แล้ว จะพบว่า เหตุผลในการสั่งระงับการดำเนินการกิจการก็คือการขาดสภาพคล่องและการมีหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non - Performing Loan หรือ NPL) เป็นจำนวนมาก ซึ่ง

* ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง : พบ.ม. (พัฒนาเศรษฐกิจ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ผลจากการสั่งระงับการดำเนินกิจการดังกล่าวได้ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินของประชาชนลดน้อยลง และได้ทยอยไปถอนเงินฝากกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริษัทไฟแนนซ์ จนนายกรัฐมนตรีต้องออกมายืนยันว่า จะไม่เกิดเหตุการณ์สั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์เพิ่มขึ้นอีก

แต่ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้เสนอต่อที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์เพิ่มขึ้นอีก ๔๒ แห่ง (ตารางที่ ๒)

โดยให้เหตุผลสำคัญของการสั่งระงับการดำเนินกิจการครั้งนี้มี ๒ ประการคือ

(๑) ขาดสภาพคล่อง จนต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินมากกว่า ๑ เท่าของเงินกองทุนของบริษัท

(๒) มีหนี้จัดชั้นสูญเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินทุนสำรองความเสี่ยง

หากพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้ว จะพบว่าเหตุผลทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น ไม่มีความกระจ่างพอ และก่อให้เกิดความแคลงใจต่อบุคคลหลายฝ่าย ทั้งนี้เพราะสถาบันการเงินทุกแห่งจะต้องรายงานสภาพคล่องให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบทุกสัปดาห์ และรายงานผลการดำเนินงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทยภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป ดังนั้น เหตุผลการสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งสองครั้ง รวมถึงกรณีการทุจริตของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) ย่อมแสดงถึง

การไม่เอาใจใส่และความไม่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

อีกประการหนึ่ง การที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) แก่สถาบันการเงิน ย่อมมุ่งใจให้สถาบันการเงินกู้ยืมไปให้สินเชื่อดอก ซึ่งจะได้รับผลกำไร (Margin) จากส่วนนี้สูงกว่าการกู้ยืมจากแหล่งอื่น จึงเกิดประเด็นคำถามขึ้นว่า หากบริษัทไฟแนนซ์ดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพคล่องแล้ว เหตุใดธนาคารแห่งประเทศไทยจึงไม่ "ตัดไฟตั้งแต่ต้นลม" แต่ยังให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำอีก จนเป็นปัญหาเรื้อรัง เมื่อเป็นเช่นนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความคิดพลาดในการดำเนินงานเช่นเดียวกับบริษัทไฟแนนซ์ที่ถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการหรือไม่?

การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์ ๔๒ แห่งในครั้งล่าสุด (เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐) โดยพิจารณาจากจำนวนเท่าของเงินกู้ยืมจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเปรียบเทียบกับเงินกองทุนของบริษัทไฟแนนซ์เหล่านี้ ทั้งๆ ที่บริษัทไฟแนนซ์บางแห่งมีสภาพการดำเนินงานดี (ตารางที่ ๑) ส่วนบริษัทไฟแนนซ์ที่ไม่ได้กู้ยืมจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินหรือกู้ยืมเป็นสัดส่วนต่ำ แต่หันไปกู้ยืมจากสถาบันการเงินในต่างประเทศแทน ก็ไม่ถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการ โดยที่สภาพการดำเนินงานของบริษัทไฟแนนซ์ประเภทหลังนี้อาจเลวกว่าบริษัทไฟแนนซ์ที่ถูกสั่งระงับการดำเนินการก็ได้ จึงเกิดประเด็นคำถามขึ้น

อีกว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์ด้วยความรอบคอบแล้วหรือยัง? และสั่งระงับการดำเนินกิจการ "ถูกแห่ง" หรือไม่?

ผลจากการสั่งระงับการดำเนินกิจการบริษัทไฟแนนซ์รวมทั้งสิ้น ๕๘ แห่ง ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนและธุรกิจที่ฝากเงินไว้ด้วยเจตนาบริสุทธิ์ กล่าวคือ ประชาชนบางรายฝากเงินไว้เพื่อนำดอกเบี่ยเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือนของครัวเรือน ธุรกิจบางแห่งฝากเงินไว้เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการก่อนที่จะครบกำหนดชำระหนี้ ไม่สามารถถอนเงินดังกล่าวออกมาใช้จ่ายหรือชำระหนี้ได้ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในลักษณะ "ลูกโซ่" ตามมา นอกจากนี้ยังส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงิน อีกทั้งยังไม่มั่นใจว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะสั่งระงับการดำเนินกิจการของธนาคารพาณิชย์และบริษัทไฟแนนซ์เพิ่มขึ้นเป็น "ระลอก ๑" อีกหรือไม่?

เมื่อประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินของประเทศ ย่อมส่งผลต่อเนื่องถึงการระดมเงินออมหรือเพื่อการลงทุน ดังนั้น ภายใต้อภิวเคราะห์ธุรกิจที่ซบเซาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ เป็นต้นมา จึงเกิดแรงจูงใจเพิ่มขึ้นอีกแรงหนึ่ง การที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินของประเทศ จนเกิดเหตุการณ์แหกกันไปถอนเงิน โดยเฉพาะมีการถอนเงินจากธนาคารขนาดเล็กและบริษัทไฟแนนซ์ที่ไม่ได้ถูกทางการระงับการดำเนินกิจการไปเป็นเงินจำนวนมาก รัฐบาลจึงต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนด้วยการรับประกันเงินฝากแก่ผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ใน

ประเทศและต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ ๑๕ แห่ง (ตารางที่ ๔) และบริษัทไฟแนนซ์ที่ไม่ถูกระงับการดำเนินกิจการจำนวน ๓๓ แห่ง (ตารางที่ ๕) อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่สามารถสร้างความมั่นใจแก่ผู้ฝากเงินได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีของผู้ฝากเงินได้ทยอยถอนเงินจากธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กและบริษัทไฟแนนซ์เมื่อเงินฝากครบระยะเวลาที่กำหนดไว้กันอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการควบคุมกิจการบริษัทไฟแนนซ์ที่ถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการนั้น บริษัทไฟแนนซ์ที่เป็นแกนนำในการควบคุมกิจการจะรับเฉพาะทรัพย์สินและหนี้สินเท่านั้น โดยไม่รับ โอนหนี้เสียและพนักงานทั้งหมด ดังนั้น หากพิจารณาเฉพาะกรณีของการไม่รับโอนพนักงานแล้ว จะเห็นว่า ภาวะการว่างงานย่อมเกิดขึ้นตามมา ซึ่งถ้าหากเป็นการควบคุมกิจการกับผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศ ปัญหาการปลดพนักงานจะรุนแรงน้อยกว่าการควบคุมกิจการกับบริษัทไฟแนนซ์ภายในประเทศด้วยกัน ทั้งนี้ เพราะผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศจะส่งผู้บริหารระดับสูงมากำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานเท่านั้น ส่วนพนักงานที่มีอยู่ยังคงต้องให้ทำงานด้านต่างๆต่อไป แต่ถ้าหากเป็นการควบคุมกิจการกับบริษัทไฟแนนซ์ภายในประเทศด้วยกันแล้ว การปลดพนักงานออกจำนวนหนึ่งย่อมเป็นภาวะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พนักงานที่เป็นผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางของบริษัทไฟแนนซ์ที่ถูกควบคุมกิจการ

สรุป

วิกฤตปัญหาสถาบันการเงินที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ย่อมปฏิเสธกันไม่ได้ว่า เกิดจากความไม่มี

ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย จึงถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างและประสิทธิภาพการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทยกันแล้ว นอกจากนี้ ยังจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบกันอีกว่าสถาบันการเงินต่างๆ ทั้งที่ถูกสั่ง

ระงับการดำเนินงานได้ให้สินเชื่อต่อไปในทางทุจริตหรือไม่ เพื่อจะได้ทำการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดทั้งทางแพ่งและอาญาต่อไป ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ "ประวัติศาสตร์ซ้ำรอย" ขึ้นอีก

ตารางที่ ๑

รายชื่อ จำนวนพนักงาน และกลุ่มผู้ถือหุ้นในบริษัทไฟแนนซ์ ๑๖ แห่ง

ที่ถูกระงับการดำเนินงาน เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๐

บริษัท	จำนวนพนักงาน	กลุ่มผู้ถือหุ้น
๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	๕๐๐	ตระกูลไกรฤกษ์
๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จีเอฟ จำกัด (มหาชน)	๘๓๕	ตระกูลอิสถาณูเคราะห์
๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ศรีมิตร จำกัด (มหาชน)	๕๕๐	ธนาคารกสิกรไทย
๔. บริษัทเงินทุนยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน)	๓๕๐	ตระกูลลำชา
๕. บริษัทเงินทุนจีซีเอ็น จำกัด (มหาชน)	๑๖๕	กลุ่มจีเอฟ
๖. บริษัทเงินทุนเอกรณกิจ จำกัด (มหาชน)	๑,๓๕๕	ตระกูลจ๊กกะพาก
๗. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน)	๖๒๕	ตระกูลกฤษดาธานนท์
๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกลิน จำกัด (มหาชน)	๓๕๓	กลุ่มจีเอฟ
๙. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนไทย จำกัด (มหาชน)	๒๑๗	ตระกูลไฟโรจน์กิจจา
๑๐. บริษัทเงินทุนทรัพย์ธำรง จำกัด	๘๐	ตระกูลพงษ์มพัฒน์
๑๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยฟูจิ จำกัด	๔๐๔	กรุงเทพพาณิชย์การ
๑๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกรณา จำกัด	๕๒๑	กลุ่มเอกรณกิจ
๑๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์รอยัลอินเตอร์ เนชั่นแนล ไฟแนนซ์ จำกัด	-	-
๑๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คันทรี จำกัด	-	-
๑๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ซีแอล สหวิริยา จำกัด	๒๓๕	ตระกูลวิริยประไพกิจ
๑๖. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ศรีนคร จำกัด	-	-

ตารางที่ ๒

รายชื่อบริษัทไฟแนนซ์ ๔๒ แห่ง ที่ถูกระงับการดำเนินงานกิจการ
เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ และรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

ชื่อบริษัท	ผู้ถือหุ้นใหญ่
๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เจ้าพระยา จำกัด	บงล.ภัทรธนกิจ ธ.นครหลวงไทย ตระกูลภัทรประสิทธิ์
๒. บริษัทเงินทุนศรีธนา จำกัด (มหาชน)	ธ.เดอะดีเวลลอปเม้นท์ ออฟฟลิ่งคอปรี ตระกูลศรีวิกรม์
๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สหธนกิจไทย จำกัด (มหาชน)	ธ.กรุงเทพ จก. บ.นพกิจรวมทุน ธ.กรุงเทพ
๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ชนพล จำกัด (มหาชน)	ธ.ทหารไทย บ.แสงทองคำข้าว (๑๙๖๘) ตระกูลอัศวินวิจิตร
๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยรุ่งเรืองทรัสต์ จำกัด	กลุ่มอัยฉฐาธร กลุ่มมั่นคงเจริญ
๖. บริษัทเงินทุนกาญจนาทรัสต์ จำกัด	บ.เทพประทานการแร่ ดร.บุญทรง ศรีเพ็ญฟุ้ง
๗. บริษัทเงินทุนเอเชียธนกิจ จำกัด (มหาชน)	กลุ่มเดอะไพบูลย์ ธ.เอเชีย จก.
๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	บ.ไทยเอกรัฐ โฮลดิ้ง นายสรสันธุ์ ไตรจักรภาพ นายประชา เทตระกูล
๙. บริษัทเงินทุนธนสินธุ์ จำกัด	ตระกูลวรรณศรีสวัสดิ์ น.ส.สิริวรรณ ผลบริบูรณ์เจริญ ตระกูลเดอะไพบูลย์
๑๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์การทุนไทย จำกัด (มหาชน)	ตระกูล ตั้งอุทัยศักดิ์ ไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย
๑๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์วอลล์สตรีท จำกัด (มหาชน)	ตระกูลลีละศิธร บ.สีพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตระกูลนายศิริ
๑๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นครหลวงเครดิต จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ธ.นครหลวงไทย บ.สินชฎาทอง
๑๓. บริษัทเงินทุนพรีเมียร์ จำกัด	กลุ่มบริษัทพรีเมียร์ บริษัทล้อมคำริท
๑๔. บริษัทเงินทุนบางกอกเงินทุน จำกัด	บ.โรมอน นางจุไรรัตน์ อี.โปไนเทิร์น ตระกูลศรีไกรวิน
๑๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอ็ม ซี ซี จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ประเทศไทย บ.รสา โฮลดิ้ง ธ.ไทยทุน
๑๖. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอส ซี เอฟ จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ธ.นครหลวงไทย บ.สินชฎาทอง
๑๗. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ลีลาธนกิจ จำกัด	ตระกูลลีลาณิชกุล ตระกูลโสภณพาณิชย์
๑๘. บริษัทเงินทุนชาติไพบูลย์ จำกัด	นายประยูร เลขะพจนพานิช นายวิรัช อัคร์วิระกุล

๑๙. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สยามซีดี ซินดิเคท จำกัด	ร.นครหลวงไทย บ.กราวนด์โฮลดิ้ง บ.กิจบำรุงพร บ.สินชฎาทอง
๒๐. บริษัทเงินทุนนิธิภัทร จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ บล.เอกธำรง บ.แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ ธ.กรุงเทพ จก.
๒๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกพัฒน์ จำกัด (มหาชน)	บ.เอกโฮลดิ้ง นายสมศักดิ์ ถิษฐ์สวัสดิ์ตระกูล ตระกูลภูตระกูล ตระกูลจระณะจิตต์
๒๒. บริษัทเงินทุนไทยธนากร จำกัด (มหาชน)	ร.ทหารไทย นางหทัยรัตน์ จุฬางกูร นายสิโรจน์ วงศ์ศิริโรจน์กุล
๒๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พูลพัฒน์ จำกัด (มหาชน)	บมจ.เอกโฮลดิ้ง บ.บีเอ็นเอส อินเตอร์ฯ(ฮ่องกง) บ.โบราเคย์ บ.พูลพัฒน์
๒๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แปซิฟิกไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	นายวิบูล ฉั่ว นายอนุชา สีนานทกถากุล บ.ซีที แคปปิตอล นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ
๒๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พารา จำกัด (มหาชน)	บ.เงินทุนอุตสาหกรรมฯ บล.กองทุนรวม ตระกูลเอื้อวัฒน์สกุล บ.เดอะไทยบูลย์
๒๖. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เกียรติมาสิน จำกัด (มหาชน)	ตระกูลวิธานเวทิน บ.รวมวรรณะ
๒๗. บริษัทเงินทุนไทยธำรง จำกัด	บริษัทหลักทรัพย์เอกธำรง หน่วยงานกึ่งรัฐวิสาหกิจ ร.ไทยพาณิชย์
๒๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์อินเตอร์เครดิต แอนด์ ทรัสต์ จำกัด	ตระกูล เพชรวรกุล
๒๙. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ซิก้า จำกัด (มหาชน)	บ.สยามกลการ บ.พีเมียร์ เอ็นเตอร์ไพรซ์ ตระกูลมานะคงศรีชีพ
๓๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มหานครกิจ จำกัด (มหาชน)	ตระกูลสิริวิวัฒน์ภักดี
๓๑. บริษัทเงินทุนธีรชัยทรัสต์ จำกัด	บ.ธีระชัยสตีลฯ ตระกูลสุธีรัชย์ ตระกูลเลิศศิริมิตร
๓๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนทรัพย์ จำกัด	ร.ทหารไทย บ.ศรีเทพไทย บ.ไทยประกันชีวิต ตระกูลไชยวรรณ
๓๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เมืองทองทรัสต์ จำกัด	ตระกูลกาญจนพานิช
๓๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สยามพาณิชย์ทรัสต์ จำกัด	บ.เคมี ตระกูลเดอะไทยบูลย์ บ.น้ำใจ
๓๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มหานครทรัสต์ จำกัด	บงล.ซีก้า บ.มหาศิริสยาม บ.น้ำใจ
๓๖. บริษัทเงินทุนธรมมาศ จำกัด	บ. เอส. พี. เอ็นเตอร์ฯ บ.ฐิติกร บล.เอกธำรง ตระกูลโอสถานุเคราะห์ ตระกูลพรประภา

๓๗. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์บางกอกอินเวสต์เมนท์ จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ธ.กสิกรไทย ครอบคลุมไตรมาส
๓๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนนคร จำกัด (มหาชน)	กลุ่มอรรถระวีสุนทร ธ.ไทยพาณิชย์ และบริษัทในเครือ
๓๙. บริษัทเงินทุนยูเนียนไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	บ.สหยูเนียน บ.น้ำตากราชบุรี ครอบคลุมฐานพื้นที่ชัย
๔๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยเม็กซ์ จำกัด (มหาชน)	บ.ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ บ.ไทยประกันชีวิต ครอบคลุมไชยวรรณ
๔๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คานธีไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	ครอบคลุมแถวโพธิ์ตัน
๔๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย-โอเวอร์ซีเทรด จำกัด	(ไม่มีข้อมูล)

ที่มา : มติชน ฉบับวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

ตารางที่ ๓

ฐานะทางการเงิน ๑๗ บริษัทไฟแนนซ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในช่วงครึ่งปีแรก ๒๕๕๐ ก่อนถูกระงับกิจการ

บริษัท	สินทรัพย์ ณ บ.ย.๕๐	หนี้สูญ ณ บ.ย.๕๐	กำไร(ขาดทุน)	
			๒๕๕๐	๒๕๓๖
บริษัท เงินทุนศรีธนา จำกัด (มหาชน)	๒๐,๗๕๒.๖๓	(๒๕๖.๓๐)	(๑๕๐.๗๘)	๑๐๖.๑๖
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์สหธนกิจไทย จำกัด (มหาชน)	๑๗,๕๒๐.๔๗	(๒๑๕.๕๐)	(๔๔๗.๖๖)	๘๔.๖๐
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทย จำกัด (มหาชน)	๑๐,๘๗๑.๕๐	(๘.๐๖)	(๑๖๖.๔๔)	๕๑.๖๘
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์วอลล์สตรีท จำกัด (มหาชน)	๓๔,๐๔๔.๑๗	(๒๖๗.๓๐)	๕.๑๗	๖๐.๔๗
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์นครหลวงเครดิต จำกัด (มหาชน)	๒๖,๘๐๓.๒๔	(๑,๑๖๐.๓๖)	(๖๓.๐๓)	๗๗.๘๗
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์เอ็มซีซี จำกัด (มหาชน)	๓๕,๑๑๗.๗๖	(๔๗๕.๗๖)	(๑๘๒.๐๓)	๑๘๗.๖๖
บริษัท เงินทุนนิธิภัทร จำกัด (มหาชน)	๓๑,๗๓๖.๒๕	(๑๐๒.๒๔)	๕๒.๒๘	๒๐๕.๖๔
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์เอกพัฒน์ จำกัด (มหาชน)	๘,๕๕๖.๕๗	(๑๗๖.๔๑)	(๘๔.๑๐)	๕๔.๘๓
บริษัท เงินทุนไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	๑๖,๓๘๒.๗๒	(๑๖๖.๗๗)	(๑๔๖.๘๗)	๕๑.๘๖
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์พูนพิพัฒน์ จำกัด (มหาชน)	๑๑,๐๘๘.๑๖	(๒๒๐.๘๒)	(๑๗๓.๐๒)	๑๓.๓๔

บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์แปซิฟิกไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	๑๐,๕๐๐.๑๗	(๗๗.๘๒)	๖.๗๘	๔๓.๗๑
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)	๒๑,๕๕๗.๓๕	(๓๒๓.๓๖)	(๔๒.๗๘)	๑๑๘.๕๗
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ซีทีบี จำกัด (มหาชน)	๓๓,๑๔๘.๘๘	(๑๘๕.๑๔)	๘๔.๑๔	๒๓๖.๖๑
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ไทยเม็กซ์ จำกัด	๑๔,๘๗๘.๗๘	(๓๗๓.๔๕)	๔.๒๕	๖๘.๒๑
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์บางกอกอินเวสต์เมนท์ จำกัด (มหาชน)	๕,๗๐๐.๑๒	(๒๒๐.๕๐)	๕๖.๑๕	๕๖.๐๐
บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์คานธีไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	๑๑,๑๑๐.๕๕	(๑๔๕.๘๓)	๑๖.๖๕	๑๐๘.๕๘
บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอสซีเอฟ จำกัด (มหาชน)	๒๕,๗๒๐.๓๑	(๑๕๗.๒๔)	๑.๑๖	๘๓.๓๘

ที่มา : มติชน ฉบับวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๐

ตารางที่ ๔

รายชื่อธนาคารพาณิชย์ ๑๕ แห่งที่รัฐบาลรับประกันเงินฝาก

๑. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	๒. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
๓. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)	๔. ธนาคารไทยธนุ จำกัด (มหาชน)
๕. ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	๖. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
๗. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	๘. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)
๘. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	๑๐. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
๑๑. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	๑๒. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
๑๓. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน)	๑๔. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)
๑๕. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	ที่มา : จากการรวบรวม

ตารางที่ ๕

รายชื่อบริษัทไฟแนนซ์ ๓๓ แห่งที่รัฐบาลรับประกันเงินฝาก

๑. บริษัทเงินทุนทวีทรัพย์ จำกัด	๒. บริษัทเงินทุนทักษิณธนากิจ จำกัด
๓. บริษัทเงินทุนบางกอกเอเซีย จำกัด	๔. บริษัทเงินทุนเฟิสท์ซิตี อินเวสเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
๕. บริษัทเงินทุนมหาทุน จำกัด	๖. บริษัทเงินทุนวชิระชนทุน จำกัด
๗. บริษัทเงินทุนเศรษฐการ จำกัด	๘. บริษัทเงินทุนสหสิน จำกัด
๙. บริษัทเงินทุนเอราวัณทรัพย์ จำกัด	๑๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพโตเกียว จำกัด
๑๑. บริษัทเงินทุนกรุงเทพธนสาร จำกัด (มหาชน)	
๑๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน)	
๑๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	
๑๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เคสทิ จำกัด	
๑๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ซีทีคอร์ป (ประเทศไทย) จำกัด	
๑๖. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกพาณิชย์ จำกัด	
๑๗. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทีเอสไอ จำกัด (มหาชน)	๑๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ซัมมิท จำกัด
๑๙. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยชาภูระ จำกัด	
๒๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย-มิตรบุษิ อินเวสต์เมนต์ จำกัด	
๒๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนาชาติ จำกัด (มหาชน)	๒๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นวมธนกิจ จำกัด
๒๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์บุคคณภัฏ จำกัด	
๒๔. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ภัทรธนกิจ จำกัด (มหาชน)	
๒๕. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มหาสมุทร จำกัด	
๒๖. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน)	
๒๗. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	
๒๘. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน)	
๒๙. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกชาติ จำกัด (มหาชน)	
๓๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอช.เอส.บี.ซี จำกัด	
๓๑. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไอเอฟซีที ไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	
๓๒. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนสยาม จำกัด (มหาชน)	
๓๓. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอเชียไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน)	

ที่มา : จากการรวบรวม

ด้วยความปรารถนาที่จริง

บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โพรดัคส์ จำกัด
EDISON PRESS PRODUCTS CO.,LTD.

46/20 หมู่ที่ 5 ซ.สง่า ต.ลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220 โทรศัพท์. 9717018-24 โทรสาร. 522-2833

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่น

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ สายบัว

ภาวะและสถานการณ์เศรษฐกิจของ ประเทศที่เสื่อมทรุดและมาตรการที่ออกมา เพื่อแก้ไขปัญหา ได้สร้างผลกระทบอันใหญ่ หลวงต่อการดำเนินเศรษฐกิจของประชาชน ทุกผู้ทุกคน ทุกกลุ่มทุกเหล่าและในทุกพื้นที่ ทั่วไทยกันอย่างถ้วนหน้า นับได้ว่าเป็น ประสบการณ์ที่ไม่เคยเจอจะเจอหนักขนาดนี้ กันมาก่อน

ประชาชน โดยทั่วไปต้องเผชิญกับ ราคาสินค้า และบริการต่าง ๆ ที่ถีบตัวสูงขึ้น อย่างมาก การปรับราคาสูงขึ้นของบริการ

สาธารณูปโภคแทบทุกประเภท การปิดตัวลง ของกิจการ การหยุดการผลิต ลดการผลิต ชะลอการผลิต ชะลอการลงทุน การเลื่อนการลงทุน เลื่อนการขยายการลงทุนออกไป ตาม มาด้วยการลดการจ้างงาน บัณฑิตใหม่จบออก มาหางานทำกันไม่ได้หรือหาได้ยาก คนที่เคย มีงานทำก็ต้องถูกปลดออกจากงาน ถูกยกเลิก การจ้างงาน ถูกลดเงินเดือนค่าจ้าง

ผู้ประกอบการเองทุกขนาดก็ประสบ กับภาวะต้นทุนการผลิตสูงเกินกว่าจะดำเนิน กิจการให้อยู่รอดได้ (costs over run) เผชิญ

* อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : Ph.D. (Economics) University of Leed, England

กับภาวะกำไรตกต่ำหรือขาดทุน ต่างล้วนเผชิญการทำมาหากิน การหารายได้ฝืดเคืองหนัก เกิดหนี้สินล้นพ้นตัวเกินกว่าจะหาเงินมาชำระตามเวลากันได้ จึงเกิดสภาพเช็กเด็งหนี้สูญ การติดขัด ขาดสภาพคล่องกันไปทั่ว

ในขณะที่ต้องเผชิญกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตที่สูงขึ้นอย่างผิดปกติในเวลาอันรวดเร็ว ไม่มีรายได้พอเพียงที่จะใช้จ่ายกันอยู่แล้ว จึงเกินกว่าที่ใครจะมาออกมาแนะนำให้ช่วยกันประหยัดอีก

สร้างความเครียด ความไม่มั่นคงในชีวิตและการงานแก่ประชาชน ต้องทนทุกข์กับการต่อสู้ดิ้นรน ภาวะปากกัดตีนถีบมากขึ้น ทั้งหมดที่ทำได้ก็เพียงแค่ให้เหลืออดมหายใจเพื่ออยู่รอด โดยเฉพาะสำหรับประชาชนที่ยากไร้ ที่มีฐานะและขีดความสามารถทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ภาวะอันหนักที่ประชาชนต้องแบกรับกันเอาไว้ ที่ยังมองไม่เห็นหนทาง แสงสว่างว่าภาระที่ตนแบกไว้จะเบาบางลงได้ มองเห็นแต่ว่าจะหนักขึ้นไปอีกเสียมากกว่า

ภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเศรษฐกิจที่เสื่อมทรุดของประเทศ เหตุมาจากเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจขาดตามวัฏจักรเศรษฐกิจที่ไม่อาจควบคุม

หรือบริหารจัดการอะไรกันก็ได้ ไม่อาจป้องกันล่วงหน้ากันได้ตามที่พยายามบอกกล่าวแก่สาธารณชน หรือเกิดจากการบริหารเศรษฐกิจที่ผิดพลาดกันมานั่น

ใครจะต้องรับผิดชอบต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น และจะแบ่งปันภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น (Sharing of costs or damages) กันอย่างไร วิธีการหรือมาตรการที่ออกมาใช้กันเพื่อการนี้เหมาะสมและถูกต้องชอบธรรมกันคืออยู่แล้วหรือ ถ้าประชาชนไม่สามารถแบกรับต้นทุนค่าใช้จ่ายกันได้อีกต่อไป แล้วจะเกิดอะไรขึ้นตามมา

ประเด็นปัญหาเรื่องความเชื่อมั่น

ท่ามกลางวิกฤติการณ์เศรษฐกิจข้างต้นที่ต้องเผชิญกันมาจนถึงเวลานี้และ คงจะยืดยาวออกไปไม่รู้ว่าจนถึงเมื่อไหร่ ที่ภาวะทุกอย่างในประเทศจะมีความเป็นปกติเกิดขึ้นได้

การออกมาพูดถึงกันมากหรือตลอดเวลาจากปากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักธุรกิจ นักการเมือง โดยเฉพาะจากปากบุคคลในรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหาร หรือแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความ

รู้สึกนึกคิดและความรู้ความเข้าใจกันว่า ปัจจัยที่เป็นทั้งเหตุและผลอันสำคัญมากประการหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศที่ย่ำแย่อยู่แล้วยิ่งย่ำแย่ลงไปอีก

และทำให้มาตรการที่ออกมาแก้ไข ปัญหาไม่บังเกิดผลก็คือมาจากการขาดความเชื่อมั่น (Lack of Confidence) ของผู้คนในประเทศและต่างประเทศต่อสถาบันการเงินไทย เครดิตรัฐบาลไทยและต่อเศรษฐกิจไทย โดยรวม สะท้อนโดยความสั่นคลอนในความเชื่อถือต่อสถาบันการเงินไทย

การถูกลดเครดิตความน่าเชื่อถือจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือต่างประเทศ เงินตราต่างประเทศที่มีแต่จะไหลออกไม่คอยไหลเข้า เงินทุนจากต่างประเทศที่เข้าใจว่าจะไหลเข้ามาลงทุนในประเทศไทยก็กลับหันเหไหลไปลงทุนยังที่อื่นแทน การหาแหล่งเงินกู้ได้ยากขึ้น การที่ต้องกู้โดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่แพงขึ้น

การถูกกระหน่ำโจมตีจากสื่อต่างประเทศไปในแง่มุมร้าย ๆ การไม่หยุดถอนเงินฝากออกไปของประชาชน การลดของค่าเงินบาทลงทุกวัน การตกต่ำของราคาหุ้นที่ยังมองไม่เห็นวันที่จะผงกกระดานกันสูงขึ้นและการเกิดข่าวลือในเรื่องต่าง ๆ เป็นประจำ

ความสับสนในความเข้าใจเรื่องความเชื่อมั่น

แม้จะมีความจริงที่พอจะพูดได้ว่าการที่ยังมองไม่เห็นว่าจะมีอะไรดีขึ้นกับความเสื่อมทรุดของเศรษฐกิจและผลการแก้ไข ปัญหาว่าเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการขาดความเชื่อมั่นดังกล่าว แต่การขาดความเชื่อมั่นที่พูดถึงกัน ดูเหมือนจะมีความไม่เข้าใจหรือสับสนในเรื่องนี้กันอยู่มาก

ทำให้การออกมาพูดถึงเรื่องนี้และเรื่องที่เกี่ยวข้อง นอกจากจะไม่สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแล้ว ตรงข้ามกลับยิ่งส่งผลให้ความเชื่อมั่นที่นับวันแต่ลดน้อยลงอยู่แล้ว ก็ยิ่งจะหดหายไปอีกและแน่นอนว่าก็จะยิ่งส่งผลต่อไปให้สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญเลวร้ายลงไปอีก จนอาจจะเกินกว่าจะทำอะไรกันต่อไปได้

ความไม่เข้าใจหรือความสับสนในเรื่องความเชื่อมั่นที่แสดงกันออกมา เป็นดังนี้ว่า

-เข้าใจว่าความเชื่อมั่นอยู่ตรงที่นายกรัฐมนตรี ดังนั้น เมื่อนายกฯคนปัจจุบันพ้นตำแหน่งไปความเชื่อมั่นก็ควรจะกลับคืนมา

-หรือคิดว่าความเชื่อมั่นอยู่ตรงที่รัฐบาล ถ้ารัฐบาลชุดนี้ออกไปมีรัฐบาลใหม่เข้ามาก็คิดว่าอะไร ๆ ก็จะดีขึ้นกว่าเดิมและความเชื่อมั่นก็จะกลับมา

-หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดว่า เข้าใจกันไปอย่างมากว่า การขาดความเชื่อมั่นของคนในประเทศและต่างประเทศมาจากที่เราชอบพูดถึงกันแต่เรื่องที่ไม่ดี พูดแต่เรื่องร้าย ๆ วิพากษ์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ไปแต่ในทางที่ไม่ดี ออกกันมาแต่ข่าวร้าย ๆ ข่าวไม่ดี ทำให้คนอื่นเขารู้เรื่องของเรากันไปหมด

ที่เรื่องดี ๆ ข่าวดี ๆ สิ่งที่ได้ทำกันไปดี ๆ ทำไม่ถึงกลับไม่ค่อยพูดถึงกัน ไม่ค่อยชอบออกข่าวกันบ้าง จึงเห็นว่าถ้าพูดแต่เรื่องดี ออกแต่ข่าวดี ๆ ก็จะเกิดความเชื่อมั่น เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ

-หรือเห็นว่าเป็นเพราะมีแต่ข่าวลือ เรื่องนั้นเรื่องนี้ออกมากันมากเกินไป ทำให้ความเชื่อมั่นของผู้คนกระเจิงหายไป ถ้าเลิกพูดเลิกให้ความสนใจเรื่องข่าวลือกัน ความเชื่อมั่นก็จะดีขึ้นเอง

องค์ประกอบของความเชื่อมั่น

จริง ๆ แล้วความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทยและอื่น ๆ จะเกิดขึ้นไป ต้องประกอบขึ้นด้วย ๓ องค์ ประกอบหรืออาจจะเรียกว่า ๓ C หรือ บุคลิกภาพ (Charactor) จิตความสามารถ (Capacity) และ ผลการดำเนินงาน (Cash)

บุคลิกภาพของบุคคล คณะบุคคล องค์กร สถาบัน ระบบเศรษฐกิจหรือของ

ประเทศโดยรวมที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้คนในประเทศและต่างประเทศได้ ต้องมีความซื่อตรง (Honesty) และมีความคงเส้นคงวา (Integrity) ในการประพฤติปฏิบัติตนมาเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นคนที่พูดแล้วเป็นไปตามที่พูด อ่านปัญหาออก ประเมินสถานการณ์ปัญหาใกล้เคียงความเป็นจริง แก้ไขปัญหาและเป็นคนที่ทำได้ตามที่พูด

มีขีดความสามารถในการบริหารธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ รู้ว่าปัญหาที่เผชิญคืออะไร ปัญหานั้นจะแก้ไขได้อย่างไรและลงมือแก้ไขปัญหาตามที่รู้นั้นได้

และความเชื่อมั่นเกิดจากการมีผลงานจากการดำเนินการแก้ไขปัญหาปรากฏออกมาให้เห็นกันได้ เป็นต้นว่า เมื่อทำสัญญากับใครไว้ว่า เงินที่กู้ลงทุนในกิจการต่าง ๆ สามารถสร้างรายได้ที่จะทำให้มีเงินสำหรับส่งคืนเงินต้นและดอกเบี้ยของเงินที่กู้มาได้ภายใน ๓ เดือน ๖ เดือนหรือ ๑ ปี ก็สามารถทำได้ตามนั้น

นอกจากนั้นแล้วการแสดงความเชื่อมั่น หรือ สัญลักษณ์แห่งความเชื่อมั่น (Symbol of Confidence) บ่งบอกโดย เป็นต้นว่า เวลาถูกใครวิพากษ์วิจารณ์ก็ไม่แสดงความ

คุณเฉียวหรือหงุดหงิดออกมาเร็วนัก

เวลามีคนถามคำถามหรือปัญหาที่ต้องการคำตอบ วิธีการตอบคำถามหรือปัญหาจะบ่งบอกอะไรเกี่ยวกับคนนั้นได้มาก ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ ตลอดจนความประพฤติปฏิบัติ

การโทษคนอื่น การไม่ยอมตอบคำถาม การถามอย่างหนึ่งไปตอบอีกอย่าง การหลบหลีกหรือหลีกเลี่ยงการตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา ทำทีและทำทางเหล่านี้ไม่ก่อให้เกิดผลดีประการใดเลยต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่น

ขวัญ กำลังใจ ศรัทธาและความเชื่อมั่นต้องมาจากความจริงเท่านั้น (Truth and Truths Only) การมองเห็นความจริง พูดความจริง รู้จริงเกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญ อธิบายปัญหาออกมาได้ชัดเจน อ่านปัญหาออก ประเมินสถานการณ์ปัญหาใกล้เคียงหรือตรงความเป็นจริง รู้วิธีแก้ไขปัญหาจริง และลงมือแก้ไขปัญหามาตามสถานการณ์ความเป็นจริงได้อย่างเป็นระบบตลอดจนมีผลงานปรากฏออกมาให้เห็นกันได้จริงทั้งในเวลาเฉพาะหน้า ระยะสั้น ปานกลางและในระยะยาว

การที่บุคคลที่หนึ่งอยู่ในตำแหน่งมี

อำนาจในการบริหารและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งอยู่ในภาครัฐบาลและภาคเอกชนนับตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรีลงมา ได้ออกมาพูด ออกมาอธิบายกันมากถึงสถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้นว่าดังต่อไปนี้

- ไอเอ็มเอฟเข้ามาแล้วเศรษฐกิจจะดีขึ้น เพียงทำตามเงื่อนไขที่เขากำหนดให้ จะมองเห็นผลได้ใน ๑ เดือน ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑-๒ ปี

- เศรษฐกิจไทยพื้นฐานยังแข็ง ยังดีอยู่มากไม่เหมือนกรณีเม็กซิโก

- เรายังมีคนคิดคนเก่งอีกมากทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่จะดึงเข้ามาช่วยประเทศชาติได้อีกมาก

- เศรษฐกิจไม่ได้แย่อย่างที่คิด อย่างที่พูดกันไป พูดไปโดยไม่รู้ข้อมูลหรือรู้ข้อมูลเพียงครึ่งเดียว

- เศรษฐกิจเราเติบโตในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องกันมาเป็นสิบ ๆ ปีแล้ว ก็ต้องตกต่ำลงบ้างเป็นธรรมดา เป็นภาวะเศรษฐกิจขาลงเมื่อลงจนถึงจุดต่ำสุดแล้ว ก็จะผงกหัวขึ้นเอง

- รัฐบาลมีเงินพอจะจ่ายเงินเดือนและสำหรับการเพิ่มเงินเดือนประจำปีของข้าราชการอย่างแน่นอน ไม่ต้องเป็นห่วง

- หลังปิดกิจการสถาบันการเงิน ๕๘

แห่งแล้ว ธนาคารและสถาบันการเงินที่เหลือ
มั่นคงแน่นอน รัฐบาลรับประกันเงินฝากและ
เจ้าหนี้ ๑๐๐ % เพราะฉะนั้นประชาชนไม่
ต้องกังวลที่จะต้องถอนเงินฝากออกไป

- ขอให้อดทนกันหน่อย พวกเราทุก
คนต้องช่วยกัน นับจากนี้ทุกอย่างจะดีขึ้นใน
ไม่ช้า เพียงขอเวลาทำงานอีกนิด การส่งออกก็
จะดีขึ้น ตัวเลขการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดก็จะ
ได้รับการปรับปรุง เงินที่ไหลออกก็จะเริ่ม
ไหลเข้ามา ต่างประเทศยังสนใจที่จะเข้ามาลง
ทุนในประเทศไทยกันอีกมาก เรื่องการเป็น
ศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาคก็ยังเป็นไปได้

- คนถูกปลดออกจากงาน ถูกเลิกจ้าง
งาน ไม่มีงานทำ ปัญหาเรื่องเงินเดือน ค่าจ้าง
ของแรงงานผู้ยากไร้จะได้รับการดูแล รัฐบาล
จะไม่ทอดทิ้งแน่นอน

- ราคาสินค้าและบริการต่างๆ ตลอด
จนค่าบริการสาธารณสุขโลก จำต้องให้ปรับตัว
สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่
สูงขึ้น ขอให้พ่อแม่พี่น้องและประชาชนโดย
ทั่วไปได้เห็นใจรัฐบาลและเสียสละเพื่อ
ประเทศชาติ

สิ่งที่ได้ออกมาพูดมาอธิบายถึงวิกฤติ
การณ์ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศใน
ท่วงทำนองดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ดู
เหมือนว่าจะไม่น่าเชื่อและไม่มีใครเชื่อแล้ว

เพราะสาเหตุปัญหาที่เกิดมาตรการการแก้ไข
ปัญหาและผลกระทบอันสาหัสที่ประชาชน
ในประเทศต้องแบกรับ รับรู้ รู้สึกสัมผัสและรู้
เห็นความจริงได้ด้วยตัวของตัวเอง มันไม่ได้
เป็นไปตามสภาพที่ท่านเหล่านั้นว่า

และยังเป็นชาวต่างประเทศด้วยแล้ว
ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินต่างประเทศและ
ระหว่างประเทศที่ไทยเป็นลูกหนี้ สถาบันจัด
อันดับความน่าเชื่อถือ ประเทศคู่ค้าและผู้ลง
ทุนของไทยและสื่อมวลชนต่างประเทศ ก็ยังมี
ขีดความสามารถในการวิเคราะห์และประเมิน
ทำให้รู้ถึงสถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจไทยได้
เป็นอย่างดี เพราะมีความรู้ ข้อมูลและความ
เชี่ยวชาญยิ่งกว่าผู้คนในประเทศไทยเราเอง
เสียอีก

ดังนั้น เมื่อพูดกันมามากแล้ว และก็
ไม่มีใครเชื่ออีกแล้ว ไม่สามารถให้การสร้าง
ภาพลักษณ์หรือวิธีการ โฆษณาชวนเชื่อได้อีก
ต่อไปแล้ว ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่น
ก็คือการที่ต้องหยุดพูดกันได้แล้ว ลงมือ
ทำงานแก้ไขปัญหาแทนการออกมาพูดอย่าง
เดิม ๆ ที่ไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้น หันมายึดมั่นคำ
กล่าวที่ว่า "การกระทำพูดได้เสียงดังกว่า
คำพูด" (Action speaks louder than word)
แทน

แนวทางปฏิบัติการเบื้องต้นก็คือทน

ยอมลำบากที่จะชี้ออกมา บอกออกมาให้ได้ว่าจริง ๆ แล้วพวกเรามีปัญหาอะไร เศรษฐกิจปัญหาอะไร อธิบายสาระสำคัญของปัญหาที่เผชิญออกมาให้ได้ ถึงตรงนี้ก็คงต้องหันกลับไปมองดูใหม่ให้ได้ความจริงว่า เราทำอะไรกันมาหรือเราไม่ได้ทำอะไรกันมา หรือทำมากันอย่างไร มีข้อผิดพลาดขาดตกบกพร่องอะไร จึงทำให้บ้านเมืองและผู้คนของเราต้องตกอยู่ในสภาพดังที่เป็นอยู่ในวันนี้ ปัญหาทุกด้านของประเทศทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมมาจนถึงปัจจุบันรู้กันมัยว่าชี้กันออกมาได้มัยว่าอยู่ในสภาพเป็นอย่างไรจริง ๆ

มีอะไรจะต้องแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ต่อไปประเทศไทยจะต้องเป็นอย่างไร หรือจะต้องเดินไปในทิศทางไหนและเพราะอะไร จะเป็นไปได้อย่างไรหรือจะไปให้ถึงกันได้อย่างไร

ผู้ที่นั่งอยู่ในตำแหน่งอำนาจที่จะต้องชี้นำคนอื่น จึงต้องรู้อะไรและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวมา จึงจะสามารถทำให้ประชาชนมองเห็นคล้อยตามได้ (Shared Vision & Mission) ทั้งยังทำให้ประชาชนเกิดขวัญ กำลังใจ เกิดความเชื่อถือศรัทธา พร้อม

ที่จะให้ความร่วมมือและ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เปลี่ยนแปลงบ้านเมืองให้สอดคล้องกับโลกใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (Shift of Paradigm) ตามที่เราต้องการ

กล่าวโดยง่าย ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้คนในประเทศ และตามมาด้วยแก่ผู้คนนอกประเทศ ก็คือ"ถ้ามีผู้นำบอกคนไทยได้ว่า เราเผชิญปัญหาอะไร เนื่องจากความผิดพลาดอะไรของเรา แล้วพิจารณาตนเองว่าจะทำอะไรเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด เป็นต้นว่าหยุดทำความชั่วกัน โง่แล้วห้ามอวดฉลาด ไม่รู้ก็อย่าทำเป็นรู้ ไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้จะดีกว่า ชั่วแล้วห้ามกำแหง ทำอะไรไม่ได้ให้อยู่เฉย ๆ ห้ามออกมาวุ่นวาย เลิกทิวี่มานะ หยิงยโสโอหังเข้าหากันเพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้คนอื่นเฉาหมด อ่อนแอไปหมด โดยเฉพาะถ้าเป็นผู้มีอำนาจโดยการ ศึกษาและตำแหน่งหน้าที่

ถ้าแก้เรื่องพวกนี้กันไม่ได้อย่าเข้ามาเป็นผู้นำ ถือเป็นความต้องการขั้นต่ำสุด (Minimum Requirement) ทุกระดับสำหรับผู้ที่ จะเข้ามาหรือขึ้นมาเป็นผู้นำคนอื่นตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป □□

ชิงหรือยังว่า...

ทำไมสถาบันการเงินจึงต้องมั่นคง

*กฤตยา แลพวงมาลัย

ไม่ว่าจะเป็นในอดีต หรือในปัจจุบัน (อนาคตก็ไม่แน่) เราจะได้ยินได้ฟังปีแล้วปีเล่าว่า สถาบันการเงิน (เฉพาะของไทยเรา) ต้องปิดกิจการหรือถูกปิดกิจการ หรือถูกซื้อกิจการ เนื่องจากขาดความมั่นคง และ/หรือขาดสภาพคล่อง ไม่อาจจะดำเนินธุรกิจ หรือเผชิญหน้าเจ้าหนี้ต่อไปได้ อย่างเช่น ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ธนาคารเงินสยาม ดำเนินกิจการขาดทุน ล้มละลาย ต้องปิดกิจการ ทำให้กระเทือนกับสถาบันการเงินในยุคนั้นทั้งระบบ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ธนาคารเกษตร

ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่อง ร้อนถึงทางการต้องเข้าช่วยแก้ไข

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ธนาคารไทยพัฒนาขาดสภาพคล่อง ทางการต้องเข้าแก้ไขอีก

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ บริษัท ราชเงินทุนต้องปิดตัวเองลง เนื่องจากประสบกับการขาดทุนจากการที่ราคาหุ้นในตลาดหุ้นตกต่ำมาก และเกิดสภาวะการขาดสภาพคล่องทางการเงินในตลาดเงินอย่างรุนแรง

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ก็อีกครั้งหนึ่ง เกิดสภาวะเงินตึงตัว ขาดสภาพคล่อง และราคาหุ้นตกต่ำอีก เช่นเคย บริษัทเงินทุน

* อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : M.A. (Economic) University of

หลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน รวมทั้งบริษัทใน
 เครื่องต้องปิดกิจการตัวเอง ส่วนบริษัทเงินทุน
 หลักทรัพย์อื่นๆ อีกไม่น้อยกว่า ๒๕ แห่งก็
 ประสบวิกฤตการณ์ทางการเงิน ทำให้ทาง
 การต้องตั้ง "โครงการ ๔ เมฆา" (หรือ April
 4 Lifeboat Scheme) ระดมเงินจากสถาบัน
 การเงินต่าง ๆ ที่ยังแข็งแรงคืออยู่ เข้ามาอุ้มชู
 กันไว้ และต้องใช้เวลาเป็นสิบ ๆ ปีจึงค่อยฟื้น
 คืนชีพได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

เชื่อว่าจะหมดเพียงเท่านั้น ปี ๒๕๒๗
 ธนาคารเอเชียทรัสต์ ประสบปัญหาขาดสภาพ
 คล่องอย่างรุนแรง เพราะสินเชื่อกับธนาคาร
 ปลอ่ยให้บริษัทในเครือของเจ้าของธนาคาร
 เกิดหนี้เสียเก็บหนี้ไม่ได้ ธนาคารขาดสภาพ
 คล่อง

ปี ๒๕๒๘ ธนาคารมหานคร ซึ่ง
 เปลี่ยนเจ้าของมาหลายครั้งแล้ว ประสบ
 ปัญหาขาดสภาพคล่องอีก...และกรณีอื่น ๆ
 อีกหลายกรณี ซึ่งทุกกรณีนี้ ล้วนสร้างความ
 เดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ ของ
 สถาบันการเงิน และรื้อนถึงทางการต้องเข้า
 ไปแก้ไขช่วยเหลืออุ้มชู

ครั้นยุคโลกาภิวัตน์ อย่างเข้ามาประ-
 เทศไทยเปิดเสรีทางการเงินตามกติกาของ
 IMF โดยเริ่มดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนมา
 ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ธุรกิจการเงิน

และจำนวนของสถาบันการเงินก็เพิ่มขึ้น ๆ
 ท่ามกลางความยินดีปรีดาของทุก ๆ ฝ่าย และ
 แล้วยังไม่ทันที่คนรุ่นเก่าที่ประสบพิษร้ายของ
 ธนาคารล้ม ทรัสต์ล้ม มาแล้ว ในอดีตจะหาย
 เจ็บช้า ... .. ในปีนี้ พุทธศักราช ๒๕๔๐
 วันที่ ๒๗ มิถุนายน บริษัทเงินทุนและ
 หลักทรัพย์ ถูกปิดชั่วคราวแต่ไม่มีกำหนด
 เปิด ๑๖ แห่ง และวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐
 ถูกปิดอีก ๔๒ แห่ง รวมเบ็ดเสร็จถูกปิด ๕๘
 แห่ง คงเหลือสุทธิ ให้ดำเนินการอยู่ได้ ๓๓
 แห่ง ด้วยเหตุผลเดิม ๆ คือ ทรัสต์เหล่านี้มี
 ปัญหาทางการเงิน เพราะขาดสภาพคล่อง
 แม้ว่าจะได้กู้ยืมเงินจาก "กองทุนเพื่อการฟื้นฟู
 และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน" มาเสริม
 สภาพคล่องแล้วถึง ๔๓๐,๐๐๐ ล้านบาท
 อาคารขาดก็ยังไม่ดีขึ้น (กองทุนฟื้นฟูฯ นี้ก็คือ
 เงินที่เรียกเก็บมาจากธนาคารพาณิชย์และ
 บริษัทเงินทุน โดยคิดเป็น เปอร์เซ็นต์ของเงิน
 ยอดเงินฝากในแต่ละปีเก็บสะสมไว้เป็นกอง
 ทุน ในความดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย)

สถาบันการเงิน ขาดสภาพคล่องทาง
 การเงิน ไม่มีเงินหมุนเวียน เลยกินเงินฝากไม่
 ได้ ชำระหนี้สินไม่ได้

แท้จริงแล้ว ต้นเหตุจริง ๆ เกิดมาจาก
 อะไรหรือ ? ถ้าจะกล่าวว่าเป็นเพราะการ

บริหารผิดพลาด ปล่อยสินเชื่อเสี่ยงไม่มีหลักประกัน หรือ มีไม่พอปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจในเรื่องของเจ้าของหรือ ของผู้บริหารของสถาบันการเงินนั่นเอง มีการทุจริตถือโกงในสถาบัน ฯลฯ มากกว่าจะมั่งจะเกินความจริงหรือเปล่า .....เมื่อปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพไว้มาก ๆ เก็บหนี้คืนไม่ได้ ก็ไม่มีเงินหมุนเวียน ไม่มีเงินคืนผู้ฝาก ชำระหนี้สินไม่ได้ ...เหล่านี้ น่าจะเป็นที่มาของสาเหตุมากกว่า แต่มักจะพากันโทษว่า เพราะเศรษฐกิจไม่ดี ธุรกิจที่กู้เงินไปไม่ดี ตลาดการเงินไม่ดี (ขาดสภาพคล่อง) เลยทำให้สถาบันการเงิน (เหล่านี้) ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ขาดความมั่นคง

ความจริงการทำธุรกิจไหน ๆ ก็ตามย่อมมีโอกาสที่จะร่ำรวยเจริญรุ่งเรือง หรือ ล้มเหลวได้ทั้งนั้น ที่จริงแล้ว ในแต่ละวันอาจมีธุรกิจล้มเหลวปิดกิจการตั้งหลายรายเมื่อธุรกิจล้มเหลว เจ้าของ หรือ ผู้ถือหุ้นก็เสียหายตนเองและครอบครัวเดือดร้อน นอกจากนี้ก็อาจมีผู้ที่บังเอิญต้องมาเกี่ยวพันพลอยเดือดร้อนไปด้วย เช่น เจ้าหนี้ ลูกจ้างและคู่ค้า ขอบเขตความเสียหายความเดือดร้อนจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจและจำนวนผู้คนที่ต้องร่วมชะตากรรมด้วย แต่ก็มักไม่เป็นข่าวใหญ่โตที่ทำให้ผู้คนต้องระส่ำ

ระสายไปทั่วบ้านทั่วเมืองเหมือนกับการที่สถาบันการเงินล้มเหลว ทำไม่หรือ ?

สถาบันการเงิน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม คือ "ตัวกลางทางการเงิน" (Financial Intermediary) ที่มีอาชีพในการหาเงินจากผู้ที่มีเงิน (และอยากเก็บออม เพื่อหาผลประโยชน์) แล้วนำไปให้ผู้ที่ต้องการใช้เงิน (แม้ว่าตนเองยังไม่มีเงินหรือ มีไม่พอใช้) ได้กู้ยืมไปใช้ โดยยอมจ่ายค่าตอบแทนให้ ดังนั้นอาชีพ หรือ เกมส์ นี้ จึงดูเหมือนว่า น่าจะเล่นได้ไม่ยาก ไหนๆหรือ แม้อะไรต่อมิอะไร จึงตั้งวงแชร์ ชักชวนผู้ที่อยากร่วมชะตากรรมเล่นแชร์กันอยู่ทุกหัวระแหง แต่นั่นเป็น (สถาบัน) การเงินนอกระบบ ไร้รับรองไม่มั่นคงแน่

สถาบันการเงิน (ในที่นี้ขอจำกัดอยู่เฉพาะธนาคารและ ทรัสต์- บริษัทเงินทุน และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์) สามารถหาเงินจากผู้ออมได้ โดยการรับฝากเงิน หรือ กู้ยืม หรือ เชิญเข้าร่วมทุน ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง ขาดสภาพคล่อง ประชาชนผู้ฝากเงินไว้ก็อาจจะไม่ได้เงินคืน ผู้ให้กู้ หรือ เจ้าหนี้ ก็อาจหนี้สูญและ ผู้ที่ซื้อหุ้นร่วมทุนไว้ ก็อาจสูญเงิน ส่วนผู้ที่ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อไว้ ก็อาจเบิกเงินไปใช้ ทำกิจการไม่ได้ จึงเห็นได้ว่า ผลกระทบจากการที่สถาบันการ

เงินประสบปัญหาทางการเงินนั้นกว้างขวางยิ่งนัก

สภาพคล่อง และ ความมั่นคงของสถาบันการเงิน คืออะไร หรือ อย่างไร มีความสำคัญอย่างไร วัดความพอหรือไม่พอของความมั่นคง และ สภาพคล่องกันอย่างไร จะเกิดความเสียหายอย่างไรบ้าง ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง หรือ ขาดสภาพคล่อง ฯลฯ เหล่านี้ คือปัญหาพื้น ๆ ที่ผู้เขียนโมเมตั้งสมมติฐานขึ้นมาเองว่าเราท่านน่าจะทราบเพื่อเอาไว้อภัยกับเจ้านาย เพื่อนฝูงเพื่อแก้แค้นแก้เงินได้บ้าง เพราะถ้าจะคุยเรื่องการจรรยาตักัด เพื่อนฝูงหรือผู้บังคับบัญชาเขาก็จะว่าเอาว่าเราท่านเป็นคนไม่รู้จักพัฒนา พูดจาซ้ำซาก พูดแต่เรื่องเก่า ๆ นำเบื่อ..... เพราะสมัยนี้ทางบ้านเมืองเขาก็เลิกคุยเรื่องนี้นักแล้ว

สภาพคล่อง (Liquidity) หมายถึง สถานะที่ธนาคาร หรือ สถาบันการเงินมีเงินสดและสินทรัพย์สภาพคล่อง ที่อาจเปลี่ยนเป็นเงินสดได้โดยไม่ขาดทุน หรือขาดทุนแต่น้อย ในเวลาที่ต้องการและในจำนวนที่พอเพียงสำหรับ --

๑) เพื่อใช้เป็นเงินสำรองตามกฎหมาย

๒) เพื่อจ่ายคืนให้ผู้เบิกเงินฝาก

๓) เพื่อให้สินเชื่อ หรือ ลงทุนหาผลประโยชน์ และ

๔) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจประจำของสถาบันการเงิน

สำหรับ**สินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Assets)** ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ตัวเงิน หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาลที่ปราศจากภาระผูกพัน ซึ่งอาจนำไปขายลดเพื่อหาเงินสดมาใช้ได้ *กล่าวโดยสรุป สภาพคล่องทางการเงิน คือ สถานะที่สถาบันการเงิน มีเงินสดเพื่อจ่ายใช้สอยจ่ายคืนเงินฝากชำระหนี้ที่ครบกำหนดได้*

การวัดสภาพคล่อง (Measures of Liquidity) โดยทั่ว ๆ ไป การดูสภาพคล่องอาจดูได้จาก

๑) อัตราส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่อง ต่อ สินทรัพย์รวม หรือ

๒) อัตราส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่อง ต่อ หนี้สินระยะสั้น

อัตราแรก เป็นการดูว่าในบรรดาสินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันการเงิน มีสินทรัพย์สภาพคล่องมากหรือน้อย ถ้ามีสัดส่วนมาก ก็แสดงว่ามีสภาพคล่องสูง ถ้าสัดส่วนยิ่งต่ำก็ยังมีสภาพคล่องน้อย ส่วนสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์สภาพคล่อง กับ หนี้สินระยะสั้น หรือ ที่เรียกว่า อัตราส่วนสภาพ

คล่อง หรือ Current Ratio นั้น เป็นการเปรียบสภาพคล่องทางด้านสินทรัพย์ กับสภาพคล่องทางด้านหนี้สิน ถ้าอัตราส่วนสูงกว่า ๑ ก็แสดงว่าสภาพคล่องทางด้านสินทรัพย์สูงกว่าสภาพคล่องทางด้านหนี้สินสถาบันนั้น มีโอกาสที่จะหมุนหาเงินสดมาชำระหนี้ระยะสั้นได้ทัน เช่นนี้เป็นต้นดังนั้นถ้าสถาบันการเงินสำรองเงินสด และ สินทรัพย์สภาพคล่องไว้พอเพียงตามอัตราของธุรกิจของตน และบริหารสภาพคล่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ไม่น่าจะมีปัญหาการขาดสภาพคล่อง

ในด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ ไม่ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนด ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๕๐ ของยอดเงินฝาก และ/หรือ เงินกู้ยืมทั้งหมด ซึ่งเพื่อการนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗ ของยอดเงินฝากทั้งสิ้นของธนาคาร โดยให้ดำรงไว้เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่นๆ ดังนี้ -

๑. เป็นเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๒.๐

ของยอดเงินฝากของธนาคาร

๒. เป็นเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ แต่ให้ถือเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ไม่เกิน ร้อยละ ๒.๕ ของยอดเงินฝาก

๓. นอกจาก ๑. และ ๒. ธนาคารพาณิชย์จะถือเอาหลักทรัพย์ต่อไปนี้ ซึ่งต้องปราศจากการผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงไว้เพื่อให้ครบถ้วนตามอัตราที่กำหนดก็ได้ คือ หลักทรัพย์รัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วสัญญาใช้เงิน ที่กระทรวงการคลังกำกับเงินต้นและดอกเบี้ย หุ้นกู้หรือพันธบัตรที่ออกโดยองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบหรือที่ออกโดยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ก็เพื่อลดต้นทุนของสถาบันการเงิน เพราะการเก็บสำรองสภาพคล่องไว้ในรูปหลักทรัพย์ย่อมได้รับผลตอบแทนบ้าง

สินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงดังกล่าว ให้คิดเฉลี่ยเป็นรายวัน ในแต่ละปีบัญชี โดยคำนวณเทียบกับส่วนเฉลี่ยรายปีบัญชีของยอดรวมเงินฝากทั้งสิ้นแต่ละวันในปีบัญชีก่อน ทั้งนี้ ให้ถือเอาวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๒๒ ของเดือนเป็นปีบัญชีหนึ่ง และวันที่ ๒๓ ถึง วันที่ ๗ ของเดือนถัดไปเป็นอีกปีบัญชีหนึ่ง โดยให้

นับวันหยุดทำการรวมด้วยที่นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ มากล่าวค่อนข้างละเอียด เพราะเห็นว่าหลักการนี้สามารถนำไปใช้กับสถาบันการเงินอื่นที่รับฝากเงินจากประชาชนได้ด้วย

ความมั่นคงของสถาบันการเงิน

เป็นการยากที่จะตอบ หรือ ให้คำนิยามว่า ความมั่นคงของสถาบันการเงินหมายความว่าอย่างไร แต่ถ้าจะดูหรือวัดความมั่นคงของสถาบันการเงิน ก็คงต้องดูทั้ง *ฐานะทางการเงินและคุณภาพของผู้บริหาร* ขององค์กรนั้น สำหรับฐานะทางการเงินอาจดูจากความพอเพียงของเงินกองทุน คุณภาพคล่องทางการเงิน ดูความสามารถในการทำกำไร เป็นต้น ส่วนคุณภาพคุณธรรมของผู้บริหารนี้จะดูอย่างไร และ ณ วันที่ใด ? จึงจะมั่นใจอย่างไรก็ตามเพื่อรักษาสัญญาต้องตอบคำถามที่ตั้งไว้ตอนต้นว่าจะวัดความมั่นคงกันอย่างไร

๑. วัดด้วยขนาดของเงินกองทุน

แม้ว่าแหล่งเงินทุน (Sources of Funds) อาจมาจากเงินฝากหรือเงินกู้ยืมก็ได้ แต่เพื่อความมั่นคง สถาบันการเงินก็ต้องมีทุนของตนด้วย และมีอย่างพอเพียง *การวัดขนาดของเงินกองทุน ไม่ได้มุ่งไปที่ว่าสถาบันการเงินมีทุนจดทะเบียน(ชำระแล้ว) มากหรือ*

น้อย เพราะแม้จะมีมากแต่ถ้าใช้ในการซื้อที่ดิน หรือสร้างอาคารทำการแพ่งๆหรรุๆ เกือบทั้งหมด ก็อาจไม่ได้ช่วยให้สถาบันการเงินมีความมั่นคง เพราะอาจจะขาดสภาพคล่อง และในที่สุดเลยขาดความมั่นคงก็ได้ หลักที่ว่า ไป ในการวัดขนาดหรือ "*ความพอเพียงของเงินกองทุน*" (Capital Adequacy) ก็โดยการเปรียบเทียบเงินกองทุนต่อเงินฝากรวม หรือเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม หรือเงินกองทุน ต่อสินทรัพย์เสี่ยง เพื่อความีการสร้างสินทรัพย์ (ให้สินเชื่อ) มากเกินสมควรหรือไม่

เงินกองทุน" (Capital Funds) ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรฐานของ Bank for International Settlements หรือ BIS ประกอบด้วย เงินกองทุนชั้นที่ ๑ (Core Capital) และเงินกองทุนชั้นที่ ๒ (Supplementary Capital) เงินกองทุนชั้นที่ ๑ ประกอบด้วยหุ้นที่ชำระแล้ว ส่วนล้ำมูลค่าหุ้น ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrant) เงินสำรองตามกฎหมายและกำไรสุทธิคงเหลือ ส่วนเงินกองทุนชั้นที่ ๒ ประกอบด้วย เงินสำรองจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาที่ดินและอาคาร เงินที่สถาบันการเงินได้รับจากการออกตราสารคล้ายหุ้น หรือ ตราสารคล้ายสิทธิระยะยาว

"สินทรัพย์เสี่ยง" (Risk Assets)

ได้จากสินทรัพย์แต่ละประเภทคูณด้วยน้ำหนักหรือค่าความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นสำหรับสินทรัพย์ประเภทนั้น ๆ เช่น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐ ได้แก่ : เงินสดและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรรัฐบาลหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกัน เงินให้สินเชื่อที่รัฐบาลค้ำประกัน เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐.๒ ได้แก่ : เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และ ธนาคารเฉพาะกิจต่าง ๆ เงินให้สินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ องค์การของรัฐ หลักทรัพย์ที่ออกโดยองค์การของรัฐ เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๐.๕ ได้แก่ : เงินให้สินเชื่อแก่เทศบาล หรือ ที่เทศบาลค้ำประกัน เงินให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยโดยมีที่ดินและอาคารนั้นจำนองเป็นประกัน เป็นต้น

- น้ำหนักความเสี่ยง = ๑ ได้แก่ : เงินให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชน ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีรายการนอกงบดุลซึ่งก่อนที่จะแปลงเป็นสินทรัพย์เสี่ยง ต้องคูณด้วย ค่าแปลงสภาพ(Conversion factors) ก่อน

สำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

ไทย ทางกาหนดให้ดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘ ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นต้นมา นั้นหมายความว่าทุกๆ ๑๐๐ บาทของสินทรัพย์เสี่ยงที่สร้าง (เช่น การปล่อยสินเชื่อ การลงทุน) ธนาคารต้องมีเงินทุนของตนเอง ๘ บาทเป็นอย่างต่ำ

ในบรรดาทรัพย์สิน ๕๘ แห่ง ที่ทางการสั่งปิดเมื่อเดือน มิถุนายน และ เดือนสิงหาคม ปี ๒๕๔๐ นี้ ตามงบการเงิน ณ สิ้นเดือน มิถุนายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่า มีอัตราส่วนของเงินทุนจดทะเบียนและชำระแล้ว ต่อสินทรัพย์รวมอยู่ในระดับต่ำกว่า ๘% มาก คือ มี ๔๔ แห่ง (หรือ ๓ ใน ๔) ที่อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม ต่ำกว่า ๗% ในจำนวนนี้มี ๓๔ แห่ง ที่อัตราส่วนต่ำกว่า ๕%

๒. วัดด้วยคุณภาพของสินทรัพย์
สินทรัพย์ของสถาบันการเงินประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคารลูกหนี้ (สินเชื่อ) หลักทรัพย์ ที่ดิน อาคารและสินทรัพย์อื่น ๆ เมื่อดูรายงานประจำปีและงบการเงินของสถาบันการเงิน จะพบว่ามีการเน้นเรื่องการเติบโตของสินทรัพย์ว่าเพิ่มขึ้นปีละกี่เปอร์เซ็นต์ ยิ่งโตมากยิ่งว่าดี โตเป็นอันดับที่เท่าไรในวงการ เป็นต้น ความจริงแล้วปริมาณมากใช้ว่าจะดีเสมอไป ต้องดูที่คุณภาพด้วยว่ามีสินทรัพย์

เสี่ยง (ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น) มากเพียงใด และเพื่อให้มีการกระจายความเสี่ยง ในการให้สินเชื่อ จึงมีการกำหนดข้อห้ามบางอย่างไว้ เช่น

- ห้ามให้สินเชื่อแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเกินกว่า ๒๕% ของเงินกองทุน

- ห้ามให้สินเชื่อแก่กรรมการ หรือ ประกันหนี้สินใดๆ ของกรรมการของสถาบันการเงินนั้น ๆ

รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบริษัทห้างร้านของกรรมการด้วย

- ห้ามซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทใด ๆ เกินกว่า ๑๐% ของจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถาบันการเงินต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้จำนวนหนึ่ง ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

๓. วัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability) คือ ดูว่าสถาบันการเงินนั้น ดำเนินการมีกำไรมาแล้วเป็นเวลาที่ปี อัตราผลกำไรเป็นอย่างไร โดยวัดเป็นกำไรสุทธิต่อหุ้น (Earning per Share=EPS) หรือ กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets = ROA) หรือกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity = ROE) เป็นต้น

สำหรับทรัพย์สิน ๕๘ แห่งที่ถูกสั่งปิดนั้น ตามงบการเงิน ณ สิ้นเดือน มิถุนายน ๒๕๔๐ ปรากฏว่ามีผลการดำเนินการขาดทุน ๒๔ แห่ง อีก ๓๔ แห่งที่มีกำไร ก็เป็นอัตราที่ต่ำมากเป็นส่วนใหญ่ คือ มีอัตรากำไรสุทธิต่อเงินทุน (ROE) ต่ำกว่า ๗% ถึง ๑๗ แห่ง ยิ่งถ้าดูอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA) แล้วจะเห็นว่าต่ำมากๆ เพราะมี ๑๘ แห่งที่ ROA ไม่ถึง ๐.๕% มีเพียง ๓ แห่งที่ ROA ถึง ๑ % หรือมากกว่า

๔. วัดด้วยคุณภาพของผู้บริหาร ประเด็นนี้ไม่อาจใช้มาตรการ หรือการวัดที่เป็นตัวเลขมาวัดได้ หรือจะวัดจากวงศ์ตระกูล สถานศึกษาหรือการศึกษา ก็คงไม่ได้ ที่พอจะทำได้ก็คงจะเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่ต้องห้ามหรือไม่พึงประสงค์ว่าห้ามบุคคลที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน คือ

- บุคคลล้มละลาย

- เคยต้องโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ทุจริต)

- เคยถูกไล่ออก หรือ ปลดออก จากราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ ฐานทุจริตต่อหน้าที่

- เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ รอง หรือ ผู้ช่วยผู้จัดการ ของสถาบันการเงินที่ถูก

เพิกถอนใบอนุญาต

- เป็นข้าราชการการเมือง หรือข้าราชการ หรือ พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (มีชื่อยกเว้นบ้าง) เช่นนี้ เป็นต้น

ใครเป็นผู้ตรวจสอบว่าสถาบันการเงินจะมั่นคงหรือไม่?

ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ตั้งธนาคารพาณิชย์และทรัสต์ คือ กระทรวงการคลัง สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง มีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติต่างๆ เช่น การดำรงสภาพคล่อง การดำรงเงินกองทุน การประกาศเปิดเผยข้อมูลและงบกำไรขาดทุนประจำงวด เป็นต้น และทำการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนั้น

สถาบันการเงินใดฝ่าฝืนตามกฎหมายหรือประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย อาจมีโทษปรับถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือในบางกรณีกำหนดโทษไว้ทั้งปรับทั้งจำ (ไม่เกิน ๑ ปี) ด้วย ถ้าผู้นำหนักของโทษปรับแล้ว จะเห็นว่า สำหรับองค์กรหรือบุคคลที่ทำธุรกิจเงินพันล้านแล้ว การลงโทษโดยเฉพาะ โทษปรับไม่หนักหนาอะไรเลย อย่างไรก็ตาม โทษที่ทางผู้บริหารกลัว คงจะเป็นการถอนใบอนุญาต หรือการถูกสั่งปิดกิจการ แต่ถ้า

สถาบันการเงินถูกสั่งปิดกิจการ ผู้ที่เดือดร้อนหรือถูกลงโทษจริง ๆ คือ ผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นแน่หรือ? หรือว่าเป็นประชาชนที่อุตสาหกรรมและฝากสถาบันการเงินไว้กันแน่?

ผลกระทบเมื่อสถาบันการเงินขาดความมั่นคง

๑. ผลกระทบต่อระบบการออมและ

การระดมเงินทุน ดังได้กล่าวแล้วว่าสถาบันการเงินได้เงินทุนมาด้วยการหาเงินฝาก หรือเงินกู้ หรือเงินร่วมหุ้นจากผู้ออม เพื่อนำมาให้กู้ยืมหาผลกำไร ทุกประเทศต้องการส่งเสริมให้คนออมเงิน รวมทั้งประเทศเราด้วย ถ้าเศรษฐกิจดีฐานะการเงินของประชาชนดี มีสถาบันการเงินให้ความสะดวกและให้ผลตอบแทนดี ผู้คนก็ต้องการจะเก็บออม ไม่ว่าจะโดยการฝากธนาคาร ซื้อหลักทรัพย์ หรือร่วมในกองทุนต่าง ๆ ถ้าสถาบันการเงินไม่มั่นคง ประชาชนขาดความเชื่อถือก็จะไม่ฝากเงินกับสถาบันการเงิน ไม่ซื้อหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน (ไม่ให้กู้เงิน) หรือไม่ซื้อหุ้นของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินก็ระดมทุนไม่ได้ ไม่มีเงินให้กู้ การลงทุนก็ลดลง เว้นแต่ว่าสถาบันการเงินจะต้องแข่งขันด้วยการให้ผลตอบแทนแก่เจ้าของเงินออมสูงขึ้น หรือไปกู้ยืมมาจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้ต้นทุนสูงขึ้นหรือเสียดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายให้ชาวต่าง

ประเทศบวกกับความเสี่ยงอื่นๆ เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศอีกต่างหาก

๒. ผลกระทบทางด้านการใช้เงิน
ทุน การใช้เงินทุนหาผลตอบแทนได้แก่การให้กู้ยืมหรือการลงทุนทางการเงิน ถ้าสถาบันการเงินขาดความมั่นคง ลูกค้าน่าจะมีทางเลือกที่จะกู้ยืมจากที่อื่น ย่อมไม่ต้องการที่จะติดต่อกู้ยืมจากสถาบันการเงินเช่นนี้ เพราะไม่มั่นใจว่าสถาบันการเงินนั้นจะสามารถให้การสนับสนุนทางการเงินเขาได้ สถาบันการเงินเช่นนี้จึงไม่ค่อยได้ลูกค้าชั้นดี ๆ อาจต้องปล่อยสินเชื่อกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คุณภาพของสินทรัพย์จึงไม่ค่อยดี

เท่าที่กล่าวมานี้ ก็คงพอจะชี้กระมังว่าทำไมสถาบันการเงินจึงต้องมีความมั่นคงหรือ การที่สถาบันการเงินขาดความมั่นคงเกิดความเสียหายอย่างไรบ้าง ...ประเทศเรามีกฎหมายและกฎเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานพอสมควร

(สำหรับเรื่องแก้ไขปรับปรุง เอาไว้เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติท่านว่างเมื่อไรก็คงจะช่วยกรุณาแก้ไขปรับปรุงให้ใกล้เคียงโลกาภิวัตน์เข้าไปบ้าง ใจเย็นๆ ไว้) เป็นมาตรฐานพอที่จะใช้กำกับดูแลให้สถาบันการเงินมี

ความมั่นคงกว่านี้ได้ แต่ทำไมมันถึงได้เกิดเหตุร้ายขึ้นซ้ำๆ ซากๆ อย่างนี้ ....ถ้าท่านถามผมว่าผมจะทำอะไรได้บ้าง ? ผมก็ขอให้เราท่านทั้งหลายร่วมกัน ภาวนา อธิษฐาน อ้อนวอนต่อเทพดาฟ้าดิน เพื่อให้ได้โปรดคล้านดาลให้การปฏิบัติการทั้งหลายทั้งปวง อันได้แก่ การอนุญาตให้ตั้งสถาบันการเงินที่ดี การกำกับดูแลของทางการที่ดี การบริหารหรือการทำมาหากินของเจ้าของและผู้บริหารของสถาบันการเงินที่ดี จึงได้ดำเนินไปด้วยความมีศีลมีธรรม ซื่อสัตย์สุจริตยึดถือและดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณ และวินัยทางการเงิน ... ทั้งนี้ เพื่อจักได้เป็นเดชบารมีส่งผลให้ระบบการเงินและสถาบันการเงิน ในประเทศไทย ได้วัฒนาสถาพร มีความมั่นคง ไม่ล้มหายตายจากไป. จนนานแสนนานถึงชั่วลูกชั่วหลาน .....และขอให้ลูกหลานทั้งหลายจงมีสติปัญญา มุ่งศึกษาหาความรู้ มีการมีงานทำ และมีเงินมีทองเพื่อใช้หนี้ใช้สินให้ IMF ด้วย ... เพื่อช่วยรักษาเกียรติ ศักดิ์ศรี และ Credit Rating ของประเทศไทย และ คนไทยทั้งรุ่นนี้ และรุ่นไหนๆ ไว้สืบไป..... ..เทอญ. !

จากตะกร้าเงิน สู่เงินบาทลอยตัว

* จิตรภาณุ สรวงสิงห์

ก่อนที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศนั้น ระบบเศรษฐกิจของไทยได้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่อิงตะกร้าเงินตรา (BASKET PEGGED) ซึ่งได้แก่การอิงกับ SDR (SPECIAL DRAWING RIGHTS) โดยที่ SDR อิงกับตะกร้าเงินตรา ๕ สกุล ได้แก่ เงินดอลลาร์ของสหรัฐอเมริกา เงินปอนด์ของอังกฤษ เงินเยนของญี่ปุ่น เงินมาร์กของเยอรมัน และเงินฟรังก์ของฝรั่งเศส ดังนั้น ถ้าประเทศใดอิง

SDR ก็เท่ากับอิงตะกร้า ๕ สกุลดังกล่าว แต่สำหรับประเทศไทยได้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบอิงกับตะกร้าเงิน แต่อิงกับเงินหลายสกุล (BASKET OF CURRENCIES) ขึ้นอยู่กับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นคู่ค้า โดยมีองค์ประกอบในตะกร้าเงินตามสัดส่วนของเงินตราสกุลหลักที่ประเทศไทย มีความเกี่ยวพันทางการค้าระหว่างประเทศและการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งทางธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เปิดเผยว่าได้อิงกับเงินตราสกุลใด และถ่วง

* เจ้าหน้าที่ธนาคารต่างประเทศ ๓ ฝ่ายบริการลูกค้าต่างประเทศ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : ศ.ม. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

น้ำหนักอย่างไร แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดค่าเงินบาท โดยมีอัตรากลาง (MID RATE) ซึ่งจะกำหนดในช่วงตอนเช้าก่อนเวลา ๐๘.๓๐ น. เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดราคาซื้อขายเงินตราต่างประเทศเทียบเท่าเงินบาท เช่น การซื้อขายเงินตราเงินดอลลาร์สหรัฐกับธนาคารพาณิชย์สามารถซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้ที่อัตรากลาง คือ + ๒ สตางค์ และสามารถขายเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาก็ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยที่อัตรากลาง คือ - ๒ สตางค์

ทำไมถึงต้องใช้ระบบเงินบาทแบบลอยตัว ซึ่งในที่นี้ขอกล่าวถึงระบบเศรษฐกิจในการดำเนินการและการบริหารประเทศที่ผ่านมาพอสังเขปถึงปัญหาของระบบเศรษฐกิจของไทยซึ่งสืบเนื่องจากสภาวะการณ์ทางด้านเศรษฐกิจในเมืองไทยประสบปัญหาตกต่ำอย่างรวดเร็วและยังทวีความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่าง ๆ อาทิ เช่น

- การดำเนินนโยบายทางการเงินการคลัง ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาทางการเงินขาดดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างต่อเนื่องปัญหานี้สินต่างประเทศและปัญหาช่องว่างการออมและการลงทุน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้สืบเนื่องมาจากการใช้เงินเกินตัว โดยขาดระเบียบวินัยทางการเงินการคลัง

- ปัญหาทางด้านค่าของเงินบาท เนื่องจากค่าเงินบาทที่ไร้เสถียรภาพซึ่งตกต่ำผิดปกติในสภาวะตลาดทางการเงิน

- ปัญหาทางด้านของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งอัตราดอกเบี้ยมีอัตราที่สูง และมีระยะเวลายาวนานจนเกินไป โดยได้สร้างปัญหาในแง่ของ

๑. ทำให้การจัดสรรสินเชื่อ มีความเสี่ยงมากขึ้น

๒. แม้ว่าจะช่วยลดแรงกดดันด้านดุลการชำระเงิน แต่ก็เป็นการดึงดุลการชำระเงินจากต่างประเทศให้เข้ามามากเกินไป

๓. ทำตลาดหลักทรัพย์ตกต่ำ และนำไปสู่ปัญหาขาดสภาพคล่อง และสินเชื่อด้านคุณภาพ

- ปัญหาการปฏิรูปการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการดูแลและควบคุมสถาบันการเงิน ซึ่งยังมีกรช่วยโอบอุ้มสถาบันการเงินบางแห่ง ซึ่งเกิดจากการแทรกแซงของตัวภาครัฐบาลเอง จึงทำให้ขาดเสถียรภาพในการควบคุมดูแลสถาบันการเงิน สืบเนื่องจากการปิดการทำธุรกิจของ ๕๘ บริษัทเงินทุน ต่าง ๆ ที่ปรากฏในข่าวที่ผ่านมา

ปัญหาต่าง ๆ มีผลทำให้คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ประกาศให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Floating Exchange Rate System) ในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังได้ออกแถลงการณ์ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราโดยกำหนดให้ตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม เป็นต้นไป ประเทศไทยจะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Managed float) ซึ่งค่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวระหว่างวันตามภาวะตลาดเงินตราโดยจะไม่มี การกำหนดอัตรากลางที่ทางการกำหนดอัตรากลางที่ทุนรักษาอัตราแลกเปลี่ยน

สำหรับระบบการลอยตัวที่มีการจัดการ (Managed float) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. **INDEPENDENT FLOAT** เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวของมันเอง (เป็นอิสระโดยสิ้นเชิง) กล่าวคือ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนไม่อิงเงินตราสกุลอื่นเลย ส่วนใหญ่เป็น ประเทศที่มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างดีหรือประเทศอุตสาหกรรมอันได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น

๒. **GROUP FLOAT** คือ ระบบอัตราลอยตัวลักษณะเป็นกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่ม

ประเทศที่มีการผูกพันแลกเปลี่ยนกับประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรปดังเช่นเยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เป็นต้น

๓. **FLOAT BY INDICATOR** ระบบอัตราแลกเปลี่ยนนี้มีการลอยตัว โดยมีดัชนีเป็นตัวชี้ การที่อัตราแลกเปลี่ยนจะปรับตัวไปมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับจะศึกษาจากตัวชี้หรือดัชนี เช่น อัตราภาวะเงินเฟ้อ กล่าวคือ ถ้าประเทศใดมีอัตราภาวะเงินเฟ้อสูงก็พยายามให้อัตราแลกเปลี่ยนของตนลดลงมาก ในกรณีเกิดภาวะเงินเฟ้อในอัตราไม่มาก ก็จะลดอัตราแลกเปลี่ยนลงมาบ้างหรือไม่ลดเลย เป็นต้น ประเทศที่อยู่อัตราแลกเปลี่ยนระบบ นี้มักจะ เป็นกลุ่มประเทศที่ประสบภาวะเงินเฟ้อในอัตราที่สูง

สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ในการใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวของประเทศไทยนั้น อยู่ที่ว่าค่าเงินบาทของไทยในปัจจุบัน จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด และควรที่จะอยู่ที่อัตราใดเมื่อเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ เราต้องดูถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

๑. ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ต้องพิจารณาว่าประเทศไทยและประเทศที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบค่าเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐ จะต้องพิจารณาว่าปัจจัยพื้นฐานของ

ไทยกับสหรัฐอเมริกาว่าแตกต่างกันอย่างไร มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

ก. **ดุลการชำระเงิน (Balance of payment)** ซึ่งดุลการชำระเงินของไทยเป็นตัวแปรสำคัญที่แสดงถึงพื้นฐานความต้องการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ถ้าตัวเลขแสดงถึงการเกินดุลการชำระเงินจะมีผลทำให้ค่าเงินบาทแข็งขึ้น แต่ถ้าตัวเลขแสดงถึงการขาดดุลการชำระเงินจะทำให้ค่าของเงินบาทอ่อนลง ซึ่งค่าเงินบาทแข็งหรืออ่อนเทียบกับเงินสกุลใดนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการเงินตราต่างประเทศสกุลใดชำระหนี้ กรณีที่ไทยขาดดุลการชำระเงินไม่จำเป็นที่เงินบาทจะต้องอ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินทุกสกุล ขึ้นอยู่กับว่าถ้าการขาดดุลการชำระเงินนั้นเกิดขึ้นจากความต้องการเงินดอลลาร์สหรัฐ แต่ถ้าการขาดดุลการชำระเงินของไทยต้องการเงินเยนชำระหนี้ จะทำให้เงินบาทอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับเงินเยนของญี่ปุ่น แต่โดยทั่วไปแล้วเงินดอลลาร์ของสหรัฐเป็นเงินสกุลที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุดในโลกซึ่งการชำระหนี้โดยส่วนใหญ่ของประเทศไทยนั้นมีภาระการชำระหนี้ที่อยู่ในรูปเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเสียเป็นส่วนใหญ่

ดุลการชำระเงินประกอบด้วย

๑. **ดุลบัญชีเดินสะพัด (CURRENT ACCOUNT BALANCE)** ประกอบด้วย

๑.๑ **สินค้าและบริการสุทธิ (GOODS AND SERVICE)** เกิดจากการนำเข้าและส่งออกสินค้ารวมถึงบริการต่าง ๆ อันได้แก่ การขนส่ง การท่องเที่ยว การประกันภัย ค่าลิขสิทธิ์ ค่าที่ปรึกษา

๑.๒ **รายได้สุทธิ (INCOME)** ซึ่งเกิดจากการส่งกลับรายได้ของคนไทยจากการทำงานและการลงทุนในต่างประเทศหักด้วยรายได้ของชาวต่างประเทศที่ส่งกลับออกไปต่างประเทศ

๑.๓ **เงินบริจาคและเงินโอนต่าง ๆ สุทธิ (UNILATERAL TRANSFER ACCOUNT)** ของภาครัฐบาลและภาคเอกชน

๒. **ดุลบัญชีเงินทุน (CAPITAL AND FINANCIAL ACCOUNT)** ประกอบด้วย

๒.๑ **การลงทุนโดยตรงสุทธิ** เป็นการลงทุนเพื่อการผลิตการค้าตัดสินใจที่จะเข้ามาลงทุนหรือไม่จะพิจารณาจากต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งก็คือปัจจัยการผลิตอันได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ

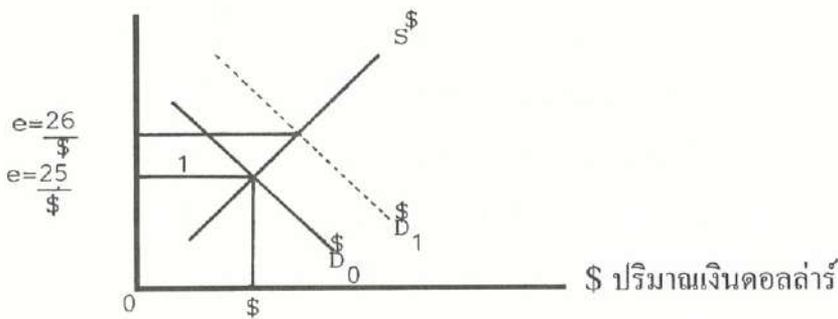
๒.๒ **การลงทุนในรูปของการกระจายการลงทุน** ในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเป็นการลงทุนในการถือครองทรัพย์สิน หุ้น ตราสารหนี้ต่าง ๆ

๒.๓ การลงทุนอื่น ๆ
 ดังนั้น การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 นั้น มีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงินซึ่งใน
 ที่นี้จะดูถึงตลาดเงินต่างประเทศเพื่อดูว่าอัตรา
 แลกเปลี่ยนมีผลอย่างไรต่อดุลบัญชีเดินสะพัด

และดุลบัญชีเงินทุน ซึ่งในตลาดเงินตราต่าง
 ประเทศมี DEMAND กับ SUPPLY เหมือน
 ตลาดทั่ว ๆ ไป โดยจะขอยกตัวอย่างเงินบาท
 เปรียบเทียบกับเงินดอลลาร์ของสหรัฐ

กราฟแสดงตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
 FOREIGN EXCHANGE MARKET

อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/ดอลลาร์)

หมายเหตุ

e = อัตราแลกเปลี่ยน

$S^{\$}$ = SUPPLY OF DOLLARS (ปริมาณเงินดอลลาร์)

$D^{\$}$ = DEMAND FOR DOLLARS (ความต้องการเงินดอลลาร์)

อย่างไรก็ตาม การประกาศค่าเงินบาทลอยตัวก็ส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆดังนี้

๑. โครงสร้างสินค้านำเข้าและส่งออก

= SUPPLY OF DOLLARS (ปริมาณเงินดอลลาร์)

= DEMAND FOR DOLLARS (ความต้องการเงินดอลลาร์)

จากกราฟ จะเห็นได้ว่าเดิมอัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ ๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ ต่อมาอัตราแลกเปลี่ยนเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก ๒๕ บาท มาเป็น ๒๖ บาท ต่อ ๑ ดอลลาร์ จะทำให้ IMPORT ลดลงจะทำให้เงินทุนเคลื่อนย้าย หรือเงินทุนที่จะนำไปลงทุนต่างประเทศจะลดลง ส่วนทางด้าน EXPORT จะมีมูลค่าสูงขึ้นเพราะค่าเงินบาทที่ลดลงนั้นคือ ๑ ดอลลาร์จะสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยมากขึ้น ถ้าดูปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้วประเทศไทยยังมีความต้องการการนำเข้าสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภททุน จะทำให้เส้น DEMAND FOR DOLLARS ขยับขึ้นไปทางขวามือคือ ซึ่งทำให้เกิด EXCESS DEMAND FOR DOLLARS นั่นคือความต้องการเงิน DOLLARS มากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น ดุลการชำระเงินเกิดการขาดดุล

เพราะฉะนั้น อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวจะปรับตัวสูงขึ้นจาก ๒๕ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ เป็น ๒๖ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น จะทำให้การส่งออกสูงขึ้น เพราะฉะนั้น อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวเป็นอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะปรับการเปลี่ยนแปลงดุลการชำระเงินแบบสมดุล แต่ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน ที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบอิงกับสกุลหลัก คือ เงินดอลลาร์

ดอลลาร์ ดุลการชำระเงินของไทยก็จะเกิดการขาดดุลการชำระเงิน

ข. อัตราเงินเฟ้อ เป็นตัวที่แสดงถึงค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง คือ เมื่อเปรียบเทียบ อัตราแลกเปลี่ยนกับอัตราเงินเฟ้อของประเทศอื่น ถ้าอัตราเงินเฟ้อของไทยสูง จะทำให้ค่าเงินบาทของไทยมีค่าอ่อนตัวลง

ค. อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง คือ อัตราดอกเบี้ย หักด้วยอัตราเงินเฟ้อจากต่างประเทศ เพื่อแสวงหากำไร จะทำให้เกิดการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ เพื่อแสวงหากำไร จากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งจะทำให้เงินบาทมีค่าแข็งขึ้น (ทั้งนี้ส่วนต่างนั้นต้องคุ้มค่ากับความเสี่ยงต่างๆที่เกิดขึ้น) เช่น ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนความเสี่ยงจากมาตรการของทางการ ความเสี่ยงของประเทศ

ง. ปริมาณเงิน คือ ถ้าปริมาณเงินในระบบมีเพิ่มขึ้นมาก แสดงถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศดี จะทำให้ค่าของเงินมีความแข็งขึ้น

การแทรกแซงของธนาคารแห่งประเทศไทย (INTERVENTION) ระบบอัตราแลกเปลี่ยน ของไทยเป็นระบบลอยตัวภายใต้จัดการ (MANAGED FLOAT) เมื่อทางธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทย

ไทยก็จะแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยนให้เหมาะสมกับค่าของเงินบาท เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ตามระบบการเงินระหว่างประเทศยังคงจะต้องปรับเปลี่ยนพัฒนาต่อไปอย่าง

ไม่หยุดยั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศต่างๆทั่วโลกในอนาคต

AN ECONOMIC SURVEY OF THAILAND

* KOICHI YOSHIHARA

It is more than 8 months since Mr.Chawalit who had the sweeping support from the northeastern people, was installed as the prime minister after Mr.Banharn got out of power because of his government had many scandals. The last leader of Mr.Chawalit's cabinet which was organized to reconstruct

economy, were Mr.Amunuay (Deputy Prime Minister & Minister of Finance) and Mr.Naronchai (Minister of Commerce) who were called "DREAM TEAM" as an economic specialist group.

They resigned in June, and now I should think that the view of Thai economy would be more confusing than

---

*Lecturer in Faculty of Humanities Dhurakitpundit University : B.L. Komazawa University of Tokyo, Japan

before.

THE CAUSES OF THE THAI ECONOMIC SLOWDOWN

We can point out the causes for the Thai economy to be in a depression for these years, as follows :

1. BAD DEBENTURE OF THE REAL-ESTATE

In Thailand, they fell into oversupply in the field of real-estate such as office buildings, hotels, apartment houses, shopping centers, and golf links since the beginning of the 90's because of their radical exploitation. Especially since the end of last year, a lot of real-estate agents have suffered financial losses and many banking facilities have bad debts worth more than 800 billion Bath now.

In Japan, they have as 30 times large economic scale as Thailand. After the "Bubble Economy" collapsed, many banking facilities which held huge bad debentures concerning the real-estate, had been compelled to bankruptcy.

Comparing Thailand with Japan in economic scale, the amount of the

bad debentures of Thailand should be estimated as being at a serious level.

The bad debentures among many kinds of the banking facilities in Thailand make their money circulation in arrears, and disturb the reconstruction of the Thai economy.

2. STRUCTURAL DEFECTS

The main reason that enabled the high-level growth of the Thai economy was the amazing increase of export industries. Particularly in two decades, 1971 to 1980, and 1986 to 1995, the amount of exports increased 20% every year. But since last March, it began to decrease and there marked a 0.2 % decrease in comparison to the previous year.

Some textile companies which exported declined and sharply, had to dismiss large number of their employees or to close.

It's not only in Thailand but a world-wide economic phenomenon that the export industries declined. But for Thailand, the structural factors of the domestic economy have made the

situation worse.

- The wage standard was raised by the high-growth of the economy, and it caused the international competitiveness of the Thai labor intensive industries to go down.

- Most enterprisers neglected to invest in modern equipment and to train their employees during the period of prosperity.

- The government attached too much importance to consolidate for infrastructure only, and also neglected to improve and promote the laborer's quality that is indispensable to raise their industries level.

FUTURE SCENARIO

It's a natural phenomenon that the wage and production costs have risen because of economic development, and it's an indispensable process in a capitalistic economic society. Moreover, especially in Asia, where they have many low-wage laborers in China, Vietnam, Indonesia and so on, you can't compete with these countries in the intensive labor industries. It is necessary

to convert to intensive technology industries like the advanced nations and NIES. (= Newly Industrializing Economies = i. e. South Korea, Taiwan, Hong Kong, Singapore, Argentina, Mexico, Brazil and so on...)

Besides, it is also necessary to bring up the local enterprises, and gain the removal and absorption of foreign capital & technology in order to improve economic structure and convert industries. And so, the Thai government should take the responsibility upon the quickly consolidation of investment environments so foreign enterprisers could extend their business.

DUTY OF THE GOVERNMENT

The investment environment in Thailand, though it's much better than neighboring countries, still is not enough. The government ought to improve the investment environments as a top priority, includings :

- INFRASTRUCTURAL CONSOLIDATION

there is a need to complete the mass - transportation system in Bangkok,

where it is called "The worst traffic jam city in the world". And also, is needed the anti - flood system in the rainy season.

- SYSTEMIC CONSOLIDATION

In Thailand, there are many rules and regulation in economic activities for foreigners or foreign companies, instead of a few rules for local people, and these interfere with the economic and financial activities of the foreign capital. For example, they often change the system or period to issue the VISA or WORK PERMIT depending on the alternation of the political power. They should make such Procedures areduces more simple & speedy so as to promote foreign capital

- PROMOTION OF HUMAN RESOURCES

It's necessary to raise the laborer's quality in order to escape from mono-labor industries, and convert to advanced industries. At first, the Government must take compulsory education thoroughly. Now in many provinces especially in the Northeast,

young people can study at lower grade of the elementary school only, and they come to Bangkok to work as laborers. They have been forced to work from their childhood because of their poverty. They get low-income jobs because they are un-educated, and so they have to stay in poverty for ever.

NIES in Asia such as South Korea, Taiwan, Hong Kong and Sigapore (as it were "Four Dragons") could achieve economic growth radically because their government had promoted their education well. Also in Thailand, the government should make the nation's educational level up, and they should enforce 9-year compulsory education on the people.

- PROMOTION OF SOCIETY SYSTEM

In japen, most people belong to the middle class families and there are a few rich people. There is very little difference in wealth life style.

We can distinguish the people into 3 categories, such as the few rich, few middle and large poor class in

Thailand. The rich people's purchasing power is exceedingly big, but when the national average is included, with the middle and poor, Thailand ranks No.6 in Asia after Singapore, Hong, Taiwan, South Korea and Malaysia.

In a society that has huge wealthy differences like this, we can't expect to spread the domestic demand accompanied with their economic growth. The rich, very small part of this

country, has bought and consumed the most parts of the consumer market such as the houses, cars and electric goods until now, but it has a limit.

They have to magnify the middle class and reduce the poor in order to the domestic market and make spread it suitable for 60 million population. And for this purpose, I hope to change the social system so as to distribute the wealth more evenly.

	Population (1,000)	GNP (1million \$)	GNP/Popu (\$)	Purchasing Power(\$)	Remark ..
U.S.A.	258,063	6,387,686	24,750	24,750	
CANADA	27,815	574,884	20,670	20,410	
U.K.	58,040	1,042,700	17,970	17,750	
SWITZERLAND	6,977	254,066	36,410	23,620	
GERMANY	80,769	1,902,995	23,560	20,980	
FRANCE	57,650	1,289,235	22,360	19,440	
RUSSIA	148,537	348,413	2,350	5,240	
BRAZIL	156,406	471,978	3,020	5,470	NIES
ARGENTINA	33,483	244,013	7,290	9,130	NIES
MEXICO	86,710	324,951	3,750	7,100	NIES
INDIA	900,000	262,810	290	1,250	
INDONESIA	187,151	136,991	730	3,140	
SINGAPORE	2,867	55,372	19,310	20,470	NIES
THAILAND	58,824	120,235	2,040	6,390	
SOUTH KOREA	44,056	338,062	7,670	9,810	NIES
CHINA	1,175,359	581,109	490	2,120	
JAPAN	124,845	3,956,668	31,460	21,090	
PHILLIPPINE	65,775	54,609	830	2,660	
VIETNAM	70,881	11,997	170	1,040	
MALAYSIA	19,032	60,061	3,160	8,630	

data : record in 1993

REFERENCES

The Yomiuri Shinbun, A Japanese daily newspaper ; 3rd to 15th August

The Bangkok Shuho, A Japanese weekly newspaper ed ited in Thailand ; V.755

Jiyu Kokuminsha "*GENDAI YOUGO NO KISO CHISHIKI*" , A Japanese Encyclopaedia
in Modern vocabulary ; 1996

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวของรัฐบาลพลเอกชวลิต จะขออธิบายถึงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ใช้แต่ละประเทศในโลกเพื่อให้ทำความเข้าใจกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสียก่อน

๑. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้แน่นอน (Fixed Exchange Rate)

เป็นระบบที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้คงที่ มีการเคลื่อนไหวขึ้นลงในช่วงสั้นมาก ในอดีตจะใช้ระบบมาตรฐานทองคำ ในแต่ละประเทศจะกำหนดค่าเงินของตนเองเปรียบ

เทียบกับน้ำหนักของทองคำ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากอัตราแลกเปลี่ยนจึงมีน้อยมาก แต่ในปัจจุบันทองคำมีปริมาณน้อยลงและเป็นของหายาก ระบบนี้จึงไม่เป็นที่นิยมใช้อีกต่อไป

๒. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เคลื่อนไหวขึ้นลงอย่างอิสระ (Freely Fluctuating Exchange Rate)

ระบบนี้เป็นที่นิยมใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้วและมีระบบตลาดเสรี เพราะวาระบบนี้ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะขึ้นลงตามการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของตลาดเงินเสรีสำหรับประเทศที่มี

* ผู้จัดการ บริษัท ไทยเบวนูด จำกัด, อาจารย์พิเศษคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ :

พื้นฐานเศรษฐกิจที่ดีและมั่นคงระบบนี้จะเอื้ออำนวยอย่างมาก อีกทั้งจะส่งผลให้เศรษฐกิจโลกมีเสถียรภาพด้วย

๓. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว

(Managed Floating Exchange Rate)

เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ถูกกำหนดโดยกลไกตลาด อัตราแลกเปลี่ยนและค่าเงินจะเคลื่อนไหวขึ้นลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาด แต่ธนาคารกลางสามารถเข้าไปแทรกแซงโดยการเข้าซื้อขายในตลาดได้ เพื่อรักษาเสถียรภาพค่าเงินตนเองไม่ให้อ่อนหรือแข็งจนเกินไป

๔. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่อิงเงิน

สกุลอื่นตามสูตรตะกร้าเงิน (Pegged System)

เป็นระบบที่กำหนดค่าเงินของตนเอง

ผูกติดกับตะกร้าเงินสกุลหลักอื่น คือ ไม่ได้มีค่าตามความเป็นจริงของมัน ประเทศไทยก็ใช้สูตรตะกร้าเงินเช่นกัน (Basket Of Currencies)

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศค่าเงิน

บาทลอยตัว (Managed Floating Exchange Rate) เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ซึ่งเป็นการปล่อยให้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทถูกกำหนดโดยกลไกการตลาด ในแต่ละวันอัตราแลกเปลี่ยนและค่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวขึ้นลงตามอุปสงค์ และอุปทานในตลาดอย่างเสรี แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถเข้าไปแทรกแซงโดยการเข้าร่วมซื้อขายได้ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพของค่าเงินบาท

อัตราแลกเปลี่ยนตัวเฉลี่ยของธนาคารใหญ่ ๔ แห่ง
ภายหลังจากที่รัฐบาลประกาศให้ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว
ตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐

วันที่	: ดอลลาร์ สหรัฐ
๓ มิถุนายน ๒๕๔๐	๒๕.๗๖ บาท
๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๗.๒๐ บาท
๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๘.๑๘ บาท
๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๗.๕๘ บาท
๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๘.๖๒ บาท
๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๙.๐๕ บาท
๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๙.๐๗ บาท
๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๙.๑๕ บาท
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๙.๕๔ บาท
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๓๐.๓๔ บาท
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๒๙.๖๖ บาท
๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๓๐.๓๗ บาท
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๓๑.๘๗ บาท
๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๓๒.๑๐ บาท
๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐	๓๒.๒๓ บาท

การที่รัฐบาลเลือกใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวจึงเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยปล่อยให้ตลาดทำหน้าที่กำหนดค่าที่แท้จริงของเงินบาท ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ควรมีมาตรการเสริมอื่น ๆ มาช่วยในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดรายจ่ายภาครัฐ โดยการตัดลดงบประมาณลงและเพิ่มรายได้ภาครัฐด้วยการเพิ่มภาษี รวมทั้งส่งเสริมการส่งออก ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยลดปริมาณการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

อย่างไรก็ตาม การประกาศค่าเงินบาทลอยตัวก็ส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. โครงสร้างสินค้านำเข้าและส่งออก

ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือผู้เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนทางการเงินการบริการระหว่างประเทศ เพราะว่าคนกลุ่มนี้ต้องซื้อขายเงินบาทและเงินดอลลาร์หรือเงินสกุลหลักต่างๆ ซึ่งผู้ซื้อขายเงินตราต่างประเทศกลุ่มนี้เป็นผู้ก่อให้เกิดอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในตลาดเงิน

ถ้าเราย้อนดูการประกาศลดค่าเงินบาทในสมัยคุณสมหมาย ฮุนตระกูล ในครั้งนั้น ก่อให้เกิดผลดีต่อภาคส่งออกเพราะในขณะนั้น สินค้าส่งออกของไทยประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐ เป็นสินค้าภาคเกษตร สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นของฟุ่มเฟือย แต่ในโครง

สร้างปัจจุบันสินค้าส่งออกของไทยเราเป็นสินค้าภาคอุตสาหกรรม เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งทอ เป็นต้น ทำให้ต้องมีการนำเข้าเครื่องจักร และวัตถุดิบจากต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น อันอาจไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออกเท่าที่ควรเหมือนเมื่อในอดีต

๒. ผลกระทบต่อภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

บริษัทและสถาบันการเงินที่กู้ยืมเงินจากต่างประเทศ จะได้รับผลกระทบโดยตรง โดยเฉพาะการกู้ยืมเงินระยะสั้น จะถูกกระทบอย่างรุนแรง ขณะนี้ประเทศเรามีหนี้ต่างประเทศในภาคเอกชนมากถึง ๗๔,๐๐๐ ล้านบาท หากปล่อยให้ค่าเงินอ่อนตัวลงมากเท่าใด ภาคเอกชนต้องจ่ายหนี้เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเดียวกับที่ค่าเงินลดลง ภาคอุตสาหกรรมปิโตรเคมี สิ่งทอ คอมพิวเตอร์ และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสื่อสาร โทรคมนาคม ล้วนได้รับผลกระทบจากต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นของวัตถุดิบและเครื่องจักรอย่างมาก

๓. ผลกระทบต่อโครงสร้างสินค้าเกษตร

การที่ค่าเงินบาทลอยตัวจะมีผลกระทบต่อการค้าส่งออกและการนำเข้าอย่างมาก ในส่วนธุรกิจส่งออกสินค้าเกษตรจะได้ประ-

โยชน์มาก เนื่องจากมีต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบน้อยที่สุด แต่ในขณะที่เดียวกันประเทศคู่ค้าของไทยเราเมื่อทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาท ก็คงจะต้องขอต่อรองราคาสินค้าตามอัตราส่วนค่าเงินที่เปลี่ยนไป

โดยภาพรวมแล้วผลประโยชน์จะตกอยู่กับผู้ส่งออกที่มีการใช้วัตถุดิบในประเทศในการผลิต เช่น ภาคเกษตรกรรม

๔. ผลกระทบต่อต้นทุน และราคาสินค้าเกษตร

ต้นทุนการเกษตรจะสูงขึ้น เนื่องจากปัจจัยการผลิตสำคัญหลายชนิด เช่น ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช ซึ่งเป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เกษตรกรที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยจะถูกกระทบค่อนข้างมาก

ในส่วนราคาสินค้าเกษตรคงจะต้องเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ไม่ได้เป็นสัดส่วนเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของต้นทุน เนื่องจากต้นทุนการผลิตบางส่วนเท่านั้นที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งราคาสินค้าเกษตรจะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาด และถึงแม้ราคาสินค้าเกษตรจะเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณการบริโภคในประเทศก็คงไม่ลดลงมาก เนื่องจากสินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการบริโภค

ได้มีการคาดคะเนผลกระทบในด้านราคาของสินค้านำเข้าไว้ดังนี้

ข้าว ปกติราคาข้าวจะขึ้นอยู่กับกลไกการตลาด อีกทั้งในปัจจุบันราคาข้าวค่อนข้างจะสูงอยู่แล้ว เกษตรกรจึงขายข้าวได้ราคาดี แต่ในขณะที่เดียวกันปัจจัยค่าน้ำมันที่เพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าสีข้าวและค่าขนส่งเพิ่มสูงขึ้น จึงพอสรุปได้ว่าราคาข้าวจะขยับขึ้นอีกพอสมควร

ฉะนั้น ผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจึงมีไม่มากนัก

ข้าวโพด ผลผลิตข้าวโพดส่วนใหญ่จะถูกใช้ภายในประเทศ แต่เนื่องจากการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้ราคาข้าวโพดน่าจะสูงขึ้น ในขณะที่ข้าวโพดนำเข้าจะมีราคาแพงขึ้นประมาณร้อยละ ๑๕ เนื่องจากค่าเงินบาทลอยตัว ทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์คงจะหันมาใช้ข้าวโพดที่ผลิตในประเทศมากขึ้น เกษตรกรจึงไม่น่าจะได้รับผลกระทบในการปรับค่าเงินบาท

ถั่วเหลือง เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด การปรับค่าเงินบาทจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น แต่ราคานำเข้าถั่วเหลืองก็จะสูงเพิ่มขึ้นตามค่าเงินบาท เชื่อว่าโรงงานสกัดน้ำมันคงต้องหันมาใช้ถั่วเหลืองในประเทศเพิ่มขึ้น เกษตรกรจึงไม่น่าได้รับผลกระทบเช่นกัน

ไก่เนื้อ ในระยะสั้นจะได้รับผลกระทบ

ทบจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างแน่นอน แต่เมื่อการส่งออกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น คาดว่าเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ในด้านราคาที่จะปรับตัวสูงขึ้น

๕. ผลกระทบต่อประชาชน

ภาวะเงินเฟ้อและการสูงขึ้นของราคาสินค้าจะเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากการที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง

น้ำมันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น เราต้องนำเข้าน้ำมันมาใช้ในกิจการต่างๆ ในประเทศ อาทิ การขนส่ง การผลิต ซึ่งแน่นอนน้ำมันต้องมีราคาสูงขึ้นเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไป น้ำมันแพงจะทำให้สินค้าอื่นๆ มีราคาสูงตามไปด้วย บรรดาพ่อค้าแม่ค้าก็ถือโอกาสขึ้นราคาสินค้าอุปโภคบริโภคตามไปด้วย ผู้ที่รับกรรมก็คือประชาชนทุกคน ฉะนั้น ทุกคนจึงต้องประหยัดในภาวะการณ์เช่นนี้เพื่อความอยู่รอด

๖. ความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ

ดูเหมือนว่าภายหลังจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวเพื่อให้ค่าเงินบาทอยู่ ณ จุดมันควรจะอยู่ ทำให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติคงจะดีขึ้น แต่รัฐบาลจะต้องมีมาตรการต่าง ๆ เข้ามาจากรับ เพื่อให้ให้นักลงทุนต่างชาติมีความมั่นใจมากขึ้นในการลงทุน

ในประเทศไทย

การรับความช่วยเหลือจาก IMF

ภายหลังจากที่รัฐบาลขอรับความช่วยเหลือและเงินของ IMF สิ่งก็ตามมาก็คือ การปฏิบัติตามสิ่งที่ IMF ต้องการนั่นคือ รัฐบาลต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. การตัดงบประมาณ

รัฐบาลจะต้องพยายามลดการใช้จ่ายภาครัฐลงและใช้งบประมาณแบบสมดุล

๒. การขึ้นภาษี

ไม่ว่าจะเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ เพื่อให้รัฐมีรายได้มากขึ้น กระตุ้นให้คนไทยลดการใช้จ่าย เพิ่มการออมให้มากขึ้น

๓. การแก้ปัญหาสถาบันการเงินและธุรกิจเอกชน

รัฐบาลจะต้องไม่เข้าไปยุ่งสถาบันการเงินที่มีปัญหา แต่ใช้มาตรการอื่นมารองรับ เช่น กองทุนประกันเงินฝาก และไม่เข้าไปช่วยภาคเอกชนที่มีปัญหา เช่น ภาคอสังหาริมทรัพย์

๔. การดูแลตลาด

รัฐบาลควรปล่อยให้มีการขึ้นราคาสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำมัน

มาตรการดังกล่าวข้างต้นนี้ IMF

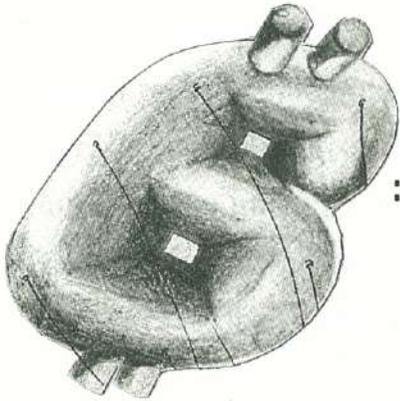
กำหนดให้ประเทศไทยปฏิบัติเพื่อให้เกิดวินัย
ทางการเงินการคลัง

**ผลกระทบหลังรัฐบาลประกาศเพิ่ม
VAT เป็น ๑๐ %**

การที่รัฐบาลประกาศเพิ่มภาษีมูลค่า
เพิ่มจาก ๗% เป็น ๑๐% มีผลในวันที่ ๑๖
สิงหาคม ๒๕๔๐ นี้ ส่งผลโดยตรงต่อทุกเซ็ก
เตอร์(Sector)ของประเทศ โดยเฉพาะ
ประชาชนผู้บริโภคที่ต้องรับภาระอันหนัก
หน่วงจากการปรับค่าเงิน และยังคงต้อง
แบกรับภาษี VAT เพิ่มอีก ๓% เท่ากับว่า
รัฐบาลผลักภาระทั้งหมดมาให้ประชาชนทุก
คนโดยไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ โดยอ้างว่า
เพื่อให้ทุกคนประหยัด ซึ่งเป็นการกระทำที่
ไม่ยุติธรรมสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพราะโดย
ปกติเขาเหล่านั้นก็มีรายได้น้อยอยู่แล้ว
และประหยัดกันอยู่แล้ว รัฐบาลควรเลิกไป
เพิ่มภาษีอย่างอื่น เช่น ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย
ภาษีสรรพสามิต ภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน
และภาษีเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่ง

ภาษีเหล่านี้เป็นภาษีฟุ่มเฟือย และภาษีที่ผู้ใช้
พึงต้องจ่าย จึงจะเป็นการยุติธรรมและเสมอ
ภาคในแง่ของรายได้ประชาชน

ฉะนั้น นโยบายการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม
ของรัฐบาลเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับรัฐจึงเป็นการ
โยนภาระทั้งหมดให้กับประชาชน ผู้ที่เดือด
ร้อนมากที่สุดคือผู้มีรายได้น้อย อีกทั้งยังอาจ
ส่งผลถึงการเรียกร้องค่าแรงงาน ปัญหาการ
ว่างงาน และปัญหาอาชญากรรม อันอาจส่ง
ผลเป็นปัญหาสังคมของชาติ รัฐบาลควร
ไตร่ตรองและเจรจากับ IMF อีกครั้งโดยทบทวน
ภาษีบางอย่างที่สามารถมาทดแทนการ
ปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือเพิ่มมาตรการในการ
จัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งป้องกันการ
รั่วไหลอันเกิดจากการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่
ถ้ารัฐบาลปฏิบัติได้ ประชาชนคงยินดี
และสรรเสริญ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติ ประชาชนคง
ไม่ต้องฝันถึงคำว่า " ใต้เวลาอยู่ดีกินดี " อีก
ต่อไป □□

เงินบาทลอยตัว

: ผลกระทบการนำเข้าและการส่งออก

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย ตันศรีสกุล

ความเป็นมา

ประเทศไทยมีการใช้ระบบเงินตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันมาตั้งแต่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ได้กำหนดค่าเงินบาทเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าโดยทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นผู้ประกาศอัตรากลางระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐและทำการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐกับธนาคารพาณิชย์ตามอัตราที่กำหนดนั้น ระบบดังกล่าวทำให้เงินบาทเป็นสกุลเงินที่มีเสถียรภาพมากที่สุดสกุลหนึ่งในช่วงที่ผ่านมาซึ่งช่วยเอื้ออำนวยให้การค้าและการลงทุนขยายตัวอย่างรวดเร็วและส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเจริญเติบโต

ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา เศรษฐกิจไทยเริ่มมีปัญหาด้านเสถียรภาพอัตราเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มสูงขึ้น นั่นคือเศรษฐกิจไทยสะสมปัญหาเป็นเศรษฐกิจฟองสบู่ต่อเนื่องหลายปี สาเหตุจากมีการนำเข้าเงินทุนระยะสั้นจำนวนมากมาย ทางการจึงได้ดำเนินนโยบายการเงินการคลังอย่างระมัดระวังเพื่อชะลอการใช้จ่ายของระบบ เศรษฐกิจภายใต้กรอบของการรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาท แนวนโยบายดังกล่าว มีผลให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งอัตราเงินเฟ้อและขาดดุลบัญชีเดินสะพัดปรับตัวดีขึ้น แต่มาตรการดังกล่าวรวมทั้งภาวะส่งออกที่ตกต่ำ

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : D.P.A. (Public Administration)

และเงินทุนนำเข้าที่ชะลอลง ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวค่อนข้างมาก ในด้านการเงินอัตราดอกเบี้ยในประเทศอื่นอยู่ในระดับสูง ประกอบกับสถาบันการเงินประสบปัญหาหนี้สินและต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น ทำให้เกิดข้อจำกัดในการขยายตัวของสินเชื่อและการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน เกิดภาวะตกต่ำในธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจหลักทรัพย์ ในที่สุดกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศมาตรการปฏิรูประบบสถาบันการเงินโดยประกาศโอนกิจการสถาบันการเงิน ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินจำนวน ๑๖ แห่งในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๐

สถานการณ์ดังกล่าว ทำให้มีการเรียกร้องกันอย่างกว้างขวางให้ผ่อนคลายนโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปีฉนี้ทำให้เกิดการเก็งกำไรในค่าเงินบาทจากการคาดคะเนว่าทางการอาจจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยในประเทศสามารถปรับลดลงได้

การเก็งกำไรในค่าเงินบาทเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๐ ตลาดการเงินผันผวนมากขึ้น จากผลการเคลื่อนย้ายเงินทุนต่างประเทศที่ไหลเข้าออกอย่างรวดเร็ว และความผันผวนในตลาดการเงินต่าง

ประเทศ ทางการได้เข้าแทรกแซงตลาดการเงินตราต่างประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาทตามความจำเป็น การเก็งกำไรรุนแรงขึ้นในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๐ ถึงแม้ทางการจะสามารถยุติการเก็งกำไรจากนักลงทุนในต่างประเทศลงได้แต่ภายในประเทศมีข่าวลือการลดค่าเงินบาทและการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง จนทำให้ธุรกิจเอกชนขาดความเชื่อมั่นต่อค่าเงินบาท

จากสถานการณ์และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย จึงเห็นสมควรปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศ เพื่อยุติความไม่แน่นอนที่เกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน โดยปรับปรุงไปสู่ระบบใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว สอดคล้องกับภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจไทยที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกับต่างประเทศมากขึ้น จากการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุนและการเงิน

ดังนั้นตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป ประเทศไทยจะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (managed float) ซึ่งค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับสกุลต่าง ๆ

จะถูกกำหนดโดยกลไกตลาด ตามอุปสงค์ และอุปทานของตลาดเงินตราในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้าซื้อขายเงินดอลลาร์ในตลาดตามความจำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจ

ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว

นับตั้งแต่ทางการได้ใช้นโยบายเงินบาทลอยตัว ค่าเงินบาทได้อ่อนตัวลงอย่างรุนแรง อัตราแลกเปลี่ยนตัวเฉลี่ยเงินดอลลาร์เทียบกับบาทระหว่างธนาคารเช่นวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เท่ากับ ๒๘.๑๘๕ บาท และวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เท่ากับ ๓๒.๐๕๔ บาท เป็นต้น กล่าวได้ว่าการปรับค่าเงินบาทลอยตัวหรือ "ลดค่าเงินบาท"

วัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ให้นักลงทุนนำเงินไหลเข้ามา มากกว่าไหลออกสภาพคล่องทางการเงินจะได้ดีขึ้น อัตราดอกเบี้ยจะมีแนวโน้มลดลงไป ธุรกิจและสถาบันการเงินจะฟื้นตัว ปัญหาหนี้เน่า ก็จะลดลง รวมทั้งให้การส่งออกของไทยขยายตัวมากขึ้นด้วย ส่งผลต่อดุลบัญชีเงินเดินสะพัดจะดีกว่าเดิม และสกัดกั้นการโจมตีค่าเงินบาทอีกต่อไป

สำหรับระยะสั้นความถดถอยของเศรษฐกิจมหภาคยังไม่ชัดเจน แต่คาดหมายว่านโยบายดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงด้านเศรษฐกิจ การค้าอัตราเงินเฟ้อต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ มีผู้เสียและได้รับผลประโยชน์โดยสรุป ดังนี้

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทระหว่างธนาคารตัวเฉลี่ยต่อ ๑ ดอลลาร์

๒๕๔๐	บาทต่อดอลลาร์
๔ กค.	๒๘.๑๘๕
๗ กค.	๒๘.๕๘๓
๘ กค.	๒๘.๕๒๒
๕ กค.	๒๘.๐๕๖
๑๐ กค.	๒๙.๐๗๕
๑๑ กค.	๒๙.๑๕๕

๑๔ กค.	๒๕.๕๔๕
๑๕ กค.	๒๕.๓๔๘
๑๖ กค.	๓๐.๕๖๗
๑๗ กค.	๒๕.๑๒๗
๑๘ กค.	๓๐.๓๗๐
๒๒ กค.	๓๐.๓๗
๒๓ กค.	๓๐.๘๔๒
๒๔ กค.	๓๒.๑๐๘
๒๕ กค.	๓๒.๒๓๖
๒๘ กค.	๓๒.๐๕๔
๒๙ กค.	๓๒.๐๕๕
๓๐ กค.	๓๑.๒๕
๓๑ กค.	๓๑.๘๑

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนึ่ง ต้นทุนวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จากการที่ทางการประกาศค่าเงินบาทลอยตัว ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการระยะสั้นและระยะยาว คือต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้ผลิตที่ต้องจัดซื้อวัตถุดิบระหว่างประเทศ รวมทั้งผู้ที่กู้เงินตราต่างประเทศเนื่องจากทำให้ต้องจ่ายเงินบาทมากขึ้น

ประธานกรรมการบริหารบริษัท สภาไฟฟ้าบางกอกเคเบิล จำกัด และประธานกลุ่ม

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์สายอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สอท.) เปิดเผยว่า หลังจากรัฐบาลประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัวบริษัทได้รับผลกระทบแน่นอน โดยจะส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๕ อุตสาหกรรมพลาสติกได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะโรงงานขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนมาก และมีการกู้เงินจากต่างประเทศ ส่วนวัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศกว่าร้อยละ ๒๕ ที่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ เช่น พลาสติก

เกรดพิเศษ หรือพลาสติกวิศวกรรม

อุตสาหกรรมเหล็ก ได้รับผลกระทบ เพราะมีการนำเข้าวัตถุดิบ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงขึ้น และจะปรับราคาขายสูงขึ้นอีกร้อยละ ๑๐ ในเดือนต่อไป

ธุรกิจเกษตรได้รับผลกระทบเต็มที่ โดยเฉพาะการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตอาหารสัตว์ที่ต้องเริ่มนำเข้าในช่วงนี้ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลืองและปลาป่น รวมทั้งเครื่องจักรที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

สอง ผู้นำเข้า การที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง หลังจากได้ประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ผู้นำเข้าสินค้าได้รับผลกระทบกระท่อนมาก ต้นทุนเพิ่มขึ้นผลสุดท้ายคงต้องปรับราคาต้องปรับราคาผลักราคาให้ผู้บริโภค

ผู้นำเข้าสินค้าประเภทวัตถุดิบ และ

ชิ้นส่วนอุปกรณ์ ตลอดจนวัตถุดิบสำเร็จรูปมี ต้นทุนสูงขึ้นทันที ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจที่จะต้องปรับตัวครั้งใหญ่

ผู้นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ต้องแบกภาระต้นทุนที่แพงขึ้นอีกอย่างน้อยร้อยละ ๑๕ อย่างแน่นอน ซึ่งสินค้าอาจมีราคาแพงเกินไปที่จะนำเข้ามาจำหน่ายได้

ค่าเงินบาทผันผวน มูลค่าการนำเข้า ลดลงถึงร้อยละ ๒๐ เนื่องจากผู้นำเข้าสินค้าเกิดความไม่มั่นใจได้ชะลอการนำเข้าสินค้า สินค้าที่นำเข้าขณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเฉพาะ ลูกค้านี่มีออเดอร์ไว้ล่วงหน้าแล้ว

จากโครงสร้างการนำเข้าของไทยปี ๒๕๓๕ นำเข้าสินค้าทุน และสินค้าชั้นกลาง (รวมรถยนต์) มีถึงร้อยละ ๔๖.๑ และ ๔๓.๔ ตามลำดับ

โครงสร้างการนำเข้าของไทยและเม็กซิโก หน่วย : (%)				
	ประเทศไทย		เม็กซิโก	
	๒๕๒๕	๒๕๓๕	๒๕๒๕	๒๕๓๕
สินค้าเพื่อการบริโภค	๕.๕	๑๐.๕	๕	๑๒.๕
สินค้าชั้นกลาง	๕๘.๒๓	๔๓.๔	๗๗.๓	๖๘.๕
สินค้าทุน	๓๑.๕	๔๖.๑	๑๗.๗	๑๘.๖

การดำเนินพิธีการส่งออกและนำเข้า ไม่สามารถทำล่วงหน้าได้ วงการชิปปิ้งสับสน เพราะไม่ชัดเจนจะต้องใช้อัตราใดเป็นเกณฑ์ในการคิดค่าบริการ บางวันเมื่อสินค้าเข้าเทียบท่าแต่ค่าเงินบาทช่วงเช้ากับช่วงบ่ายกลับมีการเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากัน หลายบริษัทคงต้องใช้อัตราอ้างอิงจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหลักในการคิดค่าบริการ ความผันผวนดังกล่าวสร้างความยุ่งยากด้านการดำเนินงาน จากปัญหาดังกล่าวต้องยอมรับว่าการคิดค่าบริการส่วนใหญ่ทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์ทั้งสิ้น แต่ผู้ที่เสียประโยชน์และได้รับผลกระทบมากคือผู้นำเข้า และที่รุนแรงอีกประการคือผู้นำเข้าไม่สามารถคำนวณต้นทุนการผลิตสินค้าที่แท้จริงได้ และมีปัญหาในการขอคืนภาษีตาม ม. ๑๕ ทวิ และภาษีมูลค่าเพิ่ม

เพื่อป้องกันความเสี่ยงเนื่องจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเทียบกับดอลลาร์ ผู้นำเข้าและส่งออก ควรทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contract) เพื่อป้องกันความเสี่ยงในระบบลอยตัวของค่าเงินบาทที่มีความผันผวนมากกว่าเดิม ที่เคยผูกติดค่าเงินบาทไว้กับตรกร้าเงิน การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ป้องกันความผันผวนได้ดีเพราะจะทำให้ทราบต้นทุนหรือรายรับที่แน่นอน ดังนั้นค่าเงินบาทอยู่

ในระดับราคาที่ผู้นำเข้าและผู้ส่งออก พอใจแล้วก็น่าจะทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าไว้เพื่อใช้ควบคุมรายรับรายจ่าย ไม่ให้ผันผวนจนเกินไป

สาม ผู้ส่งสินค้าออก การที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงเทียบกับดอลลาร์ ผู้ส่งสินค้าออกจะมีรายได้เป็นเงินบาทเพิ่มขึ้น แต่ที่น่าเป็นห่วงสำหรับผู้บริโภคภายในประเทศ คือ เศรษฐกิจไม่ดี อำนาจซื้อต่ำส่งผลให้สินค้าขายไม่ดีที่สุดในที่สุด

ธุรกิจอัญมณี จำเป็นต้องปรับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น เป็นผลจากต้นทุนวัตถุดิบการผลิตมากกว่าร้อยละ ๕๐ ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการปรับค่าเงินบาทในครั้งนี้จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากสินค้าของไทยจะมีราคาถูกลงและสามารถแข่งขันด้านราคากับประเทศต่าง ๆ ได้ คาดหมายว่าครึ่งปีหลังของปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยจะมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น การส่งออกปี ๒๕๓๙ เติบโตในอัตราติดลบถึงร้อยละ ๐.๒ สำหรับข้อมูลค่าการส่งออกในช่วง ๔ เดือนแรกปี ๒๕๔๐ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ ๕.๑ สินค้าที่ส่งออกมาได้มากคือ สินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ใช้เทคโนโลยี เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์ และส่วนประกอบ ขณะที่การนำเข้าลดลงร้อยละ ๒.๘

ข้อมูลเศรษฐกิจ					
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค. มี.ย. (เบื้องต้น) ประมาณการ
ภาคเศรษฐกิจ (% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกับปีก่อน)					
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	บ.๔	๓.๔	๘.๔	บ.๓	บ.๑ ท.อ.
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	บ.๘	๕.๗	๕.๓	๕.๐	๔.๑ ท.อ.
ดุลเงินศรฐบาล (พันล้านบาท)	+๒๕.๕	-๕.๐	+๐.๖	+๗.๖	-๔.๗ +๒๕.๕
ดัชนีราคาผู้บริโภค	๔.๓	๔.๓	๔.๖	๔.๓	๔.๑ ๔.๔
ภาคต่างประเทศ (พันล้านบาท)					
สินค้าออก	๑๑๕.๕	๑๐๘.๖	๑๒๖.๕	๑๑๐.๓	๑๒๔.๐ ท.ถ.
(%)	(๕.๑)	(-๕.๕)	(๔.๘)	(๕.๓)	(๐.๘) ท.ถ.
สินค้าเข้า	๑๕๔.๕	๑๓๐.๓	๑๔๕.๑	๑๕๑.๔	๑๔๐.๘ ท.ถ.
(%)	(๑.๓)	(๑๑.๐)	(-๗.๗)	(-๒.๕)	(-๑๐.๒) ท.ถ.
ดุลการค้า	-๓๙.๐	-๒๑.๗	-๒๒.๒	-๔๑.๐	-๑๖.๘ ท.ถ.
ดุลบัญชีเดินสะพัด	-๒๒.๕	๑๔.๗	-๑๕.๕	-๓๘.๐	-๒๒.๘ ท.ถ.
ดุลการชำระเงิน*	๒๔.๗	-๒๖.๖	-๐.๗	-๑๕.๕	-๑๑๒.๓ -๒๔.๖
เงินสำรองทางการ	๓๕.๒	๓๘.๑	๓๘.๑	๓๗.๓	๓๓.๓ ๓๒.๔

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย   ล้านดอลลาร์*

หน่วย : %					
แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจโลก และประเทศผู้นำเข้า					
	๒๕๓๖	๒๕๓๗	๒๕๓๘	๒๕๓๙*	๒๕๔๐*
การขยายตัวทางเศรษฐกิจโลก	๒.๔	๓.๗	๓.๕	๓.๘	๔.๑
ประเทศอุตสาหกรรม	๐.๕	๒.๘	๒.๑	๒.๓	๒.๕
สหรัฐอเมริกา	๒.๓	๓.๕	๒	๒.๔	๒.๓
สหภาพยุโรป	-๐.๕	๒.๘	๒.๕	๑.๖	๒.๕
ญี่ปุ่น	๐.๑	๐.๕	๐.๕	๓.๕	๒.๗
การขยายตัวของการค้าโลก	๓.๕	๘.๘	๘.๕	๖.๗	๗.๒
อัตราการขยายตัวของการนำเข้า (%)					
ประเทศอุตสาหกรรม	๐.๗	๕.๓	๗.๘	๕.๓	๕.๕
สหรัฐอเมริกา	๕.๒	๑๒	๘	๖.๒	๖.๒
ญี่ปุ่น	๑.๗	๕	๑๓.๕	๑๒.๖	๖
ที่มา : IMF	หมายเหตุ : * = ประมาณการ				

จากการประมาณการของ IMF เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๓.๘ และ ๔.๑ ในปี ๒๕๓๙ และ ๒๕๔๐ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตร้อยละ ๓.๕ ในปี ๒๕๓๘ ขณะที่สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เศรษฐกิจยังมีแนวโน้มขยายตัวยิ่งขึ้น แต่อัตราการขยายตัวจะลดลงเล็กน้อย โดยสหรัฐอเมริกาคาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ ๒.๓ ใกล้เคียงกับร้อยละ

๒.๔ ในปี ๒๕๓๙ และสหภาพยุโรปขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑.๖ ในปี ๒๕๓๙ เป็นร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๓๙ และสหภาพยุโรปขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑.๖ ในปี ๒๕๓๘ เป็นร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๔๐ สำหรับด้านการค้าโลกในปี ๒๕๔๐ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๗.๒ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖.๗ ในปี ๒๕๓๙ จึงมีความเป็นไปได้สูง ที่การส่งออกของไทยควรจะเริ่มกระเตื้องตามกำลังซื้อที่

ขยายตัว

นอกจากนี้ ปัจจัยลบที่มีต่อการส่งออกของไทยได้ผ่อนคลายลงพอสมควรนับตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๕ เช่นการห้ามนำเข้าสินค้าไทยที่สำคัญหลายรายการอันเนื่องมาจากเหตุของมาตรฐานและสิ่งแวดล้อม การให้สิทธิพิเศษทางศุลกากรและการปรับตัวของภาคเอกชนไทย

ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ผู้ส่งออกซึ่งได้รับการชำระค่าสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ หากยังไม่ได้นำเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) ไปขึ้นเงินกับธนาคารย่อมมีกำไรจากค่าเงินบาทลอยตัวเพิ่มขึ้น

การอ่อนตัวของค่าเงินบาทอย่างมาก โดยหลักการแล้วจะช่วยให้ราคาสินค้าส่งออกของไทยถูกลงในสายตาของชาวต่างประเทศ ดึงดูดลูกค้าและผลักดันในการส่งออกเพิ่มขึ้น จากสถิติเดิมคาดหมายว่าสิ้นปี ๒๕๕๐ การส่งออกไทยจะขยายตัวดีกว่าปีที่ผ่านมา โดยประมาณว่าจะขยายตัวในอัตราร้อยละ ๑๐ แต่เมื่อเกิดภาวะการณ์เช่นนี้ การส่งออกจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่มีข้อควรพิจารณาหลายประการคือ

๑. ค่าเงินบาทอ่อนตัวจะเป็นประโยชน์แต่ภาคการส่งออกหรือภาคการค้าระหว่างประเทศ (Tradable) เฉลี่ยสูงมากขึ้นถึงประมาณร้อยละ ๔๐-๕๐ จะทำให้ต้นทุน

การผลิตสูงขึ้นทันที ผู้ผลิตที่มีสภาพคล่องการเงินต่ำจึงไม่สามารถตอบสนองต่ออุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นจากต่างประเทศได้ ดังนั้นการอ่อนตัวของค่าเงินบาทมีอาจรับประกันได้ว่าการส่งออกของไทยจะเพิ่มขึ้น จึงไม่ควรประเมินสถานการณ์ในแง่ดีจนเกินไปว่าผู้ส่งออกได้รับการคุ้มครองจากเงินบาทที่อ่อนค่าลง (Exchange Rate Protection)

ที่สำคัญคือการสร้างเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนให้ใกล้เคียงค่าที่เหมาะสม (Optimal Exchange Rate) โดยให้มีความยืดหยุ่นพอสมควรเพื่อให้ค่าเงินบาทอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ในระยะยาว การสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อการบริหารนโยบายและการแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของผู้ประกอบการจึงต้องอาศัยการขึ้นนำตลาดมิให้แตกตื่นในปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงิน

๒. ค่าเงินบาทที่ผันผวน จนผู้ผลิตสินค้าไม่สามารถประเมินต้นทุนที่แท้จริงได้ ถูกต้องในการรับสั่งซื้อ (order) ของประเทศผู้นำเข้า ในขณะที่ผู้นำเข้าในต่างประเทศ ก็อาจคาดคะเนว่าค่าเงินบาทสามารถ (มีความเป็นไปได้) ที่จะลดต่ำลงไปอีก การชะลอการสั่งซื้อเกิดขึ้นและหันไปนำสินค้าคงคลังออกขายไปก่อนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเติบโตของภาคการส่งออกชะลอ เป็นต้น

ถ้าหากสภาพคล่องและวิกฤตการณ์

ทางการเงินยังคงรุนแรงต่อไปอย่างต่อเนื่อง การผลิตไม่ว่าจะนำเข้าวัตถุดิบเพียงเล็กน้อย ก็ย่อมประสบปัญหาด้วย เพราะผู้ประกอบการจะขาดเม็ดเงินในการสั่งซื้อวัตถุดิบ หรือใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิต ในขณะที่เครดิตในการทำสัญญาซื้อขายภายในประเทศจะมีระยะเวลาสั้นลง เช่น จาก ๑-๓ เดือน เป็น ๑๕ วัน เป็นต้น (โดยหันไปใช้เงินสด)

๓. แนวความคิดในอดีตเกี่ยวกับการอ่อนตัวของค่าเงินบาทเป็นผลดีต่อภาคการส่งออกไม่ใช่สิ่งที่ควรใช้ส่งเสริมการส่งออกอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากประการแรก มาตรการนี้จะใช้ได้ผลเมื่อความยืดหยุ่นต่ออัตราแลกเปลี่ยนหรืออัตราที่แท้จริง (Real Exchange Rate) ต้องสูงมาก ประการที่สอง เรื่องของนโยบายการค้า (Trade Policy) การใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Policy) ซึ่งกำหนดให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงมาก ๆ เป็นแรงผลักดัน (Driving Force) การส่งออกได้มากขึ้น โดยเน้นการแข่งขันในด้านสินค้าราคาถูก เนื่องจากต้นทุนแรงงานและต้นทุนราคาวัตถุดิบต่ำ เป็นความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง และเป็นแรงผลักดันส่งเสริมการส่งออก ในทางทฤษฎีวิธีการนี้จะทำให้โครงสร้างการส่งออกให้ล้าหลังและเป็นการปกป้องที่เสริมสร้างจุดอ่อน จนภาคการส่ง

ออกไทยไร้ความสามารถด้านการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งในระยะยาว ประการสุดท้าย ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) เช่นราคาสินค้าถูกเพราะต้นทุนแรงงานและวัตถุดิบต่ำเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สำหรับการส่งเสริมการส่งออก ในอนาคตประเทศไทยควรใช้กลยุทธ์ประสิทธิภาพการผลิต (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ผลักดันในการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ

ประสิทธิภาพการผลิต (Efficiency) ซึ่งหมายถึงการผลิตที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน (Quality and Standard) รูปแบบผลิตภัณฑ์ (Varieties) ต้นทุนต่อหน่วยต่ำ (Cost) เป็นสำคัญ

ดัชนีหรือตัววัด (Benchmarking) ในด้านคุณภาพมาตรฐานได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น ISO 9,000 และ ISO 14,000 เป็นต้น

ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึงการใช้ Input เท่าเดิมแต่ให้ Output มากกว่าเดิม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการใช้ทรัพยากรเท่าเดิม (Input) แต่สามารถสร้างผลผลิตที่ทำให้ลูกค้ามีความพอใจมากขึ้น (Output) ความพอใจของลูกค้าที่มีมากขึ้นอาจหมายถึงจำนวนลูกค้าที่พอใจเพิ่มขึ้นหรืออาจหมายถึงระดับความพอใจของลูกค้าเดิมเท่ากับร้อยละ

กับร้อยละ ๗๐ แต่มีความพอใจเพิ่มขึ้นเป็นระดับ ๑๐๐%

๔. สถานะการค้าในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงมาก แต่ละประเทศได้ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า ซึ่งหลายประเทศได้นำประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้ออ้าง ประเทศคู่ค้ารายใหญ่ของประเทศไทย เช่น สหภาพยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น ได้ตั้งเงื่อนไขการซื้อสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 14,000 เท่านั้น ในอนาคตทุกประเทศอาจจะมีการนำมาตรการนี้มาใช้ในการแข่งขันการค้าตลาดโลกเสรี

ปัญหามาตรฐานสินค้า เช่น ISO

9,000 และ ISO 14,000 นับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ส่งออกไม่สามารถผลิตสินค้าที่ตรงตามมาตรฐานของผู้ซื้อได้ เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าได้นำกฎระเบียบกำหนดมาตรฐานมาใช้อย่างรวดเร็วรุนแรง จากสถิติสิ้นปี ๒๕๓๕ มีบริษัทที่ได้รับ ISO 9,000 จำนวน ๒๖๐ ราย และ ISO 14,000 เพียง ๗ บริษัทเท่านั้นที่ได้รับการรับรองไปแล้ว ให้เห็นความจำเป็นต้องมีการลงทุนในมาตรฐานสินค้า ซึ่งให้ผลคุ้มค่า ดังนั้น การขาดมาตรฐานที่มีต้นทุนต่ำมากอาจส่งออกไม่ได้เลย □□

วิกฤตการณ์ด้านแรงงานไทย : ผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัว

*สุทธิระ ระบอบ

ภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ประกาศปรับปรุงระบบแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศจากระบบตะกร้าเงิน (Basket Pegged) มาเป็นระบบลอยตัว (Managed Float) เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ได้ก่อให้เกิดกระแสแห่งความสับสนและความหวาดวิตกกังวลแก่ประชาชนเกี่ยวกับเสถียรภาพความมั่นคงและความอยู่รอดของระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ในอนาคตว่าจะมีแนวโน้มที่มีคนไปอีกเป็นเวลานานเท่าใด ทั้งนี้เนื่องจากผลจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัว ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับ ๓๘.๕๐ บาทต่อหนึ่งเหรียญสหรัฐ ซึ่งนับว่าต่ำสุดในประวัติศาสตร์ หลังจากนั้นก็ได้มีการประกาศปิดการดำเนินงานของสถาบันการเงินรวม ๕๘ แห่ง และรัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะประทับระครองความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้อีก

* หัวหน้าภาควิชาการบริหารอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : บธ.ม.
(การจัดการและการบริหารองค์กร) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ต่อไป จึงต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เพื่อกู้เงินจากประเทศสมาชิกมาพยุงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนถึง ๑๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สำหรับการสร้างเครดิตของประเทศ

ประเทศไทยเคยได้ชื่อว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนา และเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries : NICs) พร้อมกับถูกขนานนามว่าเป็น ๑ ใน ๕ เสือ ของประเทศที่มีอัตราความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสูงสุดในทวีปเอเชีย จาก การที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและ อุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จะเห็นได้จากในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ผลผลิตทางภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๐.๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๑๑.๘ และคาดว่าแนวโน้มในอนาคตปี ๒๕๔๓ (ปี ค.ศ. ๒๐๐๐) ผลผลิตทางภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕๐ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมจะมีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงไม่ถึงร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ นอกจากนั้นนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบเมื่อ ได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา มูลค่าการส่งออกของประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐๐ เท่าตัว จากเดิมมีมูลค่าเพียง ๕,๕๐๐ ล้านบาท เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นจำนวนเกือบ ๑ แสนล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และในช่วงระยะเวลาเดียวกัน รายได้ต่อบุคคลเพิ่มขึ้นประมาณ ๓๐ เท่าตัว คือเพิ่มจาก ๒,๐๐๐ บาทต่อคน เป็นจำนวน ๕๕,๒๖๐ บาท และอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมีอัตราเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๗ ต่อปี เป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ ได้รับความสำเร็จอย่างสูง โดยที่อัตราของการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยในทุกแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไม่เคยต่ำกว่าร้อยละ ๕ เฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ สูงถึงร้อยละ ๑๐.๕ ซึ่งจัดอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก ทั้งจากประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา หรือแม้แต่ในกลุ่มประเทศเอเชียด้วยกัน ตลอดจนประเทศอุตสาหกรรมใหม่ทั้งหลาย

เกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทย?

คำถามนี้เป็นที่สงสัยและทำให้ประชาชนในแต่ละระดับอยากทราบคำตอบ

กระแสของการปรับค่าเงินบาทเริ่มมีมูลเหตุมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อันเป็นช่วงที่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเริ่มถดถอย หากแต่ยังไม่มีแรงกดดันมากนัก จนกระทั่งประเทศเริ่มประสบปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศอยู่ในระดับสูง การขยายตัวของสินเชื่อและการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนจึงมีข้อจำกัดจากต้นทุนทางการเงินที่แพงขึ้น ปัจจัยเหล่านี้มีผลทำให้ต่างประเทศเริ่มมองค่าเงินบาทอย่างขาดความเชื่อมั่น โดยมองว่ามีค่าแข็งกว่าความเป็นจริง ส่งผลทำให้การลงทุนจากต่างประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะในตลาดหลักทรัพย์เริ่มชะงักงัน เมื่อเงินบาทมีค่าสูงเกินความเป็นจริงต่างประเทศย่อมรู้สึกว่าสินค้าส่งออกของไทยมีราคาแพงขึ้น ทำให้เราเสียเปรียบคู่แข่งในตลาดโลก ก่อให้เกิดภาวะการส่งออกตกต่ำอย่างรุนแรง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ นอกจากนั้นยังมีผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปัญหาเงินเพื่อติดตามมา ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะพยายามรักษาค่าเงินบาทไว้ไม่ให้ตก จึงนำเงินสำรองทางการจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาพยุงไว้ หากแต่ไม่เป็นผลสำเร็จทำให้ต้องประกาศปรับปรุงระบบแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศมาเป็นระบบลอยตัวในที่สุด

วิธีการทำให้ค่าเงินบาทลดลงสามารถกระทำได้ใน ๒ วิธีหลัก ได้แก่ ประการแรก การประกาศลดค่าเงินบาท ประการที่สอง การปล่อยให้เงินบาทลอยตัวไม่ผูกติดกับประเทศใด แต่ให้เป็นไปตามกลไกราคาตลาดตามความเป็นจริง ซึ่งวิธีนี้ค่าของเงินบาทจะขึ้นอยู่กับปริมาณความต้องการและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ (เดิมระบบตรกร้าเงิน ค่าของเงินบาทจะอิงอยู่กับประเทศที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน สิงคโปร์ เป็นต้น)

ผลจากการที่ค่าเงินบาทลอยตัว ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดได้แก่ บรรดาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เงินกู้จากต่างประเทศ รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ซึ่งได้ไปกู้เงินดอกเบี้ยต่ำจากต่างประเทศมาปล่อยให้กู้ต่อภายในประเทศ นอกจากนั้น ก็คือ หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจที่กู้เงินจากต่างประเทศมาขยายการก่อสร้าง ผู้ผลิตที่ต้องนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบจากต่างประเทศ ตลอดจนประชาชนที่มีรายได้ประจำต้องซื้อของแพงขึ้น เนื่องจากค่าของเงินลดลง ทำให้รายได้ที่แท้จริงหายไปส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังมีธุรกิจบางประเภทได้รับผลประโยชน์ส่วนหนึ่ง ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจการ

ส่งออกที่ไม่พึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศมากนัก ทำให้สินค้ามีราคาคง

เมื่อรัฐบาลได้ยอมรับเงื่อนไขตามพันธะสัญญาการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ภายหลังการลงนามเมื่อวันที่ ๒๑ ส.ค. ๒๕๔๐ ก็จะต้องบริหารการเงินภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ถูกพิจารณาว่าสูญเสียความเป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อที่จะเยียวยาให้ระบบเศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มาตรการต่าง ๆ ที่ถูกนำมาใช้ ได้แก่ การค้าประกันเงินฝากของประชาชนภายในประเทศ การยกเลิกกองทุนช่วยเหลือสถาบันการเงิน การปฏิรูประบบบริหารทางการเงินใหม่ การตัดลดงบประมาณลง การควบคุมสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด รวมทั้งการขึ้นภาษีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ภาครัฐบาลประกาศขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากเดิมร้อยละ ๗ เป็นร้อยละ ๑๐ มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน สถาบันการเงิน และหน่วยงานทางธุรกิจต่าง ๆ เริ่มปิดตัวลงหรือมีชะงักงันก็พยายามหามาตรการต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดในท่ามกลางความผันผวนทางเศรษฐกิจ

กระแสแห่งความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการหรือ

เจ้าของกิจการเกิดความไม่มั่นใจในสถานการณ์ และนำกลยุทธ์หรือมาตรการต่าง ๆ ออกใช้ เช่น การประกาศลดเงินเดือนของผู้บริหารระดับสูงโดยสมัครใจ การงดจ่ายเงินปันผล การปรับลดเงินเดือนของพนักงานตามสัดส่วน การยุบตำแหน่งที่ไม่จำเป็น ตลอดจนการคิดค้นเทคนิควิธีการประหยัดค่าใช้จ่ายของกิจการ เช่น การประหยัดพลังงาน การงดจ่ายค่าล่วงเวลาของพนักงาน การเว้นช่วงการปฏิบัติงานโดยจ่ายค่าตอบแทน การปรับปรุงสายการผลิต จนกระทั่งถึงการปลดพนักงานบางส่วนหรือทั้งหมด เพื่อให้กิจการสามารถดำรงคงอยู่ต่อไป ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบโดยตรง และก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ด้านแรงงานขึ้นโดยทั่วไป

ก่อนหน้าที่ระบบเศรษฐกิจจะถึงจุดชะงักงันเช่นปัจจุบัน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประเมินว่าอัตราการว่างงานจะมีเพียงไม่กี่หมื่นอัตรา หากแต่เมื่อสถานการณ์และนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ต้องหยุดกิจการอย่างกว้างขวาง เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นในการบริหารงานของรัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้าขายไม่ออก การเพิ่มขึ้นของหนี้สิน ทำให้ยอดตัวเลขการว่างงานทั่ว

ประเทศสูงถึงเกือบสองล้านคน ผลกระทบจากปัญหาการว่างงานดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างปัญหาให้แก่ตัวบุคคลนั้นเท่านั้น หากแต่ยังแผ่กว้างขยายผลไปถึงครอบครัว บุพการี หรือผู้ที่ต้องการพึ่งพารายได้จากการทำงานของคนจำนวนมาก ตลอดจนบัณฑิตที่กำลังก้าวเข้าสู่ตลาด แรงงานในอนาคตอีกด้วย ตัวเลขทางราชการ แจ้งว่า จากการประมาณการได้ว่าทั่วประเทศมีผู้ว่างงานทั้งสิ้นประมาณ ๑,๑๗๐,๐๐๐ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๔๘ แบ่งเป็น อัตราการว่างงานจริงประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ คน ที่เหลือเป็นการว่างงานแอบแฝง

จากข้อมูลการสำรวจแรงงานภายในประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รายงานว่า แนวโน้มของผู้ว่างงานอย่างเปิดเผยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ คาดว่าจะเพิ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นประมาณ ๒๖๓,๐๐๐ คน และขยายจำนวนเป็น ๒๕๕,๐๐๐ และ ๒๓๕,๐๐๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐, ๐.๗๘ และ ๐.๗๑ ของกำลังแรงงานระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๑ ซึ่งในจำนวนนี้พบว่า ผู้ว่างงานที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามีสัดส่วนการว่างงานสูงที่สุด ประมาณ ร้อยละ ๓๖.๔๓ รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๑๕ - ๑๘ และระดับอาชีวศึกษา ระดับมหาวิทยาลัยตามลำดับ สาเหตุการว่างงานอย่างเปิดเผยส่วนใหญ่มาจากการเลือกงานหรือหางานที่ถูกใจทำไม่ได้ การได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่ำ และความรู้ความสามารถไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ขณะเดียวกัน โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงต่อสื่อมวลชนตามที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๐ ว่า ที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองฝ่ายเศรษฐกิจรับทราบรายงานตัวเลขแรงงานที่จะได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เสนอว่าตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จนถึงต้นเดือนกันยายน ๒๕๔๐ ขณะนี้มีการเลิกจ้างงานแล้วจำนวน ๑๓,๒๑๕ คน ในจำนวนนี้ได้รับการช่วยเหลือให้ถูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง ได้รับเงินค่าจ้างและค่า ชดเชยไปแล้วจำนวน ๒๓๑ ล้านบาท บรรจุแต่งตั้งงานใหม่ให้จำนวน ๓๑๑ คน พัฒนาฝีมือและ จัดหางานใหม่ให้จำนวน ๔๖๒ คน รวมทั้งดำเนินการชะลอการเลิกจ้างเพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของผู้ถูกเลิกจ้าง ขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รายงานว่าหากการขยายตัว

ทางเศรษฐกิจของปี ๒๕๔๐ เป็นไปตามที่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ(ไอเอ็มเอฟ) คาดไว้ ก็จะมีการว่างงานรวมจำนวน ๑ ล้านคนนั้น เป็นการรวมทั้งการว่างงานแบบเปิดเผยและการว่างงานแฝง คือ รวมคนที่ว่างงานตามฤดูกาลด้วย แต่กระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคมรายงานว่าจะมีเพียงจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคนเท่านั้น (ไทยรัฐ, ๒ กันยายน ๒๕๔๐ : ๕)

อนึ่ง ในเอกสารประกอบการประชุม ในเรื่องสถานการณ์แรงงานหลังปรับค่าเงินบาท ระบุว่าตัวเลขการเลิกจ้างงานจำนวน ๑๓,๒๑๕ คน อาจต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะยังไม่รวมการเลิกจ้างที่ไม่ปรากฏในระบบ และอาจมีพนักงานของกลุ่มสถาบันการเงินจำนวน ๕๘ แห่ง ที่ถูกสั่งให้หยุดดำเนินการชั่วคราวอีกจำนวน ๑๘,๐๐๐ คน ที่จะได้รับผลกระทบด้วยทันทีที่มีการใช้แผนรวมตัวหรือควบกิจการของสถาบันการเงินด้วย และเมื่อมีการควบกิจการแล้ว คาดว่าจะมีพนักงานจำนวน ๑๑,๕๕๔ คน ต้องถูกปลดออกจากงาน จากจำนวนพนักงานทั้งหมด จำนวน ๑๘,๔๕๑ คน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มธุรกิจที่มีการเลิกจ้างงานที่ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง ซึ่งใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงและกลุ่มธุรกิจที่มี

การเลิกจ้างงานตามภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา ได้แก่ กลุ่มธุรกิจด้านบริการ โรงแรม ร้านอาหาร ที่ได้มีการจ้างแรงงานระดับกลางและระดับล่างเป็นจำนวนมาก และในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ คาดว่าจะมีการว่างงานถึงจำนวน ๑.๑๓ ล้านคน เป็นแรงงานใหม่ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา และผู้ว่างงานค้างมาจากปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยจะมีปัญหาการว่างงานของแรงงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตามมาด้วย

สำหรับภาวะการจ้างงานภายในประเทศช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๓๕ มีผู้สมัครงานกับสำนักจัดหางานของรัฐ๗๑,๘๖๐ คน ลดลงจากรายเดียวกันของปีพ.ศ. ๒๕๓๘ ร้อยละ ๘.๔ โดยมีการบรรจุเข้าทำงาน ๕๒,๓๖๒ คน ลดลงจากรายเดียวกันของปีก่อนร้อยละ ๘.๔ เช่นกัน การบรรจุเข้าทำงานคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕ ของจำนวนผู้สมัคร ในขณะที่มีตำแหน่งงานว่าง๒๐๖,๗๕๗ ตำแหน่ง ลดลงร้อยละ ๒๑.๕ จากช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๓๘ การที่อัตราการบรรจุงานยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับตำแหน่งงาน อาจเนื่องจากการที่คุณสมบัติของผู้สมัครงานไม่สอดคล้องกับงานที่นายจ้างต้องการ หรือการจัดระบบการศึกษาของไทยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม การที่ภาวะการส่งออกของประเทศชะลอ

ตัวลง ทำให้อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกต้องชะลอการผลิตและหยุดรับคนงานเพิ่ม บางแห่งมีการเลิกจ้างคนงานบางส่วน สาเหตุสำคัญที่ทำให้การส่งออกลดต่ำลงเนื่องจากค่าจ้างแรงงานสูงกว่าประเทศคู่แข่ง ปัญหาอุปสรรคจากการกีดกันทางการค้า ภาวะเงินเฟ้อที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบปัญหาแรงงานของไทยติดตามมา

ธุรกิจจะต้องปรับตัวอย่างไรเพื่อความอยู่รอด?

ในการดำเนินธุรกิจเป็นที่ยอมรับกันว่าทรัพยากรบุคคลถือเป็นหัวใจที่สำคัญ ในขณะเดียวกันก็เป็นต้นทุนการผลิตที่มีมูลค่าสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนประเภทอื่น ๆ การที่รัฐบาลมีมาตรการสั่งหยุดการดำเนินงานของสถาบันการเงินจำนวน ๕๘ แห่ง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ซึ่งการดำเนินธุรกิจดังกล่าวเป็นแหล่งว่าจ้างบุคลากรไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน โดยบุคคลเหล่านี้มีโอกาสดอกงานหรือถูกเลิกจ้าง หรืออย่างน้อยที่สุดหากยังไม่ถูกเลิกจ้างก็จะต้องเผชิญกับความวิตกกังวล ความเครียดและความไม่มั่นใจในความมั่นคงของการทำงาน โดยส่วนตัว ตลอดจนครอบครัว ญาติพี่น้อง และบุคคลใกล้ชิด ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ได้แพร่กระจายไป ยังหน่วยงานธุรกิจอุตสาหกรรมในภาคเอกชนโดยทั่วไป เนื่องจากผลกระทบจากค่าเงินบาทลอยตัวภาวะเงินเฟ้อ ต้นทุนการผลิตสูง ภาวะอัตราดอกเบี้ย กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง และการขึ้นราคาของกิจการสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ โรงงานอุตสาหกรรมต้องลดกำลังการผลิตลง หรือหากเป็นโรงงานที่ใช้กำลังแรงงานจำนวนมาก (Labor intensive) ก็เริ่มที่จะลดพนักงานในสายการผลิตบางส่วน หรือมีละนั้นก็ลดจำนวนชั่วโมงการทำงานให้น้อยลง มีการปรับลดค่าตอบแทนในการทำงานหลายบริษัทต้องหยุดกิจการลงชั่วคราวเมื่อไม่สามารถแบกรับภาระอันหนักหน่วงได้

จากการสำรวจข้อมูลในรอบเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา ผู้เขียนได้รับทราบสถานการณ์ด้านแรงงานจากบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐกิจเอกชนครั้งนี้ กิจการห้างสรรพสินค้าบางแห่งให้พนักงานบางตำแหน่งในบางแผนกมาทำงานเดือนสลับเดือนเพื่อลดค่าตอบแทน ธุรกิจนำเข้ารถยนต์บางแห่งลดจำนวนพนักงานลงร้อยละ ๖๐ ธุรกิจบางประเภทให้พนักงานไม่ต้องมาทำงานแต่ยังคงจ่ายค่าตอบแทนให้ครึ่งหนึ่ง โดยยังไม่เลิกจ้าง กิจการบางแห่งลดเงินเดือนพนักงานลงร้อยละ ๑๕ ถึง ๓๐ และงดการ

จ่ายเงินโบนัส สถาบันการเงินบางแห่งลดพนักงานลงร้อยละ ๕๐ ผู้บริหารลดเงินเดือน โดยความสมัครใจร้อยละ ๓๐ ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ สถานพยาบาลบางแห่งหยุดกิจการลงทั้งชั่วคราวและเป็นการถาวร ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์บางแห่งชะลอการจ่ายเงินเดือนพนักงาน นอกจากนี้ หน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่เริ่มใช้มาตรการแรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดการประหยัดเพื่อลดต้นทุนการผลิตในสถานประกอบการรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลสะท้อนมาจากนโยบายการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่รัฐบาลกำลังดำเนินอยู่แทบทั้งสิ้น

นิตยสารไทม์ (TIME) อันทรอทิทิพลและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วโลก ได้ตีพิมพ์บทความในฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ วิเคราะห์ถึงความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจไทยว่าเกิดจากมูลเหตุที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ นักการเมืองไม่มีคุณภาพ รัฐบาลขาดการวางแผนด้านการเงินของประเทศในระยะยาว และนิสัยความฟุ้งเฟ้อของประชาชน

ถึงแม้ว่าภาครัฐจะพยายามหาทางแก้ไขเพื่อบรรเทาปัญหาวิกฤติการณ์แรงงานที่เกิดขึ้น กล่าวคือ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีนโยบายที่จะจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาการเลิกจ้างและ

ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนการขอความร่วมมือไปยังนายจ้างและลูกจ้างตามสถานประกอบการต่าง ๆ ทั่วประเทศให้ช่วยระคับระคองสภาพการจ้างงาน รวมทั้งการช่วยเหลือดูแลให้ผู้ตกงานได้รับค่าชดเชยและหางานใหม่ให้กับผู้ว่างงาน รวมทั้งการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอมาตรการเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. ให้เร่งรัดบรรจุนางานใหม่แก่พนักงานหรือลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างและประสงค์จะหางานใหม่ให้มากที่สุด ในตำแหน่งงานว่างสะสมที่มีอยู่จำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ ตำแหน่ง
๒. เร่งรัดสำรวจข้อมูลการเลิกจ้างงานในทุกธุรกิจให้ครบถ้วน และจัดหางานใหม่ให้สอดคล้องกับความรู้และฝีมือ
๓. สนับสนุนให้มีการเรียนต่อระดับที่สูงมากขึ้น
๔. ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระสำหรับผู้ว่างงานที่มีการศึกษา โดยสนับสนุนด้านสินเชื่อในระยะต่อไป ให้เร่งยกระดับฝีมือแรงงาน การส่งเสริมแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ รวมทั้งการลดใช้แรงงานต่างชาติ ลดจำนวนแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ซึ่งมีอยู่จำนวนประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน ที่เป็นแรงงานระดับล่างและไร้ฝีมือ เพื่อมิ

จ่ายเงินโบนัส สถาบันการเงินบางแห่งลดพนักงานลงร้อยละ ๕๐ ผู้บริหารลดเงินเดือนโดยความสมัครใจร้อยละ ๓๐ ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ สถานพยาบาลบางแห่งหยุดกิจการลงทั้งชั่วคราวและเป็นการถาวร ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์บางแห่งชะลอการจ่ายเงินเดือนพนักงาน นอกจากนี้หน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่เริ่มใช้มาตรการรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการประหยัดเพื่อลดต้นทุนการผลิตในสถานประกอบการรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลสะท้อนมาจากนโยบายการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่รัฐบาลกำลังดำเนินอยู่แทบทั้งสิ้น

นิตยสารไทม์ (TIME) อันทรงอิทธิพลและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วโลก ได้ตีพิมพ์บทความในฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ วิเคราะห์ถึงความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจไทยว่าเกิดจากมูลเหตุที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ นักการเมืองไม่มีคุณภาพ รัฐบาลขาดการวางแผนด้านการเงินของประเทศในระยะยาว และนิสัยความฟุ้งเฟ้อของประชาชน

ถึงแม้ว่าภาครัฐจะพยายามหาทางแก้ไขเพื่อบรรเทาปัญหาวิกฤติการณ์แรงงานที่เกิดขึ้น กล่าวคือ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีนโยบายที่จะจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาการเลิกจ้างและ

ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนการขอความร่วมมือไปยังนายจ้างและลูกจ้างตามสถานประกอบการต่าง ๆ ทั่วประเทศให้ช่วยปรับระดับประกอบสภาพการจ้างงาน รวมทั้งการช่วยเหลือดูแลให้ผู้ตกงานได้รับค่าชดเชยและหางานใหม่ให้กับผู้ว่างงาน รวมทั้งการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอมาตรการเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. ให้เร่งรัดบรรจุนางานใหม่แก่พนักงานหรือลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างและประสงค์จะหางานใหม่ให้มากที่สุด ในตำแหน่งงานว่างสะสมที่มีอยู่จำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ ตำแหน่ง

๒. เร่งรัดสำรวจข้อมูลการเลิกจ้างงานในทุกธุรกิจให้ครบถ้วน และจัดหางานใหม่ให้สอดคล้องกับความรู้และฝีมือ

๓. สนับสนุนให้มีการเรียนต่อระดับที่สูงมากขึ้น

๔. ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระสำหรับผู้ว่างงานที่มีการศึกษา โดยสนับสนุนด้านสินเชื่อในระยะต่อไป ให้เร่งยกกระดานฝีมือแรงงาน การส่งเสริมแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ รวมทั้งการลดใช้แรงงานต่างชาติ ลดจำนวนแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ซึ่งมีอยู่จำนวนประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน ที่เป็นแรงงานระดับล่างและไร้ฝีมือ เพื่อมี

ให้มีผลกระทบต่อสถานภาพการจ้างแรงงานไทย และการทบทวนมาตรการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างชาติที่ถูกกฎหมาย ทั้งนี้ในปัจจุบันประเทศไทยอนุญาตคนงานต่างชาติเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายจำนวน ๑๗๕,๐๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และเพิ่มเป็นจำนวน ๑๘๕,๐๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ส่วนใหญ่เป็นวิชาชีพที่ขาดแคลน

การมีมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนับเป็นเพียงแต่การแก้ไขปัญหาละเอียดหรือบรรเทาความเดือดร้อนได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ รัฐบาลควรจะต้องมีการจัดทำแผนเร่งด่วนเพื่อรองรับปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นที่แน่นอน ชัดเจนและ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนไว้ล่วงหน้าก่อน

ที่จะเกิดวิกฤติการณ์แรงงานดังกล่าวขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลสามารถที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเงินของประเทศใหม่แล้ว จะมีผลกระทบในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้ดำเนินการป้องกันแก้ไขได้อย่างทันท่วงที มิใช่ปล่อยให้สถานการณ์เป็นไป หรือทำการแก้ไขที่ปลายเหตุ นอกจากนี้จะต้องทำการมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความมั่นใจว่ารัฐบาลจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด จึงจะถือได้ว่ารัฐบาลเป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง

มาตรการของกิจการที่ใช้ในสถานการณ์ที่เกิดวิกฤติการณ์ด้านแรงงาน

๑. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

๑.๑ งดจ้างคนใหม่แทนพนักงานที่ลาออก (Employment freeze)

๑.๒ ไม่มีนโยบายปลดคนงานออกยกเว้นพนักงานที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น ขาดงานบ่อย ขี้เกียจทำงานโดยยึดหลักรักษาคณติ ปลดคนไม่ดี (Lay-off : Last in - first out)

๑.๓ เสริมสร้างความมั่นใจให้กับพนักงาน โดยการสร้างสิ่งจูงใจเพื่อกระตุ้นให้พนักงานทุ่มเทเวลาและอุทิศตนให้กับการทำงานยิ่งขึ้น

๑.๔ ทำการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรใหม่ (Re-Organizing) ทั้งด้านอัตรากำลัง และการแบ่งหน่วยงานโดยยึดหลักใช้คนให้เหมาะกับงาน ไม่ให้เกิดคนล้นงานหรือล้นคน

๑.๕ ในกรณีจ้างพนักงานใหม่ต้องคำนึงถึงทักษะความรู้ความสามารถ หรือเป็นตำแหน่งงานที่สำคัญเพื่อเข้ามาช่วยแก้ไขวิกฤติการณ์หรือก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

๒. ด้านการบริหารองค์กร

๒.๑ ลดค่าใช้จ่ายสำนักงาน เพื่อก่อให้เกิดความประหยัด

๒.๒ ลดค่าใช้จ่ายในการทำงาน เช่น การฝึกอบรม การปรับเวลาปฏิบัติงาน

๒.๓ ลดค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนและผลตอบแทนตามความเหมาะสม และด้วยความสมัครใจ

เอกสารอ้างอิง

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี ๒๐๐๐. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๓๕.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๖.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. โลกทัศน์กับสังคมเศรษฐกิจไทย.

กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ภาวดี ทองอุไทย. คนและงานวันพรุ่งนี้ เศรษฐกิจไทย ค.ศ. ๒๐๐๐. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗.

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์

ระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รวบรวมโดย * ญัฐสิทธิ์ พุฒิวิสารทภักย์

จากที่รัฐบาลประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัว เป็นผลให้ค่าเงินบาทของไทยมีค่าลดลงเมื่อแลกเปลี่ยนกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ผลจากการที่ค่าเงินบาทลอยตัวในครั้งนี้จะทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยมีเสถียรภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละสาขาเศรษฐกิจ ย่อมมีความแตกต่างกันไป โดยเฉพาะภาคเกษตรที่หลายฝ่ายหวังว่าจะเกิดผลดีต่อการส่งออก คือ

ไทยจะสามารถส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศก็จะมีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรมีทั้งด้านบวกและด้านลบ

ถึงแม้ว่าสินค้าออกของประเทศจะเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเป็นส่วนมาก ซึ่งต่างจากสมัยก่อนประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตร พบว่า การขาดดุลการค้าเกิดจากการ

---

* บรรณารักษ์ประจำแผนกบริการสนเทศ หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นำเข้าสินค้าประเภทเชื้อเพลิงและสินค้าประเภทกึ่งวัตถุดิบ ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ได้ก่อให้เกิดปัญหากับการขาดดุลการชำระเงินของประเทศ ถ้าประเทศไทยมีการส่งสินค้าเข้ามากกว่าการส่งสินค้าออก จะทำให้ประเทศสูญเสียเงินตราต่างประเทศออกไป ได้มีงาน

วิจัยศึกษาถึงสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศของการส่งออกสินค้า ที่ประเทศไทยส่งออกในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๓๗ ซึ่งมุ่งเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมแทนสินค้าเกษตร เพื่อดูผลว่าการส่งออกสินค้ามีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศและโครงสร้างการส่งออกในช่วงเวลาที่ผ่านมา

วารุพงษ์ ปลูกเจริญ ผลกระทบของการปรับโครงสร้างการส่งออกสินค้าต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๓๘.

จากการศึกษาพบว่า ในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๓๗ โครงสร้างการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากสินค้าเกษตรในระยะแรกมาเป็นสินค้าอุตสาหกรรมในระยะหลัง และส่งผลต่อความเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ อัตราการเจริญเติบโตของอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรต่ออัตราการเจริญเติบโต

โตของผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น ในช่วงเวลาเดียวกันและช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

สินค้าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้แก่ ไม้สักแช่แข็ง เป็นสินค้าส่งออกที่ทำเงินตราเข้าประเทศเป็นอย่างมาก พิจารณาจากมูลค่าการส่งออกไม้สักแช่แข็งในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า กล่าวคือในปี ๒๕๒๔ ประเทศไทยส่งออกไม้สักแช่แข็งในปริมาณ ๒๖,๗๖๕ ตัน มูลค่า ๑,๑๘๗ ล้านบาท และเพิ่มเป็น ๑๓๔,๘๒๕ ตัน มูลค่า ๑๐,๔๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๓๖ เนื่องจากไม่

สามารถแข่งขันด้านราคากับต่างประเทศได้ โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่สำคัญทางด้านการผลิตและการตลาด ดังนั้นจึงมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์เพื่อการส่ง

ออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดญี่ปุ่นและเยอรมัน ในระหว่างปี ๒๕๒๐-๒๕๓๖ □□

ชลเชษฐ์ พุทธิธรรมกุล ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปตลาดญี่ปุ่นและเยอรมัน วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๕.

ผลการศึกษาพบว่ากรณีตลาดญี่ปุ่น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ อัตราภาษีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทย รongลงมาได้แก่ ราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศสหรัฐอเมริกาไปประเทศญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยดังกล่าวเท่ากับ -๓.๑๔๐๓ และ ๒.๐๓๒๘ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่น และรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชากรชาวญี่ปุ่นอาจกล่าวได้ว่ามีผลกระทบน้อยมาก โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -๐.๓๓๗๔ และ ๐.๒๕๘๘ ตามลำดับ สำหรับผลการพยากรณ์ปรากฏว่าในช่วงปี

๒๕๓๗-๒๕๔๑ คาดว่าอุปสงค์การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยประเทศญี่ปุ่นจะมีมูลค่าเฉลี่ยปีละประมาณ ๕๕.๐๖ ตัน

สำหรับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ ราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาไปประเทศญี่ปุ่นและราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยดังกล่าวเท่ากับ ๒.๘๓๕๓ และ -๒.๖๑๗๗ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบรองลงมาได้แก่ อัตราภาษีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งประเภทติดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่นและรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชากรชาวญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัย

ดังกล่าวเท่ากับ -๐.๕๘๗๗ และ ๐.๓๐๔๑ ตามลำดับ สำหรับผลการพยากรณ์ปรากฏว่า ในช่วงปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๑ คาดว่าอุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งประเภทถอดกระดูกของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่นจะมีมูลค่าเฉลี่ยปีละประมาณ ๒๔๕,๒๘๖.๐ ตัน

ผลการศึกษาพบว่า กรณีตลาดเยอรมัน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศเยอรมัน ได้แก่ รายได้ประชาชาติต่อหัวของประชากรชาวเยอรมันและราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศเยอรมัน โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยดังกล่าวเท่ากับ ๓.๑๐๕๖ และ -๑.๐๐๒๓ ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยราคาส่งออก F.O.B. ไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศเยอรมัน อาจกล่าวได้ว่ามีผลกระทบน้อยมาก โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยดังกล่าวเท่ากับ ๐.๓๐๑๔ สำหรับผลการพยากรณ์ปรากฏว่าในช่วงปี ๒๕๓๗-๒๕๔๑ คาดว่าอุปสงค์การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศเยอรมันจะมีมูลค่าเฉลี่ยปีละประมาณ ๕๕,๘๒๔.๘๐ ตัน

จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ถ้าประเทศไทยจะขยายการส่งออกและเพิ่มส่วนแบ่งการ

ตลาดไก่สดแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่นแล้ว ประเทศไทยควรจะทำให้ความสำคัญในแง่ของการแข่งขันทางด้านราคาให้มากที่สุด โดยพยายามลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยถูกลง รองลงมาได้แก่ การเจรจาขอลดอัตราภาษีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งประเภทถอดกระดูกให้เท่ากับอัตราภาษีการนำเข้าประเภทติดกระดูก เพราะการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยส่วนใหญ่ส่งออกไก่สดแช่แข็งประเภทถอดกระดูก สำหรับกรณีตลาดประเทศเยอรมัน ควรใช้นโยบายด้านราคา โดยที่ถ้าไทยสามารถลดสัดส่วนของราคาส่งออกได้จะทำให้ไก่สดแช่แข็งของไทยมีความต้องการส่งออกมากขึ้น

นอกจากผลกระทบการส่งออกสินค้าต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยแล้ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า และโทรศัพท์ เป็นต้น เพื่อรองรับกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต แต่รายได้จากภาษีที่รัฐบาลจะนำมาใช้จ่ายนั้นไม่เพียงพอ จึงต้องจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล ต้องทำการชดเชยงบประมาณด้วยวิธี MONEY FINANCE เป็นการกู้ยืม

จากธนาคารกลาง จะส่งผลทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นแน่นอน ส่วนการชดเชยโดยวิธี BOND FINANCE จะเป็นการกู้ยืมจากเอกชน ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสินและสถาบันการเงินต่าง ๆ ซึ่งวิธีนี้ปริมาณเงินอาจเพิ่ม

หรือคงเดิมก็ได้ จึงได้มีผู้ศึกษาผลกระทบของการชดเชยการขาดดุลงบประมาณต่อปริมาณเงินภายในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง ๒๕๓๕ □□

เสนีย์ กาญจนสุนทร ผลกระทบของการชดเชยการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาลต่อปริมาณเงินภายในประเทศ วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๘.

ผลการศึกษาพบว่า การชดเชยการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาลนั้น มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินภายในประเทศ แต่การเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินดังกล่าวเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งแตกต่างกับการเปลี่ยนแปลงปริมาณการขาดดุลงบประมาณที่เพิ่มขึ้นและลดลงมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน สาเหตุที่บางปีชดเชยงบประมาณขาดดุลในปริมาณมาก แต่ปริมาณเงินเปลี่ยนแปลงน้อยนั้น เนื่องจากรัฐบาลใช้วิธีการจัดสรร โครงสร้างการกู้เงินภายในประเทศโดยการเลือกใช้วิธีการชดเชยจากแหล่งที่ไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินมากกว่าที่จะเลือกใช้วิธีการชดเชยจากแหล่งที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงิน โดยตรง เพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพของเงินหรือ

ปริมาณเงิน และระบบเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า ในบางปีแม้รัฐบาลจะเลือกใช้วิธีการชดเชยการขาดดุลที่ไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินก็ตาม แต่ปรากฏว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินได้เช่นกัน รัฐบาลจึงต้องใช้นโยบายการเงินและการคลังเข้าแทรกแซง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อควบคุมปริมาณเงินให้เพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพต่อไป

สำหรับการที่จะแก้ไขปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออกมาภายในประเทศเบื้องต้น การลงทุนภายในประเทศ การไหลเข้าของเงินทุนสุทธิและบัญชีเดินสะพัดตามลำดับ และได้มีงานวิจัยศึกษาเรื่องผลกระทบของการออมและการ

ลงทุนที่มีต่อบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย ระหว่างปี ๒๕๑๓-๒๕๓๖

สุทธิสาร มนูญ์สนี่ ผลกระทบของการออมและการลงทุนที่มีต่อบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย ระหว่างปี ๒๕๑๓-๒๕๓๖ วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๘.

ผลการศึกษาดังกล่าว ระบุว่า ปัจจัยที่กำหนดการออมภายในประเทศเบื้องต้น คือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี ผลกระทบภายในประเทศเบื้องต้น ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภายในประเทศเบื้องต้น และการออมจากต่างประเทศซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับการออมภายในประเทศเบื้องต้น ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนภายในประเทศเบื้องต้น คือ รายจ่ายภาครัฐบาล การไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ ตัวแปรล่าช้า การลงทุนภายในประเทศเบื้องต้น และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี โดยปัจจัยสามตัวแรกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนภายในประเทศเบื้องต้น ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี มีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับการลงทุนภายในประเทศเบื้องต้น ปัจจัยที่กำหนดการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ คือ การนำเข้า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี โดยปัจจัยสองตัวนี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการไหล

เข้าของเงินทุนสุทธิ และการส่งออกซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ และการส่งออกซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ ปัจจัยที่กำหนดบัญชีเดินสะพัดคือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี ผลกระทบภายในประเทศเบื้องต้น ตัวแปรล่าช้า บัญชีเดินสะพัด และการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ ซึ่งมีปัจจัยสุดท้ายตัวเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับบัญชีเดินสะพัด

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าผลกระทบของการออมและการลงทุนที่มีต่อบัญชีเดินสะพัดมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหา ดังนั้นการแก้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด เราสามารถที่จะกระทำได้โดยการกระตุ้นการออมภายในประเทศเบื้องต้น จากการให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ๑ ปี เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย สามารถทำ

ให้การออมภายในประเทศเบื้องต้นเพิ่มขึ้น ๒๕๕๔.๓๓๓๘ หน่วย ทั้งนี้สามารถควบคุม การลงทุนภายในประเทศเบื้องต้นให้ปรับตัว ลดลง ๘๑๕๓.๓๑๕๐ หน่วย เนื่องจากอัตรา ดอกเบี้ยเป็นต้นทุนในการกู้ยืมปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิก็ ปรับสูงขึ้น ๒๓๓๓.๑๒๖๐ หน่วย เนื่องจาก ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยภายในและภายนอกสูง ขึ้น ทั้งนี้โดยรวมแล้วบัญชีเดินสะพัดขาดดุล ลดลง ๒๗๒๕.๑๘๘๘ หน่วย จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยมีผลกระทบต่อการลงทุนภายในประเทศเบื้องต้นเป็นอย่างมาก โดยสามารถควบคุมการลงทุนภายในประเทศเบื้องต้นมิให้ขยายตัวมากเกินไป อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นการออมภายในประเทศเบื้องต้น ซึ่งมีส่วนทำให้บัญชีเดินสะพัดขาดดุลลดลง ส่วนการออมจากต่างประเทศ จะเป็นตัวบั่นทอนการออมภายในประเทศเบื้องต้น โดยสามารถพิสูจน์ได้จากสมการการออมภายในประเทศเบื้องต้น พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างการออมภายในประเทศเบื้องต้นกับการออมจากต่างประเทศนั้นมีความสัมพันธ์ ในทิศทางผกผันกัน ส่วนการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ จะเป็นตัวทำให้บัญชีเดินสะพัดขาดดุลมากขึ้น โดยสามารถพิสูจน์ได้จากสมการ บัญชีเดินสะพัด ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่าง

บัญชีเดินสะพัดกับการไหลเข้าของเงินทุนสุทธิ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกัน

จากกรณีดังกล่าว ถ้าเราสามารถแก้ ปัญหาการออมภายในประเทศให้ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการให้ผลตอบแทนที่แท้จริงต่อเงินฝากสูงขึ้น ประกอบกับการนำเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อเป็นการลงทุนมิได้นำเข้ามาเพื่อการอุปโภคบริโภคแล้ว ประเทศไทยก็สามารถเป็นประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมการออมภายในประเทศเบื้องต้น และในระยะยาวปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศก็จะขาดดุลลดลง

ถึงแม้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จะเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาท ในการระดมเงินออมจากหน่วยเศรษฐกิจที่เกินดุลไปจัดสรรให้แก่ผู้ที่มีความต้องการเงินทุนเป็นอันดับสองรองจากธนาคารพาณิชย์ก็ตาม แต่พบว่าอัตราการเติบโตของการระดมเงินทุนและการให้สินเชื่อโดยเฉลี่ยสูงกว่าธนาคารพาณิชย์มาก โดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อ เนื่องจากมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจหลายด้านอย่างครบวงจร ทำให้มีผลต่อภาวะเศรษฐกิจทั้งทางด้านการลงทุนในการผลิต การจ้างงาน รายได้ของประเทศ และเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ได้ อย่างไรก็ตามหากบริษัทเงินทุนฯ มีการขยายตัวที่รวดเร็วเกินไปก็อาจจะทำให้ระบบการเงินถูกกระตุ้นให้มีการขยายตัวเร็วขึ้น และเกิดปัญหาเศรษฐกิจตามมาได้ จึงต้องมีผู้

ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการให้สินเชื่อของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย □□

จรรยา ลิขิตสิทธิกุล ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการให้สินเชื่อของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๕.

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เหมือนกันกลับมีผลต่อการให้สินเชื่อต่างกันในแต่ละสาขาเศรษฐกิจ โดยพบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ปริมาณเงินปลดปล่อยพันธบัตรที่แท้จริงที่บริษัทเงินทุนฯ สามารถนำมาให้สินเชื่อได้ เพราะเมื่อบริษัทเงินทุนฯ มีอัตรากำไรขั้นต้นมากขึ้น บริษัทเงินทุนฯ จะปล่อยสินเชื่อเพิ่มทำให้ภาคเอกชนมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกและต่อเนื่องมากขึ้น รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายในมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง นโยบายการเงินของรัฐ และจำนวนสำนักงานของบริษัทเงินทุนฯ ทั้งหมด ตามลำดับ

จากการที่สินเชื่อของบริษัทเงินทุนฯ มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นบริษัทเงินทุนฯ ควรมีมาตรการเร่ง

ระดมเงินฝากให้มากขึ้น สร้างนิสัยรักการออมให้เกิดแก่ประชาชน เพื่อมิให้เกิดการขาดแคลนในเงินทุนที่จะนำไปลงทุนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ นอกจากนี้ควรให้ความร่วมมือกับธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยการทำตามนโยบายการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เศรษฐกิจของประเทศจะเกิดความเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินของประเทศ ฐานะและผลการดำเนินงานที่ผ่านมามีอัตรากำไรอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากเป็นธุรกิจกึ่งผูกขาด โดยปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์เพียง ๑๕ แห่งเท่านั้น แต่ผลจากนโยบายการค้าเสรีระหว่างประเทศ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศเข้ามาดำเนิน

การได้อย่างเสรี ประกอบกับการเปิดโอกาสให้สถาบันการเงินอื่น เช่น บริษัทเงินทุนขยายขอบเขตการดำเนินธุรกิจได้มากขึ้น โอกาสที่ธนาคารจะทำกำไรในอัตราที่สูงดังเช่นเดิม จะเป็นไปได้ยาก ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพให้มากขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนให้สามารถแข่งขัน

ได้ โดยส่วนหนึ่งควรตรวจสอบว่าการดำเนินธุรกิจของตนเองมีการผลิตที่มีการประหยัดต่อขนาด^๑ หรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารต่อไป และได้มีงานวิจัยศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) □□

รัชสิทธิ์ สิทธิโชค. การประหยัดต่อขนาดของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๓๕.

ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีการประหยัดต่อขนาด โดยการประหยัดต่อขนาดที่พบเข้าใกล้โดยการประหยัดต่อขนาดแบบคงที่ (Constant Return to Scale) โดยที่ความยืดหยุ่นของราคาเงินฝากและเงินกู้ยืมต่อต้นทุนรวม มีค่าสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยตัวอื่น ๆ ส่วนค่าความยืดหยุ่นของราคาเงินทุนไม่ผันตามต้นทุน เนื่องจากเดิมผลกำไรต่อหุ้นอยู่ในเกณฑ์สูง

มาก เพราะตลาดมีลักษณะใกล้เคียงกับตลาดกึ่งผูกขาด แต่ในระยะต่อมาภาวะเศรษฐกิจผันผวนมากขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงส่งผลให้กำไรต่อหุ้นต่ำลง อย่างไรก็ตาม นับจากปี ๒๕๓๔ เป็นต้นไป ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ผ่อนคลายทางการเงินให้เสรีมากยิ่งขึ้น เช่น ให้ธนาคารพาณิชย์ออกตราสารได้ ระดมเงินทุนในรูปแบบกองทุน ทำวิเทศธุรกิจ ทำให้ผลผลิตมีมากขึ้น นอกจากนี้

^๑ การประหยัดต่อขนาด (Economic of Scale) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยกับขนาดของธุรกิจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว (LAC : Long Run Average Cost) หรือแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนของปัจจัยการผลิตและปริมาณผลผลิตที่เกิดขึ้นของกิจการผลิต โดยมีหัวใจของการประหยัดต่อขนาดอยู่ที่ขนาดของหน่วยการผลิตที่เป็นขนาดที่ให้ประโยชน์สูงสุด (Minimize Optimal of Production)

นั้นเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ บางตัวที่สามารถให้บริการและเพิ่มผลผลิตได้ ในขณะที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่เดิม ย่อมช่วยให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง อันส่งผลให้ธนาคารมีการประหยัดต่อขนาด (Economics of Scale)

ถึงแม้โดยภาพรวมระยะยาว การกำหนดให้ค่าเงินบาทลอยตัว น่าจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือสกัดนักเก็ง

กำไร แต่ถึงขณะนี้และแนวโน้มข้างหน้า หากระบบจัดการไม่ดีพอ จะเกิดปัญหาเศรษฐกิจที่ชะงักงันอย่างหนัก โดยเกิดทั้งภาวะเงินฝืดและเงินเพื่อควบคู่กันไป สินค้ามีราคาแพงขึ้น เพราะการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจาก ๗% เป็น ๑๐% ส่งผลให้ค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้นตาม ดังนั้นทุกฝ่ายจะต้องเร่งรัดเข้มงวด เพื่อความอยู่รอดของประเทศไทยเรา □□

พาณิชย์นาวีไทย

และดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

*ศาสตราจารย์ธนสรณ์ แขวงโสกา

๑. ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

พ.ศ.	ดุลบัญชีเดินสะพัด	ค่าระวางที่ใช้เรือต่างชาติ
(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	
๒๕๓๖	-๒๐๓,๑๕๓	๑๓๒,๐๔๖
๒๕๓๘	-๓๓๗,๖๔๑	๑๔๕,๒๐๓

ที่มา : คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี

ในปี ๒๕๓๘ เลขานุการ สพว. กล่าวว่าปัจจุบันประเทศไทยขาดดุลค่าระวางเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ล้านบาท การแก้ไขไม่อาจใช้วิธีทางคณิตศาสตร์ว่าถ้า

เพิ่มเรือจะทำให้การขาดดุลค่าระวางลดลงได้ การซื้อเรือบางทีอาจทำให้การขาดดุลเพิ่มขึ้น ถ้าเรือไม่มีสินค้าบรรทุกเพียงพอ การแก้ อาจจะต้องเข้าไปช่วยบริษัทเรือไทยในด้านการ

* ศาสตราจารย์พิเศษ สาขาการขนส่ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาการขนส่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ตลาด

เรื่องนี้ขอเสนอว่าควรจะได้มีการพิจารณาในหัวข้อดังต่อไปนี้ด้วย

๑.๑ การประสานผลประโยชน์ของเรือพาณิชย์ไทยกับสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือไทย

๑.๒ การคาดคะเนอุปสงค์อุปทานเรือในอนาคต แยกประเภทสินค้า จุดต้นทางปลายทาง และแยกประเภทเรือที่ต้องการ

๒. วัตถุประสงค์ของบทความ

๒.๑ เสนอความสำคัญและประวัติการพัฒนาพาณิชย์นาวี

๒.๒ แนวความคิด และทฤษฎีการจัดตั้งพาณิชย์นาวี

๒.๓ การคาดคะเนอุปสงค์อุปทานเรือ

๓. ความเจริญทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ความเจริญทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการกระจายอย่างเหมาะสมของผลผลิตและบริการที่เกิดจากทรัพยากร แต่เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้ได้กระจายกันอยู่อย่างไม่สม่ำเสมอทั่วโลก ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีระบบแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่ทันสมัย แต่เนื่องจากการค้าทางทะเลในปัจจุบัน มีปริมาณถึงปีละ ๘๐ % ของการค้าทั้งหมดของโลก ฉะนั้น การเดิน

เรือจึงมีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่ง

การปรับปรุงการเดินเรือ และค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางทะเล ย่อมมีผลที่จะช่วยการเพิ่มตลาดการค้าของโลก

๔. การสำรวจพาณิชย์นาวีในเขตอาเซียและแปซิฟิก

ในปี ๒๕๑๘ คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and Pacific = ESCAP) ได้ทำการสำรวจพาณิชย์นาวีภายในเขต มีเรื่องที่น่าสนใจดังนี้

๔.๑ การพัฒนาของเรือพาณิชย์ของอินเดีย

อินเดียนับว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาของเรือพาณิชย์ ความสำเร็จเกิดจากการช่วยเหลืออย่างแข็งขันของรัฐบาลในการขยายกองเรือ วิธีปฏิบัติคือ

(๑) การอนุญาตให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยพิเศษในระยะเวลายาวนาน

(๒) การยอมให้แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยการชำระล่วงหน้าเพียงร้อยละ ๒๐ สำหรับการซื้อเรือ

(๓) การยินยอมให้ซื้อเรือในฐานะเป็นสินค้าอย่างหนึ่ง โดยชำระค่าเรือด้วยเงินตราภายในประเทศ ภายใต้สัญญาสองฝ่ายที่ทำไว้กับประเทศที่ต่อเรือ โดยอนุญาตให้มี

ส่วนลดเป็นค่าพัฒนาการสำหรับเรือใหม่ ๆ
อีกร้อยละ ๔๐

(๔) ยกเว้นภาษีบางอย่างให้แก่
อุตสาหกรรมการเดินเรือ

(๕) การขยายสิ่งอำนวยความสะดวก
ต่าง ๆ ในการต่อเรือ

๔.๒ ประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นจะ
ต้องมีเรือชนิดต่าง ๆ

ความจำเป็นจะต้องมีเรือชนิดต่าง ๆ
อยู่ในหมู่เรือประจำชาติของบรรดาประเทศ
สมาชิกที่กำลังพัฒนานับว่ามีความสำคัญ
พร้อมๆกับที่ภาพของการเดินเรือค้าทางทะเล
กำลังเปลี่ยนแปลงไป แนวโน้มที่จะมีเรือชนิด
ต่างๆอยู่ในหมู่เรือเหล่านี้ อาจจะพอมองเห็น
ได้แล้ว ดังนี้

เรือบรรทุกน้ำมันใหม่ ๆ ที่กำลัง
สร้างขึ้นสำหรับประเทศสมาชิกบางประเทศก็
ได้แก่ อินเดีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย

เรือบรรทุกสินค้ากอง (bulk) และ
บรรทุกสินค้าผสม ก็กำลังจะจัดให้มีไว้ใน
หมู่เรือที่กำลังพัฒนาด้วย ส่วนใหญ่จะเป็น
ของอินเดียและสิงคโปร์

ประเทศสมาชิกที่กำลังพัฒนาได้
กำลังใช้ความพยายามที่จะให้มีเรือชนิดต่างๆ
อยู่ในหมู่เรือของตน และประเทศเหล่านี้ก็
ค่อย ๆ มีเรือจำพวกบรรทุกสินค้าแห้ง เรือ

บรรทุกน้ำมัน เรือบรรทุกสินค้ากอง และเรือ
คอนเทนเนอร์ขึ้น

๔.๓ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใน
การเดินเรือ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ใน
การออกแบบเรือ และพัฒนาการของการสร้าง
เรือแบบรวมหน่วยสินค้า และเรือแบบพิเศษ
ได้ทำให้เกิดมีส่วนกระทบอย่างสำคัญ ต่อการ
พัฒนาอุตสาหกรรมเดินเรือ และเครื่องอำนวยความสะดวก
ความสะดวกในท่าเรือของประเทศที่กำลัง
พัฒนา

แผนพัฒนาการหมู่เรือของประเทศ
เหล่านี้ จำเป็นที่จำเป็นต้องมีการจัดหาเรือมาเพิ่ม
เพื่อขยายหมู่เรือของตน รวมทั้งเพื่อบรรจุเข้า
แทนเรือที่เก่า ๆ และใช้ประโยชน์ได้ไม่คุ้ม
ค่า ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นด้วย

๔.๔ การบรรจุเรือแทน

เป็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าโปรแกรม
การบรรจุเรือเข้าแทนอย่างเป็นทางการเป็นจำนวนมาก
ย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบากหลาย
ประการ เป็นการแน่นอนอยู่เหมือนกันว่า ถ้า
เอาเรือที่ใช้การแล้วมาบรรจุเข้าสับเปลี่ยน
แทนแล้ว ยอดการลงทุนทั้งหมดก็คงจะลด
น้อยลงไป

แต่แนวความคิดนี้ อาจจะต้องมีการ
เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

๔.๕ ปัญหาในการเลือกแบบเรือ

ประเทศที่กำลังพัฒนานั้น มีความจำเป็นอยู่หลายประการ ที่ต้องบังคับให้อยู่ในขอบเขตและข้อจำกัดในการที่จะเลือกแบบของเรือ กล่าวคือ

(๑) ความสามารถที่จะแสวงหาเรือมาใช้การ เพราะจะต้องใช้เงินทุนที่สูงมากขึ้น

(๒) ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะภายนอกของท่าเรือ

(๓) เครื่องอำนวยความสะดวกของท่าเรือเหล่านี้

(๔) สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของผืนแผ่นดินที่อยู่ภายใน

(๕) ปัญหาของสังคมที่เกี่ยวข้องและอื่น ๆ

(๖) ปัญหาความต่อเนื่องอย่างไม่ขาดสายของการขนส่งสำหรับสินค้ากองรวม

(๗) ความเป็นไปได้ของการจัดรวมหน่วยสินค้า (Unitization)

๔.๖ การจัดรวมหน่วยสินค้า

การรวมหน่วยสินค้า ช่วยให้การขนส่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลำดับของการเลือกนั้น มีอยู่อย่างกว้างขวาง เช่น

(๑) การรวมโดยใช้แผ่นรองสินค้า (Pallets) สำหรับเรือ Pallet

(๒) การใช้คอนเทนเนอร์ สำหรับ

บรรทุกเรือคอนเทนเนอร์

(๓) การนำเรือ barge หรือ Lash เข้ามาใช้สำหรับเรือ Sea Bee

(๔) การรถที่มีล้อบรรทุกสินค้าวิ่งขึ้นลงเรือได้ที่ เรียกว่า Ro/Ro

๕. ความต้องการเดินเรือของประเทศที่กำลังพัฒนา

การเดินเรือมีความสำคัญต่อประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะการค้าในด้านสินค้าเข้าและสินค้าออกของประเทศเหล่านี้ต้องอาศัยทางทะเลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

๕.๑ การปกป้องผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้า

(๑) ผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้า

ผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้า อาจพิจารณาว่าได้แก่ สินค้าขนส่งจากต้นทางไปยังปลายทางด้วยความปลอดภัย รวดเร็ว ประหยัดและมีเรือขนส่งในระยะเวลาที่ที่ต้องการ

(๒) ความไม่สมดุลระหว่างบริษัทเรือกับผู้ส่งสินค้า

แต่ถ้าเรามองไปในด้านตลาด ที่บริการสายการเดินเรือประจำทางจะเห็นปัญหาและความไม่เสมอภาคของผู้ส่งสินค้าและผู้ขนส่งขึ้นมา ในท่าเรือทุกแห่งจะมีผู้ส่งสินค้าหลายพันคน แต่การขนส่งระหว่างท่า

เรือจะมีการเดินเรือประจำทางอยู่เพียงไม่เกิน ๓ หรือ ๔ สายเท่านั้นเอง การเจรจาต่อรองได้เพิ่มทวี จากการที่มีการก่อตั้งชมรมบริษัทเดินเรือประจำทางขึ้น

(๓) การทำให้เกิดความสมดุล

ในสถานการณ์เช่นนี้ สามารถจะทำให้มีลักษณะใกล้เคียงความสมดุลมากขึ้นได้ ถ้าฝ่ายผู้ส่งสินค้าสามารถจะรวมกำลังกัน แทนที่จะให้ผู้ส่งสินค้าจำนวนหลายพันคน ต้องเผชิญกับชมรมการเดินเรือเพียงแห่งเดียว ผู้ส่งสินค้าอาจรวมตัวเป็นสภาผู้ส่งสินค้า และจัดให้มีผู้แทนคณะเดียว ให้สามารถเผชิญหน้ากับชมรมเดินเรือได้ การใช้วิธีนี้ก่อให้เกิดคุณภาพของความเข้มแข็ง ที่จะใช้ในการเจรจาต่อรอง ผู้ส่งสินค้าที่ควบคุมปริมาณขนส่งสินค้าจำนวนมาก อาจอยู่ในฐานะที่เข้มแข็งกว่าบรรดาเจ้าของเรือก็ได้

(๔) ผู้ส่งสินค้าจะต้องเข้มแข็งและมีความรู้

การปรึกษาหารือกันโดยการประชุมระหว่างสภากรรมการของผู้ส่งสินค้ากับชมรมของสายการเดินเรือประจำทางนั้น มองเห็นได้ชัดเจนว่าไม่เป็นการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้าอย่างใดเลย เว้นแต่ผู้ส่งสินค้าจะมีความเข้มแข็งและมีความรู้ในการเจรจาต่อรองอยู่แล้วเป็นอย่างมาก

(๕) สิ่งที่ต้องพิจารณาคือการค้าต่างประเทศ

สิ่งที่จะต้องพิจารณาไปกว่าผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้า หรือการเดินเรือคือกิจการค้าต่างประเทศทั้งหมดของประเทศเดียวหรือหลายประเทศที่เกี่ยวข้องกัน สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ บริการของการเดินเรืออย่างมีมนุษยธรรมเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้านั่นเอง

(เรื่องนี้รัฐบาลไทยได้แก้ไขโดยจัดตั้งสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทยขึ้นมาแล้ว)

๕.๒ ลำดับก่อนหลังของการพัฒนาอุตสาหกรรมการเดินเรือ

(๑) ประเทศกำลังพัฒนาไม่ให้ความสำคัญสำคัญ

ในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป ไม่ได้ให้ความสำคัญการพัฒนาการเดินเรือในระดับสูงเหตุผลคือ

(๑.๑) อัตราส่วนของรายได้กับเงินลงทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ดีพอ

(๑.๒) ความเสี่ยงต่อการเสียหายของการเดินเรือ

(๑.๓) การขาดความรู้ทางด้านวิชาการ

(๑.๔) การขาดแคลนกำลังคนที่ได้

รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว

(๑.๕) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบการขนส่งอยู่ในฐานะอาวุโสหน่อย ขาดแรงผลักดัน

(๒) การเปรียบเทียบการลงทุน

ถ้าหากค่าใช้จ่ายสำหรับเรือใหม่ ได้ถูกนำไปเปรียบเทียบ กับการก่อให้เกิดการจ้างแรงงานโดยตรงแล้ว อาจปรากฏว่าประเทศสามารถก่อให้เกิดการจ้างแรงงานได้มากกว่า ถ้าหากได้ใช้ไปในด้านอื่น ๆ ที่มีใช้การเดินเรือ อย่างไรก็ดี ส่วนเทียบที่เกี่ยวกับเงินทุนนั้น ควรพิจารณาเอาแต่เฉพาะที่เกี่ยวกับเงินทุนที่ "ลอยตัว" (free) เท่านั้น ไม่รวมค่าเสียโอกาส

(๓) การเดินเรือช่วยให้เกิดแรงงานบนฝั่ง

อีกแง่หนึ่งซึ่งอาจจะมองข้ามไป ในเรื่องที่ว่า กิจการเดินเรื่อนั้นมิใช่ก่อให้เกิดแรงงานโดยตรง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลูกเรือเท่านั้น แต่การเดินเรือจำเป็น จะต้อง มีพนักงานสำหรับให้ความช่วยเหลือประจำอยู่บนฝั่ง การก่อให้เกิดการจ้างแรงงานในด้านนี้จะต้องนำเข้ามาพิจารณาด้วย

(๔) ประหยัดเงินตราต่างประเทศ

จุดเฉพาะเท่าที่เกี่ยวกับการแสวงหาเงินตราต่างประเทศ ด้วยการเดินเรือ ก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญแก่การพิจารณา เรือนั้นจะ

เริ่มหาหรือประหยัดเงินตราต่างประเทศได้ทันทีที่ลูกเรือออกมาปฏิบัติกร โดยไม่ต้องเสียเวลาเกี่ยวกับระยะตั้งตัว และจะไม่มีกรรั่วไหลเข้าไปใน

กิจการต่างๆ ที่เป็นเรื่องภายในประเทศเลย

(๕) การดำเนินงานอุตสาหกรรมเดินเรือ

ประเทศที่กำลังพัฒนาโดยส่วนรวมแล้ว มีแนวโน้มดำเนินการเกี่ยวกับเรือประจำทางมากกว่า ไม่สู้สนใจกับการเดินเรือแบบชนิดอื่น ๆ นับว่าเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

เหตุผลที่เป็นจุดสำคัญในการเดินเรือประจำทางนั้น ต้องอาศัยการตัดสินใจอย่างย่อย ๆ หลายร้อยครั้งในแต่ละวัน แต่ความคิดพลาดที่เกิดขึ้นก็เป็นเรื่องขนาดย่อย ๆ เช่นกัน

ส่วนการปฏิบัติการของเรือ ที่มีอยู่ในตลาดการเช่นนั้น ต้องการพนักงานจัดการเพียงจำนวนน้อย เพราะมีเรื่องการตัดสินใจอยู่เพียงไม่กี่เรื่อง แต่ความคิดพลาดของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องที่ใหญ่มากดังนั้น การ ดำเนินการเดินเรือต้องพิจารณาสถานการณ์ให้ดี

๕.๓ การจัดหาเงินซื้อเรือ

การขยายตัวอย่างขนานใหญ่ของการ

เดินเรือ ตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่สองนั้น เป็นเงินที่ได้มา โดยการกู้ยืมจากศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศ

มีสิ่งจำเป็นเบื้องต้นแรกที่จะต้องกระทำ ก่อน คือ

(๑) การออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้าทางทะเล โดยมีบทบัญญัติที่แน่นอนชัดเจนลงไปว่า ผู้ให้กู้ยืมมีสิทธิประการใดบ้าง ถ้าหากผู้กู้ยืมไม่ชำระหนี้สินตน

(๒) ความมีเสถียรภาพของผู้กู้ยืมเงินที่จะได้รับการค้าประกันให้นำรายได้เงินตราต่างประเทศที่ได้จากเรือซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกู้ยืม มาใช้ในการชำระหนี้ได้

(๓) ชื่อเสียงของรัฐบาลและธนาคารกลาง ซึ่งจะเป็ปัจจัยในการกำหนดในการตกลงให้กู้ยืมเงินกันต่อไป

๕.๔ การออกกฎหมายพาณิชย์นาวี
พื้นฐานของกฎหมายประเภทนี้ ควรกำหนดเพื่อ

- (๑) การพัฒนาในด้านการเดินเรือ
- (๒) การปกป้องคุ้มครองผู้ส่งสินค้า
- (๓) การปกป้องผู้ดำเนินการกิจการท่าเรือ
- (๔) โครงการการออกกฎหมายที่เหมาะสม

๕.๕ การพัฒนาท่าเรือ

การเดินเรือทั้งหมดจะตั้งต้นและสิ้นสุดที่ท่าเรือ ซึ่งมักจะมีการมองข้ามในข้อที่ว่า การค้ำนั้นจะเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการประหยัดไม่ได้เลย ถ้าหากท่าเรือที่ให้บริการแก่เรือสินค้า อยู่ในสภาพที่ขาดประสิทธิภาพและมีค่าใช้จ่ายสูง

ท่าเรือจะต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพของการค้า และสภาพของท่าเรือ ที่ใช้ในการค้ำนั้นจะต้อง

(๑) สามารถขนสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

(๒) ราคาค่าธรรมเนียมย่อมเยา

๖. การคาดคะเนอุปสงค์และอุปทานเรือ (Forecasting Ship Demand and Supply)

หัวข้อนี้เป็นประเด็นสำคัญของการปรับปรุงกองเรือพาณิชย์ไทย ถ้าเราสามารถคาดคะเนอุปสงค์อุปทานเรือในอนาคตได้ การปรับปรุงพาณิชย์นาวีไทยก็จะประสบความสำเร็จ

๖.๑ การคาดคะเน

การคาดคะเนในการจัดการเดินเรือก็เหมือนกับในด้านอุตสาหกรรมอื่น ๆ ก็จะต้องรวบรวมสถิติการค้า จำนวนเรือ การวิจัยตลาด และข้อมูลทางเศรษฐกิจต่างๆ ก่อนเมื่อเราสามารถคาดคะเนอุปสงค์ อุปทานและตลาดได้ ก็จะนำไปสู่การนิยามโครงการ

และการประเมินโครงการต่อไป

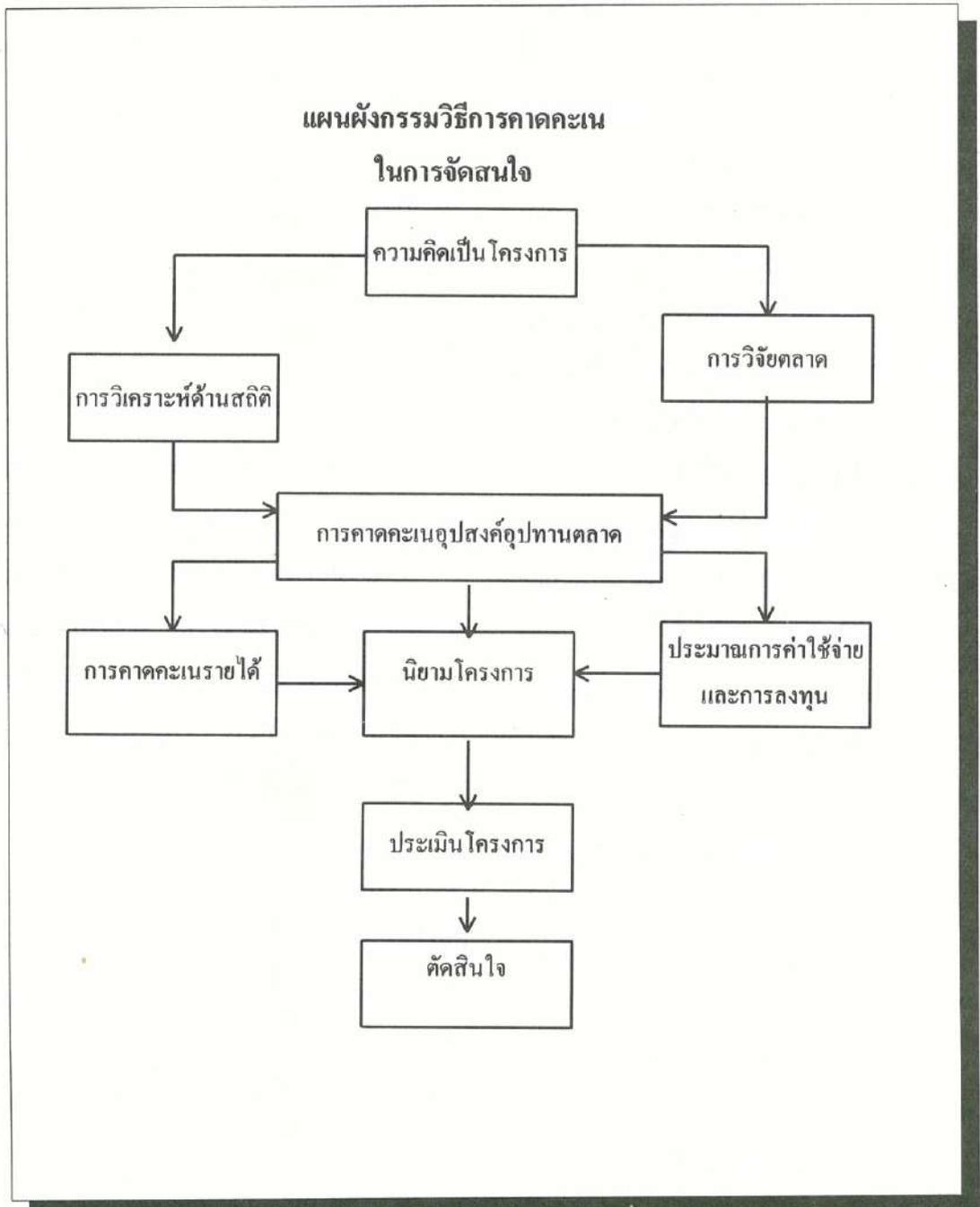
๖.๒ กรรมวิธีการคาดคะเน

การคาดคะเนเป็นวิธีการที่จะทำให้เรา

เข้าไปถึงความไม่แน่นอน คือ พยายามทำให้

ความไม่แน่นอนนั้นหมดไป กรรมวิธีในการ

คาดคะเนในการตัดสินใจอาจแสดงได้ดังนี้

๖.๓ การคาดคะเนคือการทำงานย้อนหลัง

วิจัยก่อนแต่คล้ายกับเราเดินทางไปพบอะไรสักอย่างแบบทำงานย้อนหลัง คือความจริงการคาดคะเนนี้เราไม่ได้เริ่มต้นจากการหาข้อเท็จจริงหรือวิเคราะห์ทดสอบข้อเท็จจริงนั้น และทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิจัยย้อนหลัง

๗. ข้อพิจารณาการคาดคะเนอุปสงค์อุปทานเรือ

มีสิ่งเกี่ยวข้องควรพิจารณา ๓ ข้อคือ

๗.๑ ถ้ายังไม่ได้ตั้งบริษัทเรือ ตามตัวเองก่อนดังนี้

(๑) เรามีความชำนาญและมีเงินทุนพอหรือเปล่า

(๒) อุตสาหกรรมเดินเรือนี้ ดีพอที่ควรจะทำหรือไม่

(๓) ด้านไหนของอุตสาหกรรมเดินเรือ จะสามารถทำความสำเร็จมากน้อยอย่างไร

(๔) ธุรกิจนี้จะเจริญเติบโตได้อย่างไร

(๕) เรามีส่วนในความเจริญเติบโตนี้มากน้อยแค่ไหน

การตอบปัญหาเหล่านี้เท่ากับเรากำลัง

คาดคะเนอยู่

๗.๒ ถ้าดำเนินการธุรกิจเดินเรืออยู่แล้ว ถามตัวเองดังนี้

๒.๑ เราควรจะทำเนินธุรกิจอย่างไรจะดี

๒.๒ เราควรจะทำ ขาย เรือ เรือลำไหน เมื่อไร หรือเช่าเรืออย่างไร

๗.๓ แบบวิธีการคาดคะเน เนื่องจากการคาดคะเนเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ จะต้องคิดว่าจะต้องคาดคะเนอย่างไร ในรูปแบบใดที่จะใช้ในบริษัทเดินเรือ การคาดคะเนนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ

๘. การคาดคะเนต้องมีการวิจัย

การคาดคะเนและพยากรณ์ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนจะต้องคิดแล้วหาทางที่ดีที่สุดให้บรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะใครอย่างไรก็คิดการคาดคะเนไม่หนีการวิจัยค้นคว้าไปใช้

๘.๑ การวิจัยควรลงทุนซัก ๑%

การวิจัยค้นคว้านี้ อยาที่จะแนะนำให้ลงทุนซักก้อน ประมาณ ๑ % ของเงินลงทุนทำการวิจัยตลาดและคาดคะเน กำหนดกรรมวิธีอย่างเปิดเผย และหาข้อมูลมาสนับสนุนออกมาเป็นตัวเลข ตรวจสอบยืนยันได้ ถ้าไม่ทำอย่างนี้ เหตุผลในการตัดสินใจก็จะมั่วสับสน

ปัญหาที่จะถามต่อไปก็คือ ค่าใช้จ่ายในการคาดคะเนจะคุ้มหรือไม่ เราไม่สามารถพิสูจน์ว่าเมื่อวิจัยหรือคาดคะเนอย่างจริงจังแล้วฐานะของเราจะดีขึ้น แต่สามารถยืนยันได้ว่าธุรกิจการเดินเรือได้รับเงินตอบแทนเพิ่มขึ้น เมื่อเสียค่าใช้จ่ายในการวิจัย

๘.๒ ความสามารถในการคาดคะเน

เราไม่สามารถคาดคะเนอย่างเฉพาะเจาะจงว่าตลาดจะเฟื่องฟูเมื่อใด คู่แข่งขันจะกระโดดเข้ามาในธุรกิจใด ภาคใด แต่เราก็สามารถคาดคะเนได้ ตามสภาพความรู้ของเราอย่างกว้างๆว่ามีอะไรบ้างในระยะ ๒-๕ ปีข้างหน้า เช่น

(๑) จำนวนเรือจะมากหรือน้อยไป
ในระยะเวลาดังกล่าว

(๒) แนวโน้มทั่วไปของผลกระทบที่จะเกิดแก่อัตราค่าระวาง

(๓) การขายเรือเพื่อทำเป็นเศษเหล็ก

(๔) ใบสั่งสินค้าที่จะได้มาใหม่

(๕) กำไรในระยะเวลาระหว่างนั้น

๘.๓ ความสำเร็จในการคาดคะเน

เราอย่าไปหวังอะไรให้มากกับความสำเร็จของการคาดคะเน แม้จะใช้ความระมัดระวังและมีหลักเกณฑ์มากเพียงไรก็ตาม เพราะความสามารถของเราที่จะคาดคะเน

อุปสงค์และอุปทานมีจำกัดเต็มที่ เพราะการคาดคะเนเป็นการเดาอย่างมีเงื่อนไข จากข้อสมมติ ซึ่งอาจจะผิดหรือถูกก็ได้

๘.๔ ปัญหาในการคาดคะเน

มีเหตุผล ๒ ประการ ที่ไม่ควรหวังมากในการคาดคะเนคือ

๑. การจำกัดในวิถีทางหรือข้อจำกัดในตัวผู้คาดคะเน

๒. ความยากลำบากเกี่ยวกับเนื้องานนั่นเอง

๘.๕ การวิจัยในอุตสาหกรรมเดินเรือ

ในอุตสาหกรรมการเดินเรือ งานวิจัยง่ายกว่าเดิม เพราะได้งานของผู้ซึ่งได้กรูยทางไว้แต่เดิม เช่น OECD EC แต่หายากในองค์การระหว่างประเทศด้วยกัน UNCTAD เป็นองค์การที่มีภูมิเหมาะสมที่สุดในลักษณะวางพื้นฐาน และการจัดเตรียมถึงอุปสงค์อุปทานของเรือเป็นแนวทาง ให้เราขีดถือ

๘. ข้อจำกัดในการคาดคะเน

มีข้อจำกัดซึ่งแฝงอยู่ในคาดคะเน ๓ ข้อคือ

๘.๑ ข้อจำกัดทางปรัชญา David Hume ได้กล่าวเมื่อ ๒๐๐ ปีมาแล้วว่า "ต่อให้สิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปตามแนวทางของมันในลักษณะประจำสม่ำเสมอที่สุด ที่เป็นมาแล้ว

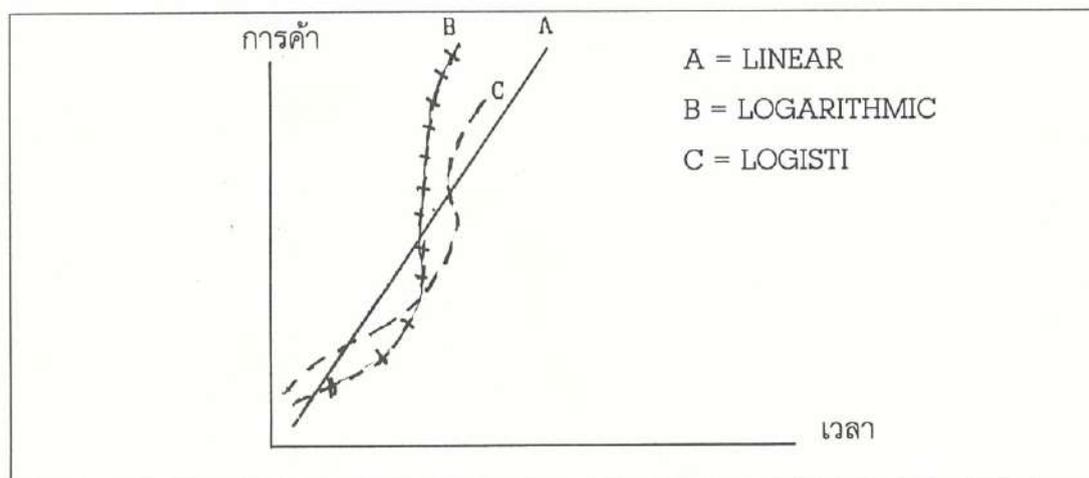
จนถึงบัดนี้และมีได้มีการเข้าไปยุ่งเกี่ยวเสียใหม่ หรือมีอิทธิพลใหม่เข้าไปกระทบเลย ก็ยังหาเป็นการพิสูจน์ไม่ว่าในอนาคตมันจะเป็นเช่นนี้ต่อไป"

เราจำเป็นจะต้องหันไปพูดเหตุผลภายนอก ที่จะมีผลต่อเจตนาความมุ่งหมายดังกล่าวของเจ้าของเรือ เราจะพบว่ามีการโยงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการขายเรือเป็น

เศษเหลือกับอายุของเรือ เป็นต้น หรือมีจะนั้นก็ยังมีตัวแปรอื่นที่จะอธิบายในเรื่องนี้

๕.๒ การเดินของสิ่งต่างๆ ที่แล้วมาจนบัดนี้ไม่คงที่คงวา โดยทั่วไปจะคงที่คงวาก็หาไม่ ซึ่งเรามักจะพูดว่าให้ข้อเท็จจริงและสถิติตัวเลข มันบอกเองก็แล้วกัน โดยที่แท้จริงมันไม่ได้บอกอะไรเราเลย

มีอยู่บ่อยครั้งที่สมการ ๒ อัน แบบหนึ่งเป็นเส้นตรง อีกแบบหนึ่งไม่เป็นเส้นตรง ได้สอดคล้องเข้ากับข้อมูลในอดีตเป็นอย่างดี เมื่อพูดในแง่เศรษฐกิจแล้ว เราไม่รู้จะเลือกอันไหน แม้ว่าส่วนที่เกี่ยวพันกับอนาคตนั้น จะเข้าไปคนละทางก็ตาม

๕.๓ ราคาคุณภาพไม่เกี่ยวกับอุปสงค์อุปทานของเรือ เรามักจะให้อัตราค่าระวาง เป็นกลไกที่จะถ่วงดุลให้เท่ากัน แต่การคาดคะเนต่อไปนี้ไม่เกี่ยวกับราคาคุณภาพ เราจะเกี่ยวกับ ปัญหาหางย ๒ ข้อเท่านั้น คือ

ปัญหาข้อแรก คือปัญหาเกี่ยวกับ

ระยะเวลาปานกลาง ๓-๔ ปี คือ อุปสงค์ที่ถูกกำหนด โดยปัจจัยภายนอก อาจจะสูงหรือต่ำกว่าอุปทานที่คาดไว้ภายใน ๓-๔ ปี โดยราคาไม่เปลี่ยนแปลง

ปัญหาข้อสอง เกี่ยวกับระยะเวลายาว ๔-๘ ปี คือ ความสามารถในการต่อเรือ และ

และ ผลของการต่อเรือจริง ๆ มากน้อยแค่ไหน ที่จะสนองตอบอุปทานของเรือที่เพิ่มขึ้นตามปัญหาข้อที่ ๑

เรื่องอุปสงค์อุปทานสรุปแล้วถือเอาเรื่องราคาเป็นเรื่องใหญ่ในเรื่องเกี่ยวกับเรือแต่สำหรับระยะเวลาปานกลาง ประมาณล่วงหน้า ๔ ปีนั้น เรานูมานได้ว่า การจัดหาเรือไม่เกี่ยวกับราคาในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวนั้นเลย การเอาเรื่องราคามาไว้ในกราคาคณะจะก่อให้เกิดปัญหาหลายปัญหาขึ้น

นักเศรษฐศาสตร์ยอมรับรู้ว่า ราคาของผลิตผล คือค่าใช้จ่ายหรือผลิตผลที่เอามาแทนกันได้แต่ในการคาดคะเนเราจะต้องเผชิญประเด็นเรื่องราคา เมื่อเราแยกอุปสงค์และอุปทานออกเป็นส่วนตัวคือ อุปสงค์หรืออุปทานสำหรับสินค้าหรือเรือและ ความยืดหยุ่นที่แก้ไขไม่ได้ เป็นเหตุผลที่ทำให้เราต้องรักษาการคาดคะเนของเราให้อยู่ในระดับ "Macro" ให้มากที่สุดที่จะทำได้

๑๐. การคาดคะเนเกี่ยวกับการจัดเดินเรือ มี ๒ แบบคือ

๑๐.๑ การคาดคะเนแบบ macro economic คือการจัดหาเรือและอุปสงค์สำหรับเรือทั่วโลก ซึ่งเกี่ยวกับจำนวนรวมทั้งไป เช่น กองเรือของโลกทั้งหมด การค้าทางทะเลของโลกรวม และผลผลิตรวมแห่งโลกทั้งหมด

โดยวิเคราะห์การเกี่ยวโยงทางสถิติ

๑๐.๒ การคาดคะเนแบบ micro economic จัดหาเรือและอุปสงค์สำหรับเรือในการค้าที่เจาะจง เช่น สินค้าทั่วไประหว่าง ไทย-ญี่ปุ่น

๑๑. การคาดคะเนแบบ macro economic

การคาดคะเนแบบ macro ในหลายปีที่ผ่านมา เราจะสังเกตได้ว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างปริมาณการค้าระหว่างประเทศกับขนาดของกองเรือที่ยังวิ่งอยู่ ปริมาณการค้าสูงขึ้น จำนวนเรือสูงขึ้นและกลับกันการเกี่ยวของสัมพันธ์เป็นเส้นตรง ให้ผลทางสถิติเป็นที่น่าพอใจคือ

$$S = aT + b$$

$$s = \text{กองเรือโลกที่วิ่งเป็น dwt.}$$

$$T = \text{การค้าของโลกเป็นตัน}$$

ผลการคำนวณแบบ regression ปรากฏผลดังนี้

$$S = 0.0727235T + 42.87; r = 0.553$$

$$S = 0.0726258T + 45.52; r = 0.555$$

$$S = 0.075531T + 43.47; r = 0.558$$

การเลือกอีกแบบหนึ่ง คือแยก oil และ dry cargo ออกจากกัน

$$S_t = 516 + 101.5 + T_o; r = 0.558$$

$$S_d = 7,525 + 136.75T_d; r = 0.570$$

$$T_o = \text{oil}, T_d = \text{dry cargo}$$

หรือ

$$St = 6.10 + 0.05782 To$$

$$Sd = 33.67 + 0.05333 Td$$

การคาดคะเนข้างต้น มองดูแล้วอาจจะบอกว่าเป็นวิธีที่ง่ายเหลือเกิน แต่ปริมาณการค้าที่เท่ากัน บางครั้งอาจจะใช้เรือขนส่งจำนวนไม่เท่ากันเพราะต้องคำนึงถึงตัวแปรที่มีเหตุผลคือปริมาณการค้าทางทะเลแล้วยังมีตัวแปรอีกหลายตัว ที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

๑๒. การคาดคะเนเรือต้องการค้าระหว่างประเทศ

ถ้าเราสามารถหาการค้าระหว่างประเทศที่จะขนส่งว่าจะพัฒนาไปอย่างไร ในระหว่างปีนี้กับปีหน้า ก็จะสามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการการค้าเกี่ยวกับเรือมาประเมินคาดคะเนตามความต้องการเรือในอนาคตได้

๑๓. หาค่าการค้าระหว่างประเทศต้องการ GNP หรือ DNP

วิธีเข้าสู่ปัญหานี้ที่มีประโยชน์ คือการใช้ GNP หรือส่วนประกอบของ NGP หรือ GDP เป็นตัวแปรในการคาดคะเน

๑๔. ความสัมพันธ์ GNP กับการค้า

ความสัมพันธ์ GNP (G) กับการค้า เราอาจพิจารณาเรื่องน้ำมันกับสินค้ารวมกันหรือแยกกันก็ได้ แต่ควรแยกเป็น linear

correlation เป็นดีที่สุด จากตัวเลขของประเทศ OECD ในปี ๑๙๖๓ ได้ดังนี้

$$T = 2.26095G - 597.17; r = 0.8553$$

$$T = 2.07158G - 553.45; r = 0.8520$$

$$T = 2.15755G - 1,075.55; r = 0.8500$$

๑๕. การคาดคะเนการค้าของสมาคมต่างๆ

ในปี ๑๙๖๕ สมาคมผู้ต่อเรือญี่ปุ่นใช้ linear และ logarithmic formula กำหนดขีดสูงและอย่างต่ำ ในการคาดคะเน แต่เหตุผลของสมาคมไม่ชัดเจนและยากต่อการเข้าใจ สมาคมได้เสนอแนะดังนี้

$$Td = 160.63 + 0.8206 G$$

$$\log Td = 2.1263 + 0.248 \log G$$

สมาคมผู้ต่อเรือยุโรปตะวันตก ได้ใช้ a linear solution สำหรับสินค้าแห้ง และ a modified logarithmic solution สำหรับน้ำมัน ดังนี้

$$\log To = 1.2652 \log(G-300) - 0.57227$$

$$Td = 270.16 + 0.8195 G$$

ได้มีการเสนอคิดแปลงสมการ GNP กับการค้าให้ละเอียดขึ้น ให้สามารถคาดคะเนให้ดีขึ้นกว่าเดิม เรโชความเจริญเติบโตระหว่างการค้ากับเศรษฐกิจนั้นแตกต่างกัน โดยเฉพาะ สินค้าแก่แตกต่างกันในแต่ละประเทศด้วย

๑๖. การคาดคะเนการค้าของโลก ต้องการแต่

ละประเทศ

การเข้าไปสู่การค้าคະเนการค้าของโลก คือประมวลสมการสินค้าต่างประเทศแต่ละประเทศ ให้เป็นพื้นฐานคงเส้นคงวาของโลก โดยต้องกำหนดขอบเขตการเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจ กับปริมาณสินค้า ซึ่งจัดชั้นเป็นกลุ่มสินค้า ซึ่งถือว่ามีสำคัญในการจัดการเดินเรือซึ่งอย่างน้อย ต้องแยกให้เห็นระหว่างน้ำมัน วัตถุประสงค์ ฯลฯ

ตัวอย่าง การคาดคะเนแหล่งพลังงาน

แหล่งพลังงานเช่น น้ำมัน ถ่านหิน แก๊ส ในขั้นแรกเราจะต้องหาอุปสงค์ให้ได้เสียก่อน จากเครื่องชี้บ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นทั้งโลกหรือภาคของผู้บริโภค แต่ละอย่างก็ตาม จาก GNP จำนวนพลเมือง ความเจริญทางอุตสาหกรรม ฯลฯ และก็อาจนำมาใช้เป็นตัวแปรในเรื่องนี้ได้ด้วย

ขั้นต่อไปเราต้องแยกอุปสงค์ออกตามประเภทของเชื้อเพลิง แล้วกำหนดอุปทาน ทั้งภายในประเทศและที่สั่งมาจากต่างประเทศ แล้วกำหนดจำนวนที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศ ให้เข้ากับแหล่งที่มาต่าง ๆ เช่น มาจากอ่าวเปอร์เซียเท่านั้น มาจากแอฟริกาเท่านั้น ซึ่งเป็นงานที่ยากพอทีเดียว

๑๗. ประมาณการค้าได้ประเมินความต้องการ

เรือได้

หลังจากประมาณคาดการณ์ปริมาณการค้าสำหรับอนาคตต่าง ๆ และเพื่อสำหรับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการค้าต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกของประสิทธิภาพของเรือต่าง ๆ เราก็จะสามารถประมาณความต้องการของเรือในอนาคตได้โดยวิธีเกี่ยวข้องความสัมพันธ์การค้า-กองเรือของเรานั้น

หากแนวการคาดคะเนของเราไม่ไกลกว่า ๔ หรือ ๕ ปี เราก็อาจนำเอาข้อมูลอันนี้ มาดูว่าอุปทานจำนวนตันนั้นจะเท่ากับหรือมากกว่าอุปสงค์ที่คาดหมายไว้

๑๗.๑ การประมาณอุปทานจำนวนตันใน ๔ ถึง ๕ ปีข้างหน้า มีดังนี้

ในขั้นแรกเราต้องกำหนดขนาดของกองเรือของโลก เมื่อต้นระยะเวลาดังกล่าวเสียก่อนขั้นต่อไปเราก็ประมาณจำนวนตันที่จะต้องถอนออกไปในเหตุการณ์ธรรมดา ซึ่งมี ๒ แบบ คือ

(๑) อุบัติเหตุอัปปาง

(๒) การขายเป็นเศษเหล็กโดยสมัครใจ

๑๗.๒ ประมาณกองเรือใหม่เพิ่ม

ขั้นต่อมาเราประมาณว่ากองเรือจะมีเรือใหม่เพิ่ม ระยะเวลานับตั้งแต่วันส่งต่อเรือจนถึงวันรับมอบ อาจกินเวลาถึง ๕ ปี เรามี

เนื้อหาสถิติพอสมควรเกี่ยวกับการสั่งเรือเพิ่มเติมอีก โดยเอาจำนวนเรือที่ราคาหมายว่าจะขายเป็นเศษหลักออกจากกองเรือที่มีอยู่แล้ว และเอาจำนวนเรือที่คาดว่าจะได้รับมอบหมายใหม่บวกเข้าไป เราก็สามารถประมาณจำนวนตันที่จะนำมาวิ่งในระยะเวลา ๓-๕ ปีข้างหน้าได้

๑๗.๓ ถ้าอุปทานเกินกว่าอุปสงค์ที่ คาดหมายไว้

ถ้าการคาดคะเนการจัดหาจำนวนตันนั้น เกินกว่าอุปสงค์ที่คาดหมายไว้ เราสามารถสรุปได้ว่าระยะเวลานี้ จนถึงในปีที่กำหนดข้างหน้าจะมีแนวโน้มอะไรจะเกิดขึ้น และถ้าอุปทานไม่พอสิ่งตรงกันข้ามจะเกิดขึ้นคือ

(๑) ในภาคที่มีการแข่งขันกันมากของตลาดเดินเรือ อัตราค่าระวางจะชนตกต่ำลงไม่ค่อยเพิ่มขึ้น และคงทนอยู่นาน

(๒) การใช้ประโยชน์จากเรือโดยเฉลี่ยแล้ว ชวนที่จะตกลงหรือคงต่ำอยู่อย่างเดิม

(๓) ถ้าไรในภาคที่มีการแข่งขันมากจะตกต่ำลงน้อยลง เนื่องจากค่าระวางลดลง การแข่งขันเพิ่มขึ้น การขายเรือเป็นเศษหลัก ชวนจะเพิ่มมากขึ้น

(๔) เจ้าของเรือจะสั่งต่อเรือน้อย

ต่ำลง หรืออาจสั่งเลิกการต่อเรือบางลำเสียไม่ไว้วางใจถ้าต่อเรือส่งมอบเรือเข้าไป

๑๗.๔ ปัญหาเรื่องราคาในการคาด คะเน

การนำเอาเรื่องราคาเข้ามาไว้ในการคาดคะเนอุปสงค์อุปทานของเรือ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นหลายอย่าง โดยเฉพาะปัญหา ๒ อย่าง ซึ่งขอกล่าวในที่นี้

(๑) ขนาดของเรือ เช่น Tanker ขนาดของเรือเป็นปัจจัยที่สำคัญทั้งในแง่ของอุปสงค์และในแง่ของค่าใช้จ่าย ถ้าเราพิจารณาขนาดก็จะต้องเจอปัญหาสถิติตัวเลข ที่อาจจะมีการแทนกันได้ระหว่างกลุ่มขนาดต่าง ๆ

(๒) ประเภทของเรือที่นำมาใช้แทน
การได้ เรือที่แยกประเภทกันเด็ดขาดนั้นนำ

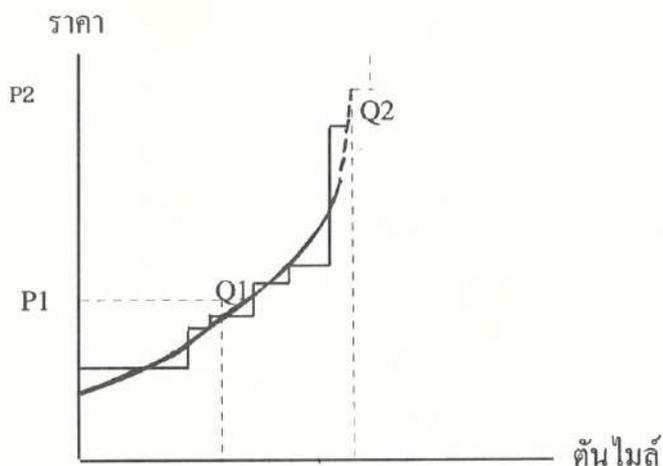
มาใช้แทนกันได้ เช่นเรือ OBO เอา มาบรรทุกน้ำมันหรือสินค้าแห้ง เรือ Tanker อาจเอามาบรรทุกสินค้า Bulk หรือสินค้าทั่วไป

โดยที่อนุมานว่าเราอาจเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ได้ ฉะนั้น โครงสร้างของ Model อุปสงค์ อุปทานก็ดูคล้ายๆ กราฟ ดังนี้

๑๘. การคาดคะเน แบบ micro economic

เราได้มาสู่คทางแล้วในเรื่องการคาดคะเนแบบ macro economic และเรากำลังจะหันไปพูดกับการคาดคะเนในแบบที่ ๒ ต่อไป

การจัดหาเรือเป็นต้นไม้

= ระยะเวลา

t_{i-1} = เริ่มต้นระยะเวลาที่ t

X_t = อุปสงค์(ต้นไม้)สำหรับเรือในระยะเวลา t

$Y_t = f$ อุปทานต่อเรือ ในระยะเวลาที่ t

๑. ขนาดของกองเรือ = $B_t = B_{t-1} + N_{t-1} - G_{t-1}$

๒. ใบสั่งต่อเรือถึงปีรับมอบเรือ = $D_t = F_{t-1} - N_{t-1}$

๓. โครงสร้างอายุกองเรือ = $C_t = f(C_{t-1}, N_{t-1}, G_{t-1})$

๔. โครงสร้างค่าใช้จ่ายกองเรือ = $A_t = f(A_{t-1}, N_{t-1}, G_{t-1})$

๕. การส่งมอบเรือสร้างใหม่ = $N_t = f(D_t)$

๖. อัตราจุดเฉลี่ย = $E_t = f(A_{t-1}, B_{t-1}, X_{t-1})$

๗. ใบสั่งต่อเรือใหม่ = $F_t = f(E_t, D_{t-1}, Y_{t-1})$

๘. การทุบเรือเป็นเศษเหล็ก = $G_t = f(C_{t-1}, E_{t-1})$

คือ การเลือกเป็นเจ้าของเรือเฉพาะแบบต่อไป ซึ่งก่อนการตัดสินใจดังกล่าว ขอให้ผู้นำประโยชน์ที่ได้จากการคาดคะเน macro และสถานการณ์ในการเลือกเรือมาพิจารณา

๑๘.๑ ต้องมุ่งว่าจะไปทางภาคไหน ในการเดินเรือ

เรือทุกลำย่อมมีเรือแทนกันได้เสมอ และเมื่อพิจารณาขั้นสุดท้าย ตลาดการจัดการเรือก็ยังคงเป็นตลาดโลก ตลาดระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันกันอย่างหนักนั่นเอง การจัดการเดินเรือเราต้องเจาะจงว่าเราจะมุ่งไปทางภาคไหนของการเดินเรือ และน่าจะเอา models ของการส่งสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออกมาทำคูสัก ๒-๓ อัน เพื่อค้นหาเครื่องบ่งชี้ทั่ว ๆ ไป models ที่นับว่าให้ประโยชน์นั้น พอหาได้จากฝ่ายวางแผนของรัฐบาล

๑๘.๒ หากการพัฒนาการค้าเป็น ประเทศ

เมื่อเราตัดสินใจในการเดินเรือแบบหนึ่งแบบใดโดยเฉพาะแล้ว ขั้นต่อไป คือหาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการค้าเป็นประเทศ และของสินค้าเป็นแต่ละอย่างไปการวิเคราะห์ย้อนหลังอย่างน้อย ๕ ปี จะพอมองเห็นว่า แนวโน้มนั้นไปทางไหน

๑๘.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลในอดีต ของการค้า เป็นพื้นฐานในการประมาณการ

คือ

(๑) ส่วนประกอบและทิศทางของ

อนาคต

(๒) การคาดหมายอย่างมีเหตุผล

ว่า ปริมาณการค้าทั้งหมดนั้น เราจะคว้าเอาไว้ได้เท่าใด

๑๘.๔ การคาดคะเนการค้าบาง อย่าง

การคาดคะเนสินค้าทั่วไปบนเส้นทางบางสาย โดยเฉพาะ มีขอบเขตแคบกว่า การคาดคะเนทาง macro economic อัตราความเจริญเติบโตของการส่งสินค้าเข้าและส่งออกที่แบ่งแยกไว้อย่างละเอียด เท่าที่จะทำได้ตามชนิดของสินค้า แหล่งกำเนิดและจุดหมายปลายทางเป็นท่า ๆ ไปเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจัยทางเอกสารที่มีคุณภาพ เพื่อหยังประมาณการพัฒนาทั้งหลาย ในอนาคตและเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว เพื่อที่จะชี้บ่งสินค้าใหม่ ๆ อันเป็นผลจากโครงการต่าง ๆ ที่เตรียมดำเนินการอยู่แล้วหรือเพิ่มจะอยู่ในชั้นวางแผน เพื่อจะชี้บ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการค้าหรือโครงสร้างที่อาจจะกระทบถึงปริมาณ วิธีการขนส่ง การเลือกเมืองท่า ประเภทและขนาดของเรือ ที่จะต้องใช้ในเวลาข้างหน้าด้วย

๑๘.๕ การวิเคราะห์ต้องทำเป็น

เมืองท่า ๆ ไป

เมื่อถึงการวิเคราะห์บางตอน เราจำเป็นต้องวิเคราะห์เป็นเมืองท่า ๆ ไป คือ แหล่งกำเนิดสินค้าและเมืองท่าที่เป็นจุดหมายปลายทาง ซึ่งส่วนใหญ่แทบจะหาไม่ได้เลย ยกเว้นบาง ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร และสรรพสามิต แต่ละเมืองท่ารวมข้อมูลเหล่านี้ไว้ แต่การแยกแยะสินค้าออกเป็นแต่ละชนิดอาจจะทำไม่เป็นการเพียงพอ

๑๘.๖ การวิเคราะห์การค้าเป็นการกำหนดลักษณะเรือ

การวิเคราะห์การค้าและการคาดคะเน จะเป็นการกำหนดลักษณะเรือที่ต้องการสำหรับการค้านั้น เป็นน้ำหนักลูกบาศก์หรือต้องใช้ห้องเย็นมากน้อยแค่ไหน และกำลังเพิ่มขึ้นหรือลดลง

๑๘.๗ รายละเอียดต่าง ๆ ของเรือ

จะปรากฏขึ้น

จากการวิเคราะห์และคาดคะเนการค้าดังกล่าว รายละเอียดต่าง ๆ ของเรือ เช่น ประเภท ขนาด ที่เป็นไปได้ ก็จะค่อยปรากฏออกมาให้เห็นเป็นแถว ที่สุดจะเหลือแต่เพียงการเลือก ซึ่งเป็นปัญหาระหว่างการประนีประนอมระหว่างความต้องการต่าง ๆ และข้อจำกัดต่าง ๆ หลายอย่างที่ยังขัดกันอยู่

๑๘.๘ ประเมินโครงการ

ส่วนการเลือกขั้นสุดท้ายต้องเอาค่าใช้จ่ายของสิ่งที่เราเลือกมาประมวลดูต่อไป เป็นขั้นกรรมวิธีการตัดสินใจและการประเมินโครงการ

ก่อนที่จะซื้อเรือหรือสร้างกองเรือ

ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

The Workshop on Shipper's Co-Operation Calculation on Ocean Tansport Costs Held at Manila form 1 August to 13 August 1976.

This Workshop was Organized by the United Nations Economic and Social Commission for Asia and Pacific in Co-Operation with Nor Weigan Agency for International Development.

สิทธิปริทัศน์

QUARTERLY Vol. 11 No. 24 JUNE - SEPTEMBER 1997 ISSN 0857 - 2679

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๕ มิถุนายน - กันยายน ๒๕๔๐ ราคา ๕๐ บาท

ฉบับ "เศรษฐกิจไทยยุคค่าเงินบาทลอยตัว"

ภาพปก : "เศรษฐกิจไทยยุคค่าเงินบาทลอยตัว"

คำบรรยายปก : ตั้งแต่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ประเทศไทยได้กำหนดค่าเงินบาทเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าตลอดมา จวบจนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ เศรษฐกิจเริ่มมีปัญหา ด้านเสถียรภาพสะสมมากขึ้นทุกขณะ จนรัฐบาลต้องประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัวตามกลไกของตลาด โดยคาดหวังว่าเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจะได้รับการเยียวยาให้ดีขึ้น ภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีที่โลกต้องพึ่งพาอาศัยและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

(เวเนยพจน์วาทิน)

โปรดติดตาม

สุทธิปริทัศน์

ฉบับ

"สถาปนากิจการเมืองไทย
ตลิ่งรัฐธรรมมุญไทม์"

โดย

นักคิด นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ในหลากหลายมุมมอง